

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 30 januari 2017*§ 2 Interpellation om utsatta områden i Stockholms stad (nr 2016:28)*

Anförande nr 1

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

J o h a n n a S j ö (M): Fru ordförande! Jag vill börja med att tacka för svaret. Samtidigt måste jag konstatera att finansborgarrådet verkar ha missförstått både interpellationen och diskussionen om otrygghet och utsatta områden. Finansborgarrådet nämner två frågor i sitt svar: särskilda kunskapsbussar mot våldsbejakande miljöer och våldsbejakande extremism. Hon hänvisar också till den sociala hållbarhetskommissionen. Och visst är det bra att ha förståelse för hur människors livssituation påverkar handlingar och val och att tala om hur man vill förbättra människors liv, förbättra samhället och minska brottsligheten. Därmed råder inga delade meningar. När ekonomin växer, när fler får jobb, när skolorna fungerar och när företagsamheten blomstrar blir samhället bättre. Därmed minskar sociala problem i viss utsträckning.

Men den ekonomiska utvecklingen räcker inte. Det finns vissa värden i samhället som ständigt måste upprätthållas: Respekten för andra människors rätt till trygghet både för sin egen person och för sin egendom är okränkbara värden. Men i Stockholms stad 2017 upprätthålls inte dessa värden. Stockholm har flera placeringar i polisens rapport om brottsutsatta områden. Fram till i november förra året skedde 105 skottlossningar i Stockholms stad. Om jag skulle lägga till det som har hänt sedan jag räknade fram detta hade det varit ännu fler. Det är det högsta tal skottlossningar som polisen någonsin har registrerat. När det gäller våldsvågen i Stockholm sker 10 procent av landets alla mord på Järvafältet.

Det meningslösa våldet skördar människoliv på människoliv i alltmer meningslösa dåd. Stockholm har tyvärr blivit en berättelse om två städer på grund av växande trygghetsklyftor som skär genom staden. En graverande mätning från DN visar att det är stora skillnader i känslan av trygghet mellan olika stadsdelar. Fler är otrygga i framför allt yttre västerort och östra söderort. Innerstadsbor känner sig ofta trygga både dagtid och nattetid. Som mest tryggt bedöms Östermalm, Norrmalm och Gamla stan med Kungsholmen och Bromma tätt efter. Men Stockholm ska inte vara en delad stad. Stockholm ska vara *en* stad.

Då blir den klassiska frågan: Vad vilja Socialdemokraterna? Vad vill ni kring skjutningarna, kring gängkriminaliteten, kring droghandeln och kring otryggheten? Vad gör ni konkret åt detta i Stockholm – ni som har politiskt ansvar just nu?

Anförande nr 3

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Interpellanten tar upp viktiga frågor i vår kommun. Som så ofta händer det saker under det år som interpellationer har legat i fullmäktige. Det är nu snart ett år sedan, och i det här fallet har det inte varit till det

bättre. Som så ofta när man gör sina sociologiska undersökningar gäller detta: Som man frågar får man svar.

Här ser vi inget nytänkande. Våra riks- och kommunalpolitiker åker ut på sightseeing i dessa områden. Ibland har de med sig ett tv-uppbåd. Det är också mycket en fråga om den centrala polisledningen. Men jag ska inte fördjupa mig i debatten om vår högsta polisledning och den politruk som sitter i ledningen där. Vår samordningsminister Ibrahim Baylan utser en samordnare och har sagt så här: Vi vill skapa ett samhälle där alla har samma möjligheter att forma sitt liv. Det är väl bra, snällt och välmenande. Men jag tror inte att det löser problemen. Så enkelt är det inte.

I utanförskapsområdena finns nämligen också en sammanhållning. De som befinner sig i utanförskapet har fått nog, och de är nästan omöjliga att påverka. Det kanske är en pessimistisk och negativ syn, men jag tror tyvärr att den är riktig.

I den så kallade NOA-utredningen som omnämns i interpellationen – det har ju kommit någon ytterligare under året som har gått – talas det om ökad utredningsprocent och ökat förtroende, och där vet vi att procentsatserna sjunker. Proaktiv bekämpning av narkotikahandeln – det är möjligt. Kontinuerlig polisiär närvaro – där ligger ju problemet. Man har delvis svikit dessa områden. SD har velat ha fler kommunala ordningsvakter, och också på riksplanet vill vi ha kommunal polis. Vi tror att det kan hjälpa. Ökad samverkan med andra samhällsaktörer – det har vi hört länge. Ökad polisiär öppenhet och kommunikation – vad man nu menar med det.

Bekymret och det överskuggande problemet är att här finns alla unga män som driver omkring, och de är ofta kriminella. Vi måste finna lagliga men skarpa metoder som gör att vi om nödvändigt kan avskilja dessa grupper från samhället till dess att de kommer på andra och bättre tankar.

Anförande nr 4

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med någonting som känns lite ovanligt för mig, det vill säga att berömma en moderatinterpellation. Jag tycker att Johanna Sjö tar upp relevanta frågor i sin interpellation. Vi har en akut situation i Stockholm och i hela Sverige där unga dödas på våra gator. Bara i Järva har 22 unga män och pojkar mördats på mindre än två år. Detta är utan tvekan en av våra absolut viktigaste politiska frågor. Det är ett allvarligt problem när polisen inte har resurser att göra sitt arbete med att utreda och förebygga dödligt våld.

Vi är nog alla överens om att det behövs mer resurser till polisen. Men ibland kan jag bli frustrerad över att vi talar så lite om *hur* resurserna ska användas. Jag tycker att vi ska prata om polisen, men kanske inte alltid utifrån antal utan utifrån närvaro. Vi ska inte bara prata utifrån antalet kroppsvisiteringar utan utifrån antalet samtal med boende och inte bara utifrån hur många unga man kan gripa utan hur många unga man kan namnet på. Även de som är kritiska mot insatsstyrkor och kravallpolis är positiva till närpolis som kan området och som kan jobba långsiktigt.

Johanna Sjö frågade efter vad vi faktiskt gör. En stor del av brottsligheten förekommer i socialt utsatta områden och begås av ungdomar. Men det är också ungdomar som drabbas. Därför satsar vi mycket på insatser riktade till just barn och ungdomar

för att minska brottsligheten. Det handlar både om generella insatser inom förskolan och skolan riktade till barn och unga som är i riskzonen och om de sociala insatsgrupperna, som vi nu satsar ännu mer resurser på. Vi har sett att de fungerar och att de är eftertraktade av dem som behöver dem. Vi satsar också nu, vilket togs upp i interpellationssvaret, på riktade insatser till de unga både i form av de sociala insatsgrupperna och i form av ett nytt Framtid Stockholm i Järva.

Självklart behöver man jobba omfattande i de här frågorna. Socialtjänsten och skolan måste ha ett bra samarbete. Samverkan med skola och socialtjänst är en av de budgetsatsningar som vi verkligen vill lyfta fram. Men för att motverka otryggheten måste vi också motverka machoideal och maskulinitetsnormer. Vi ser att det framför allt är killar som utövar detta våld och att det också är killar som dör. De måste lära sig att våld inte är lösningen. Därför satsar vi i utbildningsnämndens budget på MVP, Mentors in Violence Prevention – ett skolprogram som tar sin utgångspunkt i värderingar och maskulinitetsnormer och som har bevisad effekt.

Nu hinner jag inte så mycket mer, även om jag gärna skulle berätta mer om alla de satsningar som görs.

Anförande nr 5

B o S u n d i n (M): Ordförande, kommunfullmäktige! Det är många vackra ord från FI och i interpellationssvaret. Men jag kan konstatera att förutom alla de vackra orden lyser handling och verklighet med sin frånvaro. Vi kan nästan dagligen läsa om hur saker och ting förvärras i ytterstaden, speciellt i Järvaområdet där jag själv bor. Det har redogjorts för hur kriminalitet, knarkhandel och utanförskap bara blir värre och värre. Ni har haft två ett halvt år på er att göra alla de här sakerna som ni svarar på i interpellationssvaret.

Låt oss till exempel ta polisen. Det är naturligtvis en riksfråga, men det är intressant att också fråga Karin Wanngård vilka insatser du har gjort och vilka samtal du har fört med ansvarig minister. Han är inte bara inrikesminister och ansvarig för polisorganisationen, som inte fungerar, utan han är också högsta socialdemokrat i Stockholms stad. Han borde därför ha ett intresse av att till exempel få mer resurser till polisen, framför allt till närvarande poliser och till en myndighet som fungerar.

Vi moderater har föreslagit ett antal insatser för att förbättra situationen i ytterstaden. Vi efterlyser konkreta svar från oppositionen här. Det gäller att stävja brottsligheten ganska kraftigt, men de konkreta åtgärderna lyser med sin frånvaro. Vi kan konstatera hur saker och ting har förvärrats i Järvaområdet med skjutningar, mord och utanförskap och den otrygghet som bara blir större och större bland medborgarna i vårt samhälle, speciellt i ytterstaden. Det behövs kameraövervakning på speciella platser, och det är glädjande att Socialdemokraterna till slut har gått med på att det är en bra lösning så att vi nu får detta i Rinkeby och Tensta. Jag har från lokalt håll fått höra att man tänker bifalla önskemålet i Husby, och det är bra. Men man kan fråga sig vad era koalitionspartner tycker. Vänsterpartiet, FI och Miljöpartiet är emot kameraövervakning. Varför vill ni skydda brottslingarna? Det är en intressant fråga för stockholmarna som ni bör svara på.

Anförande nr 6

J o h a n n a S j ö (M): Fru ordförande! Det är viktigt att ta larmrapporterna på allvar, finansborgarrådet. Bakom siffror och statistik döljer sig en vrenskande verklighet som vi alla måste leva med. Huvudfokus måste vara att bryta de kriminella gängens makt och inflytande genom att polisen återtar gator och torg. Det bör finnas en uniformerad närvaro i så stor utsträckning som möjligt lokalt.

Det är bara en fast polisiär närvaro som kan bryta våldet i gängkriminalitetens onda cirkel. Det krävs hårdare straff och en rättsstat som verkar med alla de medel som står till dess förfogande. Att upprätthålla lag och ordning är en kärnuppgift som det offentliga inte får svika. Men Ygeman, den socialdemokratiska inrikesministern, tillika ordförande för Socialdemokraterna i Stockholm, verkar inte förmå att lösa problemen eller att stärka den polisiära närvaron i Stockholm.

Enligt Dagens Nyheter har polisen i modern tid aldrig löst så få brott som i dag. Sämst resultat har Region Stockholm med 13 procent sämre utredningsresultat jämfört med förra året, och förra året var ingen succé. Polishuset i Rinkeby står i bästa fall klart efter valet. Då har det gått mer än fyra år som en av landets mest brottsutsatta platser har varit utan polisstation. Vilka kontakter har finansborgarrådet haft med sin kollega Ygeman för att få fler synliga poliser, för att få en bättre polisiär närvaro och för att få någonting att hända? Det behövs fler poliser och ökade resurser omedelbart till Stockholm, inte bara till övriga landet.

När vi satt i majoritet gjorde vi konkreta saker. Vi införde sociala insatsgrupper som i dag arbetar med ungdomar i riskzonen för kriminalitet för att få dem att förändra sina liv. Vi inledde ett nära samarbete mellan socialtjänst, polis, skola och ungdomens egna nätverk.

Vad har den rödgrönrosa majoriteten gjort under sin tid för att mota bort otrygghetens mörker i Stockholm? Vad har finansborgarrådet egentligen gjort med ledaren i arbetarkommunen? Ni har ju faktiskt den direkta ingången. Jag ser fram emot svar.

Anförande nr 7

C l a e s E l m g r e n (S): Ordförande, fullmäktige! Också jag vill passa på att säga att jag tycker att det var en jättebra interpellation. Det var bra att frågan kom upp. Jag tycker också att den rapport som har kommit från polisen innehåller många bra saker som vi kan ta till oss.

Jag skulle vilja säga några saker här: Detta är otroligt viktiga frågor. Vi kan aldrig slå oss till ro med detta. Det vi arbetar med är konkreta saker. De lyser inte med sin frånvaro, som det uttrycktes tidigare i talarstolen. Det absolut viktigaste är det ordinarie arbetet i form av konkreta satsningar när det gäller förebyggande insatser i förskola, i skola och i socialtjänst. Vi har under vår mandatperiod gjort stora satsningar på detta.

Till detta gör vi också konkreta insatser. Vi har kvar de sociala insatsgrupperna, Johanna. Vi har kvar samverkan med socialtjänst och skola. Utöver detta har vi hållbarhetskommissionen, som tas upp i svaret. Vi har arbetet mot våldsbejakande extremism, och vi har arbetet med lokala utvecklingsplaner. Tanken med lokala

utvecklingsplaner och hållbarhetskommisionen är att knyta samman detta till en helhet ute i våra stadsdelar. Detta är frågor som finns på vår agenda ute i stadsdelarna, där vi tittar på goda erfarenheter för att tillgodogöra oss dem i hela staden. Det handlar framför allt om de tidiga förebyggande insatserna.

Jag ska inte gå i svaromål för polisen, och kanske inte heller för finansborgarrådet. Men jag kan försäkra er om att det här är saker som vi talar om i vårt parti på lokal nivå. Hur ska vi få polisen mer närvarande? Det är ett strukturellt problem i hela landet att polisen har backat lite från sin lokala närvaro. Det är någonting som vi alla är överens om i riksdagen när det gäller omorganisationen av polisen, men det har tyvärr fått till följd att polisen inte har varit så närvarande.

Det polisen själv lyfter upp i sin rapport som Johanna har med sig i interpellationen och som jag vill avsluta med är detta: Vid samtliga våra studiebesök framfördes att samverkan med andra samhällsaktörer är avgörande för att åstadkomma långsiktiga effekter på problematiken. Det är precis detta vi arbetar med ute i våra stadsdelar: att kunna få en bra dialog både inom staden och med civilsamhället för att kunna lösa och förebygga dessa problem.

Vi är alltså inte svarslösa, och vi har inte brist på åtgärder för att lösa frågorna.

Anförande nr 8

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Fru ordförande! Jag tycker att det är oerhört bra att vi diskuterar frågan i just den här salen. Precis som interpellanten skriver har vi haft en utveckling där utsattheten ökar när skillnaderna i Stockholm har växt.

I skillnadernas Stockholm har majoriteten tagit initiativ till en kartläggning för att se hur skillnaderna ser ut i vår stad. Det är allvarliga skillnader. 13 procent av barnen i Rinkeby-Kista har kariesskadade tänder. Motsvarande siffra på Kungsholmen är 1 procent. Det tål att tänkas på när vi sitter här och diskuterar de utmaningar som finns i vår stad. Och det här är bara ett exempel på hur segregationen och klassklyftorna påverkar människor i deras vardag.

För att bryta den trend som har pågått under ganska många år krävs insatser på både kort och lång sikt. Vi behöver framför allt bryta segregationen och minska de enorma klassklyftor som finns i vår stad. Vi måste klara av att satsa på lång sikt. Vi måste våga göra de satsningarna. Vi måste fortsätta arbetet med att minska arbetslösheten bland alla stockholmare och satsa på att fortsätta arbetet med att alla ungdomar ska lämna grundskolan med fullständiga betyg. Det är endast då vi kan klara att skapa ett Stockholm för alla.

När man lyssnar på Moderaterna, på interpellanten och på Bo Sundin – Bo kallar ju också oss för ”oppositionen” – skulle man kunna tro att ni inte har haft maktinnehav på åtta år. Man skulle kunna tro att ni inte har varit i opposition i 2 år utan i 22 år. Ni tar nämligen bort ett oerhört stort ansvar för de åtta år då ni hade möjlighet att göra de förändringar som ni tyckte var nödvändiga. Under er tid växte segregationen. Under er tid växte klassklyftorna. Ta ansvar!

Anförande nr 9

L i s a P a l m (FI): Ordförande! Jag reagerade när Bo Sundin och Johanna Sjö säger att vi saknar handlingskraft men glömmer bort det viktiga som sker ute i våra stadsdelar. Det pågår ett stort arbete i den stadsdel som jag sitter i, Enskede-Årsta-Vantör. I ett av de områden som Johanna Sjö nämner i sin interpellation, Östberga, har vi ett framgångsrikt projekt som heter Samverkan Östberga. Vi såg hur boende upplevde otrygghet i sitt område. Otrygghet är en demokratifråga. Vi samlade därför politiken, boende och förvaltning för samtal under flera träffar under året. Detta resulterade också i en lista från de boende som lämnades in till nämnden och som vi sedan skulle ta ställning till.

Det är viktigt att den polisiära närvaron finns. Men det handlar också om de boende i området och dem som arbetar i området. De ska också vara en del av utvecklingen i områdena. Otryggheten är en demokratifråga, och vi politiker behöver mer lyssna in dem som bor i området och lyfta fram de goda exempel som redan finns.

Anförande nr 10

M i a P ä r n i (S): Kära kamrater! Det är med lite blandade känslor jag lyssnar på diskussionen. Först blev jag irriterad när jag hörde inläggen från oppositionen, men när jag sedan hörde Claes och några andra säga att det var en bra interpellation och att detta är viktiga frågor att diskutera tänkte jag: Det har de faktiskt rätt i. Det ska vi ha som utgångspunkt; det är bra att vi för diskussionen här. Jag tror inte att så många av er som sitter här egentligen berörs direkt av dessa frågor.

Jag vill också säga det som Karin Gustafsson var inne på nyss om att detta är en utveckling som vi har haft under väldigt lång tid. Om man vill kan man välja att se det som har skett under de senaste åren – om man ska räkna antalet dödsskjutningar som det problem som finns och inget annat. Men alla vi som har varit med länge – framför allt jag och Bosse som kommer från samma stadsdel och har suttit i nämnden länge – vet att detta är en utveckling vi har haft under en lång tid. Även under er tid i majoritet hade vi flera hundra procents högre arbetslöshet i vår stadsdel än på annat håll. Då talade vi dock inte om det. Men det gör vi nu, för vår största och viktigaste fråga är att minska skillnaderna i Stockholm.

Utöver allt det som har sagts om det som görs i kommunen vill jag ändå säga en sak. Det är mycket diskussioner om polisen. Det hade varit intressant för er att vara med på vårt förra stadsdelsnämndsmöte, som var i torsdags. Jag kan inte alla titlar, men då var vår områdesorganisationsansvarige, eller chef för hela Västerort, där för att berätta lite om hur de jobbar. Han säger om och om igen att de aldrig har haft så mycket resurser som de har nu. Det är många år sedan de hade så mycket resurser för att jobba lokalt i vår stadsdel som de har nu. Jag är övertygad om att vi kommer att kunna vända den utveckling vi ser nu och att det också från polisens håll finns ett stort engagemang men också resurser. Vi kommer att få det stöd vi behöver från polisen. Men vi kommer också att fortsätta att jobba från kommunen tillsammans med dem för att motverka detta.

Anförande nr 11

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag tycker att det blir lite märkligt när det låter som att Moderaternas enda lösning är fler poliser, fler poliser och fler poliser. Ja, polisen måste kunna arbeta med brottsförebyggande insatser och mot våld, men vi

kan inte bete oss som att vi rustar för krig i vissa områden. Det ska tydligen helst stå en polis i varje gathörn, för då kommer allting att vara lugnt. Polisen ska återta de här områdena som om det var fullständigt storkrig, låter det som. Jag tror att det är en farlig retorik.

Vi måste tala bredare. Vi måste tala om breda sociala insatser, hur vi satsar på skolan och förskolan, hur vi jobbar med machoideal och våld, hur vi jobbar med socialt utsatta områden, hur vi jobbar mot trångboddhet och arbetslöshet och hur vi omfördelar resurser. Jag saknar det hos Moderaterna. Man måste se att frågan är större än bara en polis i varje hörn.

För någon vecka sedan var jag i Tensta konsthall och lyssnade på ett antal forskare som hade tittat på det som hände i Husby 2013. De har släppt en bok som heter *Bortom kravallerna* som jag rekommenderar till er alla. De hade blivit frustrerade över att den bevakning som skedde mest handlade om att det var politiker, poliser och myndighetspersoner som uttalade sig om orsakerna till Husbykravallerna. Det var väldigt sällan de boende som gjorde det. Forskarna bestämde sig därför för att intervjua de boende. De svar som de fick handlade till viss del om hur man tidigare hade försökt att arbeta med de demokratiska medel som fanns för att påverka, men att man inte kände sig lyssnad på och att man upplevde att polisen hade agerat ibland hotfullt, ibland på ett sätt som man tyckte var orättvist och ibland på ett sätt som man upplevde var rättsvidrigt gentemot de personer som bor i området. I forskningsrapporten kan man också läsa att en del tyckte att polisens agerande före kravallerna delvis hade att göra med vad som hände.

Det är därför jag menar att vi inte bara kan säga att allting löser sig med en polis i varje hörn. Vi måste tala om hur polisen arbetar. Vad är det effektivaste sättet att stävja våld? Är det att skapa en polisstat där vi rustar för krig i de här områdena, eller är det genom närpolis, genom folk som känner området och som skapar förtroende, genom sociala resurser och genom omfördelning och ett byggande av ett bättre samhälle på lång sikt?

Anförande nr 12

J o h a n n a S j ö (M): Fru ordförande! Jag tycker att det är trevligt att det är många som ger sig in i debatten, men jag saknar finansborgarrådet.

Claes Elmgren talar om att staden arbetar med konkreta saker under den rödgrönrosa majoriteten. Det sker förebyggande insatser i förskolan och i skolan, säger han. Men det löser inte de problem som inträffar i dag. Du säger att du inte går i svaromål för finansborgarrådet. Det är ju bra, men då kanske hon borde göra det själv.

Ni anser inte att ni står svarslösa. Då undrar jag om det innebär att ni är nöjda. Tror ni att de insatser som görs i dag i förskolan kommer att hindra de unga vuxna och de unga som i dag gör skjutningarna från att skjuta i dag, i morgon eller om ett år? Att lyssna in vad medborgarna vill är jättespännande, för medborgarna vill ha fler synliga poliser och längre straff för dem som begår brott. Det vore väl jättebra om majoriteten både här och tvärs över vattnet började lyssna lite mer på medborgarna.

När det gäller värderingarna, vad som görs och att det inte bara handlar om en snut i varje knut är det sant. Men vi vill från vår sida se arbete. Vi vill se arbetslinjen. Vi

vill se värderingen om arbete – att man värderar att ha ett arbete framför att inte ha ett arbete. Men då kommer ni på er sida och säger att det måste vara fina arbeten. Alla som går gymnasiet ska gå högskoleförberedande utbildningar, säger ni, för vanliga hederliga jobb duger inte. I den värderingsdiskussionen blir ni svaret skyldiga, för detta bidrar till att segregera. Det bidrar till att ungdomar inte tycker att det är någon idé att skaffa sig ett vanligt hederligt jobb. Antingen blir man akademiker eller så blir man kriminell. Det måste finnas någonting däremellan.

När det gäller boende är det trångbott – ja. Men tro katten det! Det går ju inte att bygga någonting med dagens bostadsregler. Det är regler på den ena sidan, den andra sidan och den tredje sidan. Vi ser ett gigantiskt behov *nu* för alla dem som behöver en bostad i Stockholm. Vad händer då? Absolut ingenting. Det är de godaste intentioner, men det räcker inte.

Jag vill säga att det är fullkomligt nödvändigt att bryta den sociala uppdelningen. Det är fullkomligt nödvändigt, precis som ni har pekat på, att ha en skola som rustar. Men det är då illavarslande att den rödgrönrosa majoritetens budget helt saknar svar på hur kunskaperna och kvaliteten ska öka och hur lärarbristen ska åtgärdas. Budgeten för 2017 innehåller de lägsta skolsatsningarna på tolv år.

I en tid när Stockholm växer historiskt mycket krävs ett ledarskap. Det krävs ett ledarskap som ger en politik som Stockholm behöver, och det levereras inte i dag.

Tack för ordet! Det vore trevligt med ett svar från finansborgarrådet, men det kan jag inte svara på eftersom du har väntat så här länge.

Anförande nr 13

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Under vårt styre har två personer varje dag lämnat försörjningsstöd och gått till jobb eller utbildning – två personer varje dag! Vi har sänkt ungdomsarbetslösheten med näst intill hälften. Vi har fler människor än någonsin i sysselsättning. Vår politik fungerar.

Jag är orolig över det som sker i Stockholm i dag. Jag är orolig över den segregation vi ser, som sliter isär och tudelar människor från varandra. Jag är orolig. Och vad gör jag? Jag går till handling. Jag visar att med en budget där man vågar höja skatten och vågar satsa på skolan bryter man just det utanförskap som många talar om men ingen åtgärdar.

Det som är viktigt med den politik som styr Stockholm i dag är just att vi ser vikten av alla människor – att alla människor är viktiga och att alla människor har möjlighet att utbilda sig, möjlighet att gå till ett arbete och möjlighet att växa och fylla sin fulla potential. Det är oroande med dödsskjutningar. Det är oroande att oskyldiga människor får se vad som händer med dödsskjutningar. Det är oroande att vi har offer som absolut inte skulle gå den vägen. Ett samarbete med polisen behövs. Polisen har mycket resurser. Men det är klart att vi behöver fler poliser. Det är klart att vi behöver samarbete med polisen, och det har vi också i dag. Det är klart att vi ser fram emot att få ett polishus på plats i Rinkeby. Men det är inte så som vi har hört i talarstolen – att det är polisen som bygger samhället.

Samhället bygger vi. Vi bygger samhället. Det är de boende som bygger samhället, och vi gör det gemensamt. Vi måste börja tidigt. Vi måste börja i förskolan. Vi måste säkerställa att vår skola fungerar och att det finns arbete. Näringslivet måste fungera, och vi måste klara av att matcha människor med utbildning till de jobb som finns. Det här är en lång resa. Det är en lång resa, och jag ser fram emot att göra den tillsammans. Men det som krävs är resurser och den handlingskraft som vi visar i den här majoriteten.

Anförande nr 14

B o S u n d i n (M): Ordförande, fullmäktige! Några saker är värda att poängtera. Jag kan tacka för de svar vi får och det som Karin Wanngård säger, men det är inte bara det som frågan gäller. Om vi nu talar om polisen handlar det om att de är till för att vara en trygghetsfaktor. De ska gripa dem som är kriminella och skyldiga så att 99 procent av befolkningen i våra områden ska känna sig trygga och lugna. Det är detta det handlar om.

Då räcker det inte med den polismyndighet vi har, som är i fritt fall och där din kollega inrikesministern inte kan få styrelse. Man fyller inte ens platserna vid polisutbildning numera. Dessutom blir det färre poliser i landet per år. 1 000 poliser slutade förra året, och 600 utbildas. Vi skulle behöva 600 fler poliser i landet. Som tidigare har sagts: Vi kräver strängare straff för de kriminella så att de laglydiga kan vara trygga.

När det gäller FI är det en märklig debatt om polisen. Polisen är till för att skydda medborgarna så att allting ska fungera. Att då, som ni gör, gå ut i lokaltidningen och till exempel påstå att de skyldiga till stenkastning är polisen och deras agerande är totalt ansvarslost, och det kräver en förklaring. Det som hände i Husby behöver vi inte orda så mycket om, men det var en mycket intressant artikel i Fokus för ett och ett halvt år sedan av en journalist som skrev om orsak och verkan – vilka som drev fram det och vilka som agerade. Den kan vara värd att läsa.

Karin Wanngård talar om skatten. Det är klart att det är bra – kanske för er del – att höja skatten. Problemet är att dessa skattepengar inte går till stockholmarna. De går i utjämningsbidrag till Malmö och Göteborg. Nu har S-regeringen, dina kollegor, sett till att ännu mer går dit. Vi får inte behålla de pengar som ni har höjt skatten med, och det är beklagligt.

Jag går tillbaka till tryggheten. Vad har blivit bättre de senaste två och ett halvt åren? Vi har naturligtvis ett ansvar för våra åtta år, och vi startade en hel del saker då. Vi startade jobbtorgen, som ni driver vidare och som är en succé. Vi startade insatsgrupperna, Järvaandan och motsvarande i Rågsved och andra utsatta områden. Det var positiva saker. Detta räcker inte. Det måste göras ännu mer, men samtidigt går det åt fel håll sedan ni tog över, och det blir tyvärr värre och värre.

Anförande nr 15

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Det är intressant varje gång vi diskuterar de här frågorna att vi inte ens tycks kunna ena oss om en gemensam problembeskrivning. Det är möjligen det allra första problemet. Jag begärde ordet därför att jag inte vill att finansborgarrådets påståenden om de exempellöst stora skolsatsningarna ska få stå oemotsagda. Det blir inte sannare för att det upprepas i varje debatt. Den

budget vi fattade beslut om i den här salen i november förra året innehöll de lägsta skolsatsningarna på tolv år – alltså de lägsta på tolv år. Ökningarna beror helt och hållet på att vi har fler elever. Då blir totalsumman större.

Jag tycker att det är viktigt att komma ihåg detta, för i det oerhört rörande brandtal som finansborgarrådet höll var just detta att man satsar en viktig beståndsdel. Det är lite av Hedlund över det hela: Vi är för allt som är bra och mot allt som är dåligt. I interpellationssvaret kan vi läsa att fokus är på gemensam samverkan. Man kan lite elakt fråga vad det är för samverkan som inte är gemensam, men det är en annan sak. Vi kan läsa om mobilisering av goda krafter. Ja, det är klart att det handlar om det!

Men vad har ni för strategi? Vad har ni för idéer? Vad har ni för vision? Vart vill ni komma? Hur vill ni lösa de konkreta problem som interpellanten tar upp i sin interpellation? Hur vill ni besvara de konkreta frågor som interpellanten har i sin interpellation genom gemensam samverkan och mobilisering av goda krafter? Jag har fortfarande inte fått något svar på det, och det tror jag inte heller att interpellanten anser att hon har.

Anförande nr 16

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Under vår tid i majoritet i Stockholms stadshus har vi satsat närmare 1 miljard på skolan. Vi har satsat 1 miljard extra kronor, och vi gjorde precis det vi sa: Vi höjde skatten, och vi satsade på skolan. Vi har därutöver lyckats få ned arbetslösheten och få fler människor i arbete, och vi lyckas bryta försörjningsstödet. Två personer lämnar varje dag försörjningsstöd för att gå till utbildning och jobb sedan jag tog över som finansborgarråd. Det gör skillnad vart man styr och vad man har för vision. Att några inte vill lyssna på eller se allt det bra vi gör kan jag leva med. Men för den stockholmare som i dag går till utbildning eller jobb och som ser att det ändras och ser att det blir bättre är jag nöjd.

Med detta sagt har vi stora utmaningar kvar. Vi har ibland gigantiska utmaningar. Det är självklart att alla stockholmare ska kunna känna sig trygga, kunna röra sig i sina bostadsområden, känna att man kan gå ut på kvällen och att man kan gå till centrum. Här måste vi jobba gemensamt. Vi jobbar gemensamt med polisen, vi jobbar gemensamt med civilsamhället och vi jobbar med boende i området. Det är det som är nyckeln. Det hela grundar sig på att man vill utveckla och att man vill någonting mer. Man vill inte hindras i sina drömmar på grund av otrygghet. Man vill ju så gärna växa och utvecklas. Det är det som är det viktiga.

Vi kommer också i dag att få diskutera visionen för 2040 – ett Stockholm för alla. Är det någon som inte har hört det när det sägs från den här talarstolen kan jag säga det igen: Min vision är ett Stockholm för alla, där alla känner att man kan uppleva, utvecklas och utbildas för att nå sin fulla potential. Det handlar om att få växa och att få gå till det jobb som man tycker är kul – ett jobb som man vill ha och ett jobb som man har kämpat för. Det är då jag uppnår ett Stockholm för alla. Resan dit kan vara lite krokig och ibland väldigt svår, men vi gör den tillsammans. Det är inte en enskild som löser problemet.

Anförande nr 17

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag tänkte att jag skulle svara på din fråga, Bo Sundin. Jag tror att du kanske missuppfattade mig. När jag talade om polisens agerande i Husby gjorde jag det utifrån den forskningsrapport jag var och lyssnade på. Den var bra, så jag önskar att jag hade kunnat ta åt mig äran för den. Men den äran måste jag ge de sju forskare som hade intervjuat Husbybor om hur de upplevde polisens arbete.

Men så här är det: Jag har skrivit en sak som jag kan stoltsera med i dag. *Ingen polis ska acceptera stenkastning*, är rubriken på en artikel i Stockholm Direkt i dag signerad av mig och Sissela Nordling Blanco. Den handlar just om den dom som gäller stenkastning mot poliser, som vi tycker är djupt problematisk därför att man demoniserar vissa områden där polisen ska få tåla mer än i andra. Det tror vi bara leder till i värsta fall ökad kapprustning och våld. Det är inget som Feministiskt initiativ tror på. Men jag kan komma förbi dig om du vill ha artikeln så kan du se vad jag tycker och slipper göra antaganden om det i talarstolen.

Anförande nr 18

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag har suttit och lyssnat på debatten, och jag slås av att det är väldigt mycket fluff och påståenden. Sedan säger man egentligen ofta ganska likartade saker. I argumentationen hör vi fluff om att alla ska ha det lika bra, att alla ska känna sig trygga och så vidare. Det är självklarheter. Det är inga konstigheter alls. Det som blir märkligt är när majoritetens företrädare i form av FI går upp och försöker utmåla några i den här salen som att de vill ha en polisstat och att man ska rusta för krig. Det är att hålla på och tramsa.

Läs interpellationen! Det är viktiga saker som tas upp i interpellationen och frågeställningar som vi alla måste fundera över. Vad är det som håller på att hända? Det är inget nytt. Det har hänt förr. Det har inträffat saker och ting i våra stadsdelar som absolut har behövt lyftas. Fullmäktige beslutade i stor enighet en gång i tiden att inleda Järvalyftet just med syftet att koppla samman samhällsutvecklingen med brottsbekämpning och stadsdelsförnyelse. Det handlade om att se stadsdelar som kanske emellanåt var lite undanskymda, i alla fall politiskt. Det handlade om att se de boende. Det handlade om att försöka se till att de som trivdes i sina stadsdelar också fick synas och höras.

Men denna majoritet säger att ingenting händer på åtta år. Att brottsligheten sjönk med 42 procent under ferietiderna vid jul- och sommarlov under fem år är ingenting som FI bryr sig om. Alternativet är visst att rusta för krig eller en polisstat. Det är frustrerande om något att höra det tonläge som framför allt FI står för i talarstolen.

Jag var ute och hälsade på brandmännen i Kista för ett par veckor sedan. De skulle ut på ett SALSA-larm – ett sådant där larm där man får ett hjärtstopp anmält till sig. Brandmännen är oftast snabbast på plats, och de kom till Rinkeby station och gick ned på tunnelbaneperrongen. Där möttes de av ett trettiotal maskerade personer som ifrågasatte att brandmännen var på plats. Det är verkligheten. Det är allvarligt när man inte kan rädda liv för att det pågår någonting som man inte har kontroll över. Om man då säger att den polisiära makten inte har gjort det den ska blir man ifrågasatt för att man efterfrågar fler poliser.

Jag tror att det behövs mer enighet i den här staden kring de fundamentalt viktiga frågor som handlar om människornas trygghet i alla delar av Stockholm.

*§ 4 Interpellation om krav på företag som staden anlitar
(nr 2016:31)*

Anförande nr 19

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag ber, föga förvånande, att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 20

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Interpellationen har nästan ett år på nacken, så själva situationen har upphört att gälla. Problemet är åtminstone på kort sikt löst. Men i all korthet: Vad det handlar om är att jag ställde en fråga om det rimliga i att samtidigt som staden köper platser i en hotellverksamhet som bedrivs av en organisation med stark koppling till Maranata vitesförelägger utbildningsnämnden föräldrar med stark koppling till Maranata därför att de vägrar att skicka sina barn till skolan. Och då ska man komma ihåg att Maranata är en väldigt liten verksamhet. Föräldrarna bryter alltså därmed mot skollagen. Man kan bara hålla barnen hemma om man har fått tillstånd till fullgörande av skolplikt i hemmet. Det är väldigt svårt att få det, och de här föräldrarna får det inte även om de ansöker varje år.

Jag har frågat hur rimligt detta är, och jag har fått ett svar som jag tackar för. Det är faktiskt svar på frågorna, vilket jag tackar speciellt för. Jag är också medveten om de regler som finns i regeringsformen om objektivitet i offentlig förvaltning. Problemet är att majoriteten är väldigt ivrig att ha synpunkter på leverantörers handel ochandel i alla möjliga andra sammanhang. Men här går det plötsligt inte. Det är trots allt inget tvång för staden att köpa platser på just det här hotellet, och nu gör man det inte längre så problemet har som sagt upphört.

Jag är medveten om att det just då rådde en akut situation, och det var svårt att få fram boenden. Men det är fortfarande så att staden i sitt agerande också måste följa de värdegrunder vi har. Vi måste följa de regler vi har om likabehandling. Vi måste också se till att vi respekterar mänskliga rättigheter i vårt agerande. Det menar jag – och den uppfattningen delar borgarrådet alldeles uppenbart – att Maranata inte gör. Därför tycker jag att det är problematiskt att man på det här sättet har gjort affärer med dem.

Anförande nr 21

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag vill börja med att säga att jag sympatiserar mycket med interpellationen och att jag tar väldigt starkt avstånd från Maranatas åsikter. Det handlar till exempel och inte minst om åsikten att det kan vara en rimlig del i barnuppfostran att slå ett litet barn. Det tycker jag förstås är motbjudande. Det gäller också synen på homosexualitet och flera andra delar.

Jag tror att det särskilt i dessa tider är viktigt att verkligen ha med sig och hålla fast vid lagstiftningen och vad den helt enkelt innehåller. Vi har en stark grundlag när det gäller rätten till yttrandefrihet, och vi har objektivitetsprincipen, som innebär att vi inte kan välja bort ett företag eller en aktör enbart på grund av deras åsikter – så länge åsikterna inte påverkar kvaliteten i tjänsten. Jag är en stark anhängare av att vi har en stark grundlagsstiftning just när det gäller rätten att säga vad man vill, oavsett om jag håller med om åsikten i fråga eller inte.

Jag kan säga att jag sympatiserar med interpellationen, men jag tycker också att det är oerhört viktigt att lyssna till juristerna och de rekommendationer som de ger. Just när det gäller grundlagsstiftningen är det centralt att göra detta.

När vi ändå är inne på frågan om boenden i den här formen tycker jag överlag inte att vi ska köpa så många platser av den här typen över huvud taget. När det gäller hemlöshetsfrågan måste vi jobba för mer långsiktiga lösningar. Just Pilgrimshem är inte en del av detta.

Anförande nr 22

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Det finns som sagt en del i resonemanget som inte riktigt går ihop. Vi kan inte lägga åsikter som inte har någonting med den utförda tjänsten att göra till grund för vårt beslutsfattande; så är det absolut. Men som jag sade tidigare har ni i andra sammanhang enormt mycket åsikter om leverantörers handel och vandel även i sammanhang där det inte har ett dugg att göra med den tjänst de levererar till oss. Där går det bra, men här går det tydligen inte bra. Det tycker jag är ett problem.

Det är alldeles uppenbart att även socialförvaltningen tyckte att detta var ett problem, för när frågan uppmärksammades för ungefär ett år sedan frågade vi socialförvaltningen om man köper platser här. Då fick vi svaret: Nej. Det visade sig att det var fel, för det gjorde man. Det kan naturligtvis ha varit ett misstag, och det var det förmodligen också. Men jag skulle kunna tänka mig att man hade insett att det här inte var helt oproblematiskt.

Man kan tycka: Spelar det någon roll vad som händer i den ändan av en organisation? Har det någonting att göra med vad som händer i den andra ändan av en organisation? Det har faktiskt det. Maranata är en mycket liten rörelse. Det är från början ett slags avläggare med sina rötter i Pingstkyrkan för länge sedan. De här familjerna, som alla vi som sitter i utbildningsnämnden har haft ganska mycket kontakt med under rätt många år, återkommer nämligen. Det är stora familjer, och de ansöker om fullgörande av skolplikt i hemmet för varje barn i tur och ordning. De får nej varje gång. Vi utfärdar vitesförelägganden som de aldrig betalar, för de har inga pengar.

Samtidigt köper vi tjänster av dem, för det är också de som sitter i styrelsen för de här verksamheterna. Det är inte oproblematiskt.

Anförande nr 23

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag är lite konfunderad, för jag vet inte exakt vilka exempel det finns på att vi i Stockholms stad har sagt att vi inte tänker handla av en privat aktör enbart på grund av att de tycker någonting. Jag vet inte vilka exempel det är.

Jag tycker att det är oerhört viktigt att man ska få tycka precis vad man vill i det här landet. Det finns åsikter som jag tar fullständigt avstånd från och som jag tycker är motbjudande – jag vill använda det ordet när det handlar om att slå ett litet barn. Men jag kommer att slåss för alla människors rätt i det här landet att få tycka och säga vad de vill. Det är en grundläggande komponent i en fungerande demokrati.

Därför tycker jag att det finns skäl att ha en förståelse för den grundlag vi har. Den finns där av ett skäl, och det här är de juridiska bedömningar som har gjorts. Jag tycker att vi ska ta ansvar för att följa lagstiftningen. Jag kan tycka att de här åsikterna är fruktansvärda, men det finns i det här fallet inte skäl att välja bort just denna tjänst.

Däremot ska vi inte köpa denna tjänst över huvud taget i särskilt stor utsträckning, för vi ska jobba mot hemlösheten på andra sätt. Vi ska också slåss för varje barns rätt att gå i skola, och det gör Stockholms stad. Det har vi gjort i de här fallen. Det är två olika frågor som behandlas i interpellationen. Den ena handlar om barns rätt till skola, där staden har drivit rättsprocesser. Det är inte på något sätt okej att hålla sina barn hemma från skolan. Varje barn har rätt att gå i skola, och varje invånare i det här landet har rätt att säga vad de tycker.

Anförande nr 24

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! När det gäller att försvara vår grundlagsfästa yttrandefrihet tror jag att Åsa Lindhagen och jag kan ta varandra i hand och vara extremt överens om hur fullständigt central den är. Det har vi debatterat i olika sammanhang, bland annat i den här salen. Jag ägnade fyra år i riksdagens konstitutionsutskott åt att pyssla med den typen av frågor. Det är en sak.

Vi ska också komma ihåg när det gäller regeringsformsregleringen att inte heller den är alldeles glasklar. Regeringsformen är en lag som i huvudsak saknar sanktionsmöjligheter, vilket en grundlag kan göra eller inte göra beroende på vilket val man gör. Vi är som kund när det gäller denna typ av affärer inte skyldiga att göra affärer med någon. Vi väljer själva. Om vi väljer bort någon ska vi göra det på sakliga grunder. Detta anser inte borgarrådet vara en saklig grund. Så är det möjligen. Det är möjligen så att vi faktiskt inte kan säga nej till Pilgrimshem på denna grund om vi vill agera i enlighet med regeringsformens regler.

Jag tycker att det är ett problem. Det går inte att befria sig från föreställningen att de pengar man får in i ena ändan av verksamheten går till att betala viten i den andra ändan av verksamheten för de barn som man inte låter gå i skolan. Det är ett lagbrott. Det är ett brott mot skollagen.

*§ 7 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Skolsatsning*

Anförande nr 25

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! I morse skulle jag inte ha behövt kaffe för att vakna till, för jag lyssnade på radion och hörde skolborgarrådet Olle Burell berätta om de filmer som nu lanseras från Stockholms stad. Filmerna har som syfte att skapa en tydlig motbild mot den krisbild som vissa politiker målar upp av skolan i Stockholm, menar han. Filmen har kostat nästan 5 miljoner kronor, i ett läge där Socialdemokraterna gör de lägsta satsningarna på tolv år på skolans område.

Min fråga lyder därför: Tycker Karin Wanngård att det är rätt prioriterat att ta fram en miljonfilm i ett läge där många rektorer säger sig inte kunna ha råd med några löneökningar för i år på grund av de låga satsningarna från er sida i budgeten?

Anförande nr 26

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Tack så mycket, borgarrådet, för frågan! Först måste jag gå in med riktiga fakta när det gäller satsningar på skolan. Vi har satsat 15 procent under vår tid när det gäller förskola och skola. Det innebär att budgeten har utökats med 3 miljarder kronor. Det är enorma satsningar på förskola och skola. Vi har lärlöneökningar på 25 procent sedan vi tog över i Stockholms stadshus. Det är klart att det görs satsningar på skolan.

Måste vi då marknadsföra skolan? Vi går ut och säger: Hej, kom och jobba hos oss! Måste vi göra det? Ja, det är rimligt. Det är lika rimligt som när vi går ut och säger: Kom och besök våra simhallar! Kom och jobba i Stockholms kommun! Vi behöver aktivt gå ut och säga att det här är ett bra yrke, så välj att bli lärare! Vi vill att fler ska utbildas till lärare, och framför allt vill vi att fler ska jobba som lärare i Stockholms skolor och runt om i skolorna i Sverige för att säkerställa att våra barn får en bra utbildning.

När man sätter information framför lärlönesatsningar vill jag säga att det verkligen är att jämföra äpplen och päron. Lärlönesatsningar på 25 procent eller 3 miljarder, som vi har satsat, och en kampanj för 5 miljoner är inte jämförbart.

Anförande nr 27

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Nu var ju ett av syftena att mota den kritiska bild som har förts fram av just satsningarna på skolan. Det var också därför vi ställde frågan.

Finansborgarrådet brukar ibland anklaga bland andra mig för att ljuga när vi talar om att majoriteten lånar 1 miljard i månaden. Låt mig säga att jag ändå tror att finansborgarrådet går fram med alternativa fakta när det handlar om satsningarna på löner. De 25 procent som man talar om i satsningar på lärarna är sedan 2013. De stora satsningarna ligger alltså under Alliansens tid vid makten och inte sedan efter valet.

Låt oss titta på vad Lärarnas Riksförbund säger: Stockholm stad tar definitivt inte sitt ansvar för att höja lärlönerna i skolbudgeten för 2017, där skolpengen knappt syns alls. Det finns massor med bra sätt att kunna öka attraktiviteten för att rekrytera

lärare. Lön är inte allt. Man ska också titta på arbetsmiljö och andra faktorer. Men reklamfilmer kan vi stå utan.

Anförande nr 28

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Härligt! Jag ser fram emot er valrörelse utan reklamfilmer. Annars kan vi ju följa Moderaterna på Facebook. Om det är någonting ni gör är det filmer.

Utöver det är det skillnad på vad Moderaterna som parti ska marknadsföra sig som och hur Stockholm som kommun ska marknadsföra sig när det gäller att attrahera fler lärare till Stockholms skolor – någonting som gynnar Stockholms elever. Det är någonting som gynnar stockholmaren för att få lära sig mer och för att få mer utbildning. Det är Moderaterna emot. De är emot att vi ska få fler att jobba i Stockholms skolor.

Vi har ett underskott på lärare i dag. Vi skulle behöva minst 600 fler lärare här och nu i våra skolor. Ni är emot att vi försöker få fler att komma till Stockholms skolor. Det här var en spännande diskussion.

Anförande nr 29

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Jag är tacksam för reklamen för Moderaternas filmer på Facebook. Jag kan förtydliga att det alltså inte är skattebetalarna eller Stockholms stad som står bakom dem, vilket är fallet med Stockholms stads filmer som vi nu problematiserar kring.

Huvudproblemet är ett annat. Vi vill båda öka rekryteringen av lärare till Stockholm och göra Stockholm attraktivt för andra lärare. Men vi tror inte på att pumpa in pengar i miljonfilmer, utan vi tror snarare på att minska den administrativa bördan. Vi måste uppmana regeringen till fler utbildningsplatser på lärarprogrammet och annat. Det vi ser nu är hur man satsar på kosmetika för att försköna innehållet med förskönande budskap. Det verkar som att Socialdemokraterna tycker att yta är viktigare än innehåll, för det är det som verkar sälja. Det beklagar jag.

Ni borde snarare på allvar ta tag i de utmaningar som skolan står inför med fler karriärtjänster, minskad detaljstyrning från politiskt håll etcetera. Det är vad skolan behöver – inte fler dyra reklamfilmer i politiskt syfte.

Anförande nr 30

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Det är jättespännande att Moderaterna här och nu säger att de inte tror på marknadsföring. De tror inte på filmer, och de tror inte på marknadsföring. Jag är övertygad om att vi behöver fler lärare till Stockholms skolor. Jag är övertygad om att vi behöver fler som väljer lärarutbildningen på Stockholms universitet. Jag är också övertygad om att vi behöver fler lärarutbildningsplatser. Då är det väl bara positivt att Stockholms stad visar detta: Kom och jobba hos oss! Kom och jobba i vår arbetsmiljö där du har möjlighet att utvecklas, där du har möjlighet att få jobba dagligen med våra fantastiska elever, våra fantastiska barn, som behöver rustas för livet efter skolan! Då säger Moderaterna nej. Det är lustigt.

Fråga nr 2. Valfärdsutredningen

Anförande nr 31

Borgarrådet E d h o l m (L): Den statliga valfärdsutredningen är nu ute på remiss. Den har mötts av mycket stark kritik från många håll. Om den genomförs kommer det att vara totalt stopp för en stor del av välfärden som vi känner den. Tyvärr vill inte regeringen veta vad Stockholm och stockholmarna tycker i frågan. Vi har inte fått den på remiss, vilket en rad ganska små kommuner runt om i Sverige har fått. Där har man betydligt mycket mindre av välfärdstjänster i privat regi.

Jag har lagt fram en skrivelse i kommunstyrelsen om detta, där jag frågar om Stockholms stad trots detta kommer att välja att svara på remissen, eftersom den är viktig för våra medborgare. Jag har inte fått något svar på min skrivelse, och nu undrar jag helt enkelt: Kommer Stockholms stad att svara på Ilmar Reepalus utredning om vinster i välfärden?

Anförande nr 32

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack så mycket, borgarrådet Edholm, för frågan! Det är mycket riktigt så som du konstaterar: Stockholm finns inte på remisslistan. Vi kommer därmed inte att svara på Ilmar Reepalus utredning. Däremot kan vi gärna diskutera. Vad det handlar om är om vi ska ha vinstbegränsningar eller inte. Ska man kunna sätta en nivå på vinstbegränsningar, eller kan man inte göra det? Ska det skilja på skolan, och ska det skilja på de privata företagen inom andra välfärdssektorer?

Detta är en knivig fråga. Jag har varit tydlig i valrörelsen, och jag tycker fortfarande att jag är väldigt tydlig: Vi måste se på kvaliteten och innehållet. Det är också så vi styr Stockholm; vi kollar på kvalitet och innehåll när det gäller våra tjänster och när det gäller välfärdstjänster. Det är därför vi också går vidare i dag när det gäller hemtjänsten, där vi har sett att vi inte riktigt alltid uppnår bästa möjliga kvalitet. Detta är frågor som vi alltid ska hålla öppna och som vi alltid ska vara villiga att diskutera. Jag vänder mig emot att man kan flytta skattepengar i skatteparadis. Jag vänder mig kraftigt emot det, men med det sagt kommer vi självklart att ha olika alternativ. Vi måste säkerställa att varje skattekrona går till bästa möjliga utförare, alltså bästa möjliga och av högsta kvalitet. Det är en knivig fråga.

Det raka svaret på Lotta Edholms fråga om vi kommer att svara på remissen är nej.

Anförande nr 33

Borgarrådet E d h o l m (L): Då skulle jag vilja veta varför. Vi har sannolikt det mest kompetenta stadsledningskontoret i Sverige med mängder av utredare. Vi har fantastiska förvaltningar som kan svara på frågan: Vad skulle detta innebära för medborgarna, för tusentals elever, för barn, för äldre, för föräldrar, för lärare, för sjuksköterskor och för vårdpersonal som i dag jobbar i verksamheter som finansieras av den offentliga sektorn genom skatter men som utförs i privat regi? Vad skulle det innebära för dem om Reepalus förslag blev verklighet?

Jag tycker att Karin Wanngård uttalar sig ganska värtaligt. Hon talar om kvalitet och innehåll som det som är viktigt. Varför kan då inte Stockholms stad lämna in just detta besked? Vi tycker att det är kvalitet och innehåll i verksamheterna som är det

väsentliga – inte huruvida de går med vinst eller inte eller huruvida man plockar ut vinsten eller inte. Det tycker jag skulle vara bra.

Anförande nr 34

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det enkla svaret på det är: Därför att vi inte står på remisslistan. Sedan känner vi båda till att det är ytterst frivilligt att svara på en remiss oavsett om man får den sig tillsänd eller om man de facto själv söker upp den. Det enkla svaret är att det rullar på efter gängse regler, och jag känner inte att vi behöver ta in ytterligare en remiss att överbelasta med.

Det handlar om den politiska diskussionen och inte om huruvida Stadsledningskontorets tjänstemän grottar ned sig i frågan eller inte. Det handlar om hur vi ska komma åt det vi de facto diskuterar hela tiden, alltså kvalitetsuppföljningen och hur vi kan säkerställa att kvaliteten blir den bästa. Det är där vi hela tiden måste vara, och det är där jag prioriterar att vi ska vara. Det är också därför vi senare i dag kommer att diskutera hemtjänsten.

Anförande nr 35

Borgarrådet E d h o l m (L): Om finansborgarrådet vägrar att tala om detta för regeringen kommer det att bli exakt på det sättet: Det rullar på. Det kommer att rulla på på ett sådant sätt att tusentals barn och elever står utan förskola och skola. Tusentals äldre kommer inte att kunna få någon äldreomsorg. Förslaget kommer inte bara att slå ut vinstdrivande företag; det kommer även att slå ut verksamheter som inte alls har vinst som sitt främsta mål. Det kommer att rulla på. Jag kan inte förstå varför Karin Wanngård avhänder sig möjligheten att för regeringen tala om just det som hon nu i talarstolen talar om: att det är kvalitet och innehåll som är det väsentliga.

Detta är en svår diskussion, men om förslaget skulle gå igenom skulle det få alldeles förfärliga och förödande konsekvenser för medborgarna i Stockholms stad.

Anförande nr 36

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är just det jag också känner. Det är klart att det är en knivig diskussion. Det är en positiv situation, för situationen är sådan att det är många som är villiga att utföra välfärdstjänster. Då måste vi å andra sidan diskutera vad skattemedlen bäst går till. Jag har goda kontakter med regeringen, så jag är inte oroad för att de inte får fram just den hållning som jag har.

Men med det sagt finns det sådant som vi ska se över i stadens verksamheter. Det kan handla om hemtjänsten, som vi kommer att få diskutera senare i dag. Det kommer att handla om andra kvalitetsaspekter för att säkerställa att vi har bästa nytta för våra skattemedel.

När det gäller att svara på en remiss eller inte tror jag att jag kan lugna Lotta Edholm lite grann: Jag tror absolut inte att utredningen till fullo kommer att passera Sveriges riksdag.

Fråga nr 3. Tryggheten ökar, är ett tidigare uttalande från Karin Wanngård. Står finansborgarrådet fast vid denna åsikt?

Anförande nr 37

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Sverigedemokraterna är ute mycket i Stockholms stad och lyssnar av med folket hur tendenserna är och hur utvecklingen går, helt enkelt. Vi har märkt under många år att tryggheten försämras. Det var just därför jag skrev en interpellation till finansborgarrådet Karin Wanngård redan 2015 där jag frågade henne vad man gör i staden för att öka tryggheten i samhället. Svaret jag fick av Karin Wanngård var då att tryggheten i Stockholm ökar.

Jag vill helt enkelt fråga Karin Wanngård: Står finansborgarrådet fast vid denna åsikt även i dag?

Anförande nr 38

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Jag är ledsen att jag inte känner igen detta, för jag har varit tydlig med att segregationen i Stockholm har bitit sig fast. Det är därför vi lägger fram en offensiv budget där vi satsar just på ytterstaden. Det är också så att den upplevda otryggheten ökar. Det är därför jag har kallat till mig ett advisory board – för att säkerställa hur vi kan jobba bättre med trygghetsfrågorna i staden.

Man kan se hur det ser ut i Stockholm. Vi ökar de sociala insatsgrupperna, och vi kommer att utveckla även Framtid Stockholm så att man får en lokalisering på Järva. Trygghetsfrågorna är oerhört viktiga att hela tiden följa upp och att hela tiden arbeta med så att man försöker hitta de bästa nycklarna som gör att tryggheten ökar.

Jag ser med oro på när jag möter bland andra polisen i Rinkeby som säger: Det finns en del som upplever att tryggheten har förbättrats. Det beror på att man gör ett eventuellt val att inte gå ut på kvällen, att inte passera centrum och att inte vistas i vissa områden. Det ser jag allvarligt på. Stockholm är en stad som ska vara öppen för alla, och det innebär också att vi hela tiden måste arbeta med trygghet så att alla stockholmare känner att man kan vistas överallt i hela staden – finnas ute i våra utemiljöer och finnas ute i det offentliga rummet. Trygghetsfrågorna är någonting som vi naturligtvis arbetar aktivt med, och det måste vi fortsätta att göra. Det handlar dels om hot och våld, dels om en väldigt stor upplevd otrygghet.

Anförande nr 39

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! När du berättar om hur ni arbetar med tryggheten låter det väldigt bra, Karin Wanngård. Men vi måste ändå se hur ni har arbetat fram till dagens datum. I ditt svar på min interpellation från 2015 sade du så här: Tryggheten bland stadens invånare ökar från år till år, vilket är mycket positivt. Det visar på att staden gör mycket rätt i sitt trygghetsarbete.

Vi har nu färskare uppgifter som bland annat visar att 20 procent av stockholmarna är rädda att gå ut när det är mörkt. Du har tidigare här under interpellationsdebatterna sagt att ”vår politik fungerar”. Men vi ser att er politik inte fungerar, i alla fall inte inom trygghetsområdet. Håller du inte med om att nu när vi har uppgifter på att det trygghetsarbete ni gör i staden uppenbarligen inte fungerar måste man kanske tänka om och komma med nya lösningar?

Anförande nr 40

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag är villig över att varje dag fundera över om vi jobbar på bästa sätt. Jag är villig att för varje gång det kommer ny forskning och nya sätt att arbeta ta till mig det och fråga mig om det är applicerbart på Stockholms stad. Jag har inga som helst problem att göra det – allt för att säkerställa att vi har en trygg stad. Vi ska ha en trygg stad dit många människor vill fortsätta att flytta.

Med detta sagt är vi inte där än. Vi behöver jobba mycket mer. Det jag sade i en tidigare debatt om att vår politik fungerar var att 1 500 personer nu inte längre går på försörjningsstöd utan finns i arbete eller utbildning, att ungdomsarbetslösheten sjunker och att arbetslösheten sjunker. Det är en stor grund till trygghet att ha ett jobb att gå till.

Anförande nr 41

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Vi har sett en utveckling, Karin Wanngård, där just kvinnor och flickor har en ännu mer utsatt situation än de hade för några år sedan. Många är rädda för att gå ut på kvällarna, och många vågar inte gå och bada längre. Vissa känner till och med en oro när de ska gå till skolan, för de är rädda att de ska bli sexuellt ofredade.

Du har ett stort ansvar som finansborgarråd här i Stockholm framför allt för att inte mörklägga vad detta beror på. Jag vill därför ställa en sista fråga till dig, Karin Wanngård, och jag vill att du ger ett så ärligt och bra svar som möjligt. Vad skulle du säga är förklaringen till att otryggheten och framför allt sexualbrotten har ökat i Stockholm och i Sverige under den senaste tiden?

Anförande nr 42

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag har inte på något sätt mörkat någonting. Jag har tvärtom tillsatt en kommission som arbetar just med hållbarheten kring Stockholm. Den tar fram fakta på bordet, och det handlar om var det är högst arbetslöshet, hur det skiljer sig med karies i barns munnar och hur det skiljer sig med medellivslängd. Det är just sådana saker – fakta på bordet – som gör att vi politiker har möjlighet att fatta de bästa besluten. Jag mörkar ingenting.

Varför är vi då där vi är i dag? Det är en mycket längre diskussion än jag kan ta i ett svar på en fråga på kommande 13 sekunder. Men en orsak är att man inte har någonstans att bo. En annan orsak är att man inte har något jobb att gå till. En tredje orsak är att man är orolig för sina barn.

Fråga nr 4. Olympiska spelen

Anförande nr 43

K a r i n E r n l u n d (C): Vi kunde i fredags följa hur idrottsborgarrådet och finansborgarrådet på en presskonferens glatt meddelade att Stockholm kan komma att ansöka om vinter-OS 2026. På kommande kommunstyrelse på onsdag har du tre ärenden om investeringar i nya idrottsanläggningar. För alla tre är antingen kostnads-kalkylerna osäkra eller så blir anläggningarna dyrare än beräknat. Det kanske tydligaste exemplet är planen och hallen vid Kämpetorpsskolan, som blir nästan dubbelt så dyr som planerat. Det är bara ett exempel, och det är bara ett kommunstyrelsesammanträde.

Du har gjort dig känd för att fördyra idrottsprojekt. OS är också känt för att hela tiden bli dyrare, i snitt med 142 procent eller 27 miljarder svenska kronor. Jag undrar därför vad det är som får dig att tro att fullmäktige och stockholmarna ska tro på just din kalkyl för vinter-OS och att den skulle hålla.

Anförande nr 44

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack så jättemycket för frågan! Det var roligt att få ta emot utredningen tillsammans med finansborgarrådet, och jag ser verkligen fram mot de diskussioner som vi ska ha här i huset och med Stockholms näringsliv, Stockholms idrottsrörelse och alla stockholmarna om huruvida vi ska ansöka om att arrangera ett vinter-OS i vår stad. Utredningen pekar på förutsättningarna för ett OS i Stockholm. Som arbetsmarknadsborgarråd är det klart att man gläds extra åt de tydliga syftningarna på investeringar som leder till tillväxt och jobb i vår region. Men man gläds också som idrottsborgarråd åt de fantastiska möjligheter det skulle innebära för breddidrott och folkhälsa med de investeringar i längdskidåkning och isytor som skulle krävas.

En viktig del i utredningen, som jag tror att alla granskar särskilt noga, är kostnadsberäkningarna. Precis som du lyfter fram har vi en utmaning i den här staden med att göra ordentliga kalkyler och inte glädjekalkyler för idrottsanläggningar. Det är ingenting som har uppstått sedan vi tog över här i huset, vilket du antydde. Dessa fördyringar har kommit långt tidigare, och vi har även sett politiska glädjekalkyler från tidigare majoritet när man tittar på exempelvis just idrottshallar.

Att fortsätta att granska kostnadsberäkningarna när man går vidare med ett sådant här förfarande skulle vara en väldigt viktig del. Stadens del i detta handlar framför allt just om investeringarna, och det gäller en längdskidanläggning, en isbana och en viss höjning av Hammarbybacken. Det är begränsade investeringar, som man har möjlighet att hålla noggrann koll på så att man klara dem till de kostnader som man har satt av.

Anförande nr 45

K a r i n E r n l u n d (C): Det är nästan frustrerande nu att bara ha en minut var av talartiden, för det finns så många saker att diskutera i detta. Du säger bland annat att du ser fram mot den fortsatta diskussionen. Det gör jag också, och jag kommer att delta i den på ett konstruktivt sätt. Jag antar att vi kommer att bli inbjudna till fortsatta förhandlingar och samtal eftersom ni kommer att behöva en annan majoritet än er traditionella. Feministiskt initiativ och Vänsterpartiet har ju redan sagt nej. Jag har fortfarande inte hört vad Miljöpartiet säger om detta; det återstår att se. Men jag ser alltså fram emot att få inbjudningar till fortsatta diskussioner.

Jag tolkar dig som att du erkänner att du ofta lägger fram glädjekalkyler. Det var det som var min grundfråga i min första minut här. Är det glädjekalkyler som du har presenterat – de 2,2 miljarderna i investeringar och de 13,6 miljarderna i driftskostnader? Är det rimligt, eller är det glädjekalkyler?

Anförande nr 46

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Låt mig först förtydliga. Det är spännande när du vill lägga ord i min mun. När jag talade om glädjekalkyler var det en hänvisning till att er tidigare majoritet påstod sig kunna bygga fem idrottshallar för 20 miljoner per

styck, vilket alla från början till slut visste var helt orealistiskt. Mycket riktigt visade det sig också vara det, för kostnaderna har stigit med 100 procent per hall.

Vi har sedan vi tog över tvärtom jobbat hårt på att ta ansvar för investeringarna i den här staden. Vi har en bit kvar innan vi ser till att kalkylerna, som vi inte gör politiskt utan som vi får av tjänstemännen, motsvarar slutprodukten. Men detta är ett arbete som vi tar på stort allvar, och vi gör inte den typen av politiska låtsaskalkyler som vi fick ärva.

Med det sagt är det självklart att vi måste göra en noggrann granskning av den kalkyl som handlar om OS. Men när man säger 142 procent tittar man på alla möjliga mer eller mindre märkliga länder som har arrangerat vinterspelen. Om man ser på de senaste årens arrangörer, till exempel Vancouver i Kanada, som är ett mer jämförbart land, ser man inte kostnadsökningar på den nivån.

Anförande nr 47

K a r i n E r n l u n d (C): Jag får fortfarande inte riktigt svar på frågan om du verkligen tror att ett vinter-OS kommer att kunna kosta 2,2 miljarder i investeringar och 13,6 miljarder i drift. Enligt de frågor som jag ställde till utredaren och såvitt jag förstår är detta enormt osäkra siffror. Det kanske är så att det kostar 2,2 miljarder att göra de investeringar som ni presenterade. Men det finns ingenting som säger att det kommer att räcka när det väl kommer till kritan för att kunna få ett vinter-OS till Stockholm. Det är inte på något sätt förankrat med den olympiska kommittén att vi kommer att klara att få ett spel med endast dessa investeringar. Det skulle jag också vilja att vi säkerställer innan man plöjer ned 60 miljoner kronor i ytterligare utredningar.

Jag vill fortfarande ha svar på frågan: Tror du på kalkylerna 2,2 och 13,6? Och kommer du att säga nej om kalkylerna inte håller?

Anförande nr 48

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Utredningen har tittat på förutsättningarna att ordna vinter-OS och Paralympics i Stockholm. En viktig del i det är kostnaden. Men precis som du säger är det inte helt klart än med IOK:s förutsättningar inför kalkylerna. Det är någonting som vi måste titta vidare på för att få klarare besked av IOK under våren. Det måste in i diskussionerna. Givet att svaren blir dem som vi har satt som förutsättningar i utredningen eller som utredaren har beräknat tror jag absolut att det finns goda grunder att tro att detta är korrekta kalkyler. Men det är klart att jag inte tänker föregå IOK:s besked genom att spekulera och låsa fast mig vid exakta belopp som kanske inte blir de exakta beloppen.

När det gäller de 60 miljonerna för stadens ansökan är det mycket riktigt pengar som är från stadens budget, och där måste vi i så fall vara överens om att vi vill gå vidare med detta inom någon form av majoritet.

När det gäller driftsbudgeten för själva spelen är inte det någonting som ligger i stadens budget, utan det ligger i SOK:s genomförandebudget för spelen.

Fråga nr 5. Lokala handlingsplaner mot våldsbejakande extremism

Anförande nr 49

Erik Slottner (KD): Herr ordförande! I samband med att riktlinjer mot våldsbejakande extremism antogs här i fullmäktige utlovades lokala handlingsplaner i alla 14 stadsdelar. Dessa handlingsplaner skulle arbetas fram av varje stadsdel för att sedan beslutas av kommunstyrelsen före årsskiftet 2016/17. Detta löfte upprepades så sent som i höstas i fullmäktige, i den här talarstolen, då man sade att sådana handlingsplaner skulle arbetas fram.

Men några handlingsplaner har vi hittills inte sett röken av. Enligt de kontakter som jag har haft med mina representanter i stadsdelsnämnderna har inte ens några samtal eller diskussioner på det politiska planet ännu inletts i stadsdelsnämnderna. Detta tycker jag är allvarligt eftersom jag tror att vi alla är överens om att det här arbetet är väldigt viktigt och att det måste konkretiseras från de riktlinjer som har antagits.

Mina frågor till finansborgarrådet är: Varför dröjer arbetet med de lokala handlingsplanerna? Och när kan vi se dessa för beslut i kommunstyrelsen?

Anförande nr 50

Borgarrådet Wangård (S): Tack så mycket för frågan! Vi har lite lottning här i vår bänk, och jag vinner frågeduellen i dag.

När det gäller de lokala riktlinjerna mot våldsbejakande extremism hade jag ambitionen att vara klar före nyår. Det är tufft att erkänna, men så blev icke fallet. Det krävs ytterligare arbete med de lokala planerna mot våldsbejakande extremism. Det är lite grann så att det i början känns som att detta kommer vi att kunna göra och prioritera. Arbetet är prioriterat, men det är mycket som behöver vägas in. Vi märker också att det är mycket som görs ute i våra stadsdelar som vi kanske inte alltid har haft kunskap om, men som vi nu kommer att få veta tack vare att vi tar fram de lokala programmen.

Det gör också att arbetet tar lite längre tid. Vi trodde att det var lite sämre än det faktiskt var, och det är väl ändå skönt att höra att arbetet pågår med eller utan planer. Men självklart ska planerna fram. Målsättningen är att de kommer i T1:an.

Anförande nr 51

Erik Slottner (KD): Ordförande! Jag tycker att det är bra, Karin Wangård, att man erkänner misslyckanden. Du säger att detta är ett misslyckande, och det tycker jag är bra att du gör. Men det är inte bra i och med att det erkänns att det är ett misslyckande, utan det är dåligt att det är på det sättet. Du säger att det är prioriterat, men man kan undra hur prioriterat det är och hur länge ni kan säga att det är prioriterat. Hur lång tid kan det dröja om ni fortfarande kan säga att det är prioriterat? Enligt mitt sätt att se det kan det inte dröja alltför länge om man ska kunna säga att det är prioriterat.

I början sade du något som jag hoppas var en omedveten felsägning. Du sade lokala riktlinjer, men det är lokala handlingsplaner det handlar om. Jag tycker att det är viktigt att det förblir handlingsplaner, för en del av vår tyngsta kritik mot riktlinjerna var just att det var för lite konkretion och för lite av handlingsplaner.

Det skulle också inledas samtal mellan partierna på stadshusnivå. Dem är inte vi välkomna till eftersom vi inte var med på riktlinjerna, och jag vet inte om de ens har inletts ännu.

Anförande nr 52

Borgarrådet *W a n n g å r d* (S): Jag kommer att ta mig friheten att bjuda in er även om ni inte är med på själva riktlinjerna. Ert konstruktiva sätt i diskussionerna, vilket också gjorde riktlinjerna bättre, har jag tackat för tidigare, och jag tackar gärna igen. Även om man inte är med vid beslutet där och då är det min förhoppning att vi ska kunna jobba vidare. Jag tar med mig detta och bjuder in er. Sedan ser inte jag att man måste tacka ja till ett möte bara för att man får en inbjudan, utan ni gör som ni vill med denna inbjudan.

Detta är naturligtvis ett arbete som vi följer, och det är ett arbete som har prioritet. Ute lokalt måste vi få fram vad det är för arbete som görs, för det kan också vara ett arbete som vi behöver skala upp och lära oss av varandra när det är lyckosamt. Detta är en fantastisk början, men vi måste också få fram planerna.

Anförande nr 53

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Då tackar jag för att vi ska få inbjudan, och så får vi se vad vi svarar på den. Jag kan säga att jag tror att vi kommer att svara ja, för det var bra att få vara med under samtalen.

Planerna ska alltså komma till T1:an, vilket är ganska snart. Och ni har inte ens skickat ut inbjudan till samtal i Stadshuset, och ni har inte inlett några dialoger på politisk nivå i stadsdelsnämnderna. Vi har inte sett några utkast. Detta ska nu manglas igenom stadsdelsnämnderna och förankras i Stadshuset. Jag antar att det också ska remitteras på något sätt. Det ska beslutas i kommunstyrelsen, och allt detta ska alltså ske på ungefär tre månader eller vad det kan vara. Jag undrar hur högt prioriterat detta är och hur stark önskan från er sida är att detta ska ske. Jag undrar tyvärr om ni kommer att lyckas med det.

Anförande nr 54

Borgarrådet *W a n n g å r d* (S): Ordförande! Det är mycket riktigt så att jag har en hög önskan om att detta arbete ska gå mycket fortare än vad det de facto gör. Jag tar naturligtvis till mig av dina synpunkter och gör ännu mer för att det ska bli ännu bättre.

Fråga nr 6. Stockholms livsmedelscentrum

Anförande nr 55

U l l a H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Jag gratulerar Karin till att du vinner vadet om flest frågor. När jag jobbade med näringslivsfrågorna som borgarråd jobbade vi mycket i den dåvarande majoriteten för att hitta en bra lösning för de livsmedelsföretag som i dag finns i Slakthusområdet. De var oroliga för att kommunen inte skulle leverera det som vi sade: att de skulle få en annan lokalisering i Larsbodaområdet. Deras oro berodde på att de inte var vana vid att politiker håller vad de lovar.

Alldeles nyligen blev jag kontaktad av dessa företagare. Det var också en artikel i tidningen häromdagen om just Larsbodaområdet. Därför undrar jag lite grann: Vad händer med löftet?

Anförande nr 56

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Det är mycket riktigt så att vi har tagit vid det goda arbete som dåvarande borgarrådet Hamilton inledde just med utvecklingen kring Larsboda. Det är många företag som flyttar till Larsboda från Slakthusområdet när detta område ska utvecklas. Det är klart att det finns mycket att göra. Det gäller dels utvecklingen i själva företagsområdet, dels arbetet med vilka företag som flyttar med och vilka företag som flyttar någon annanstans.

Jag upplever att vi har bra dialog. Jag ska träffa företagarföreningen i nästa vecka – jag har för mig att det var då det är inbokad – för att ytterligare få till mig information om det finns saker som innebär grus i maskineriet. Vi har expansionsmöjligheter här, och vi kan gå vidare.

För er som inte har följt frågan till punkt och pricka kan jag säga att detta är viktigt för att säkerställa att vi har arbetsplatser söder om staden och att företagen kan uppleva dynamiken i och med att de finns på en och samma plats. Det upplever de i dag i Slakthusområdet. Det finns också en långsiktig strategi för hur vi ska utveckla våra företagsområden, vilka som ska vara reella företagsområden och vilka som kan blandas lite mer med kontor och bostäder.

Jag upplever att vi de facto har tagit vid där borgarrådet Hamilton lämnade över. Sedan finns det säkert ytterligare saker att ta till sig. Men de nya lokalerna kommer att vara på plats. Det ska vara höga klimatmål. Vi ska känna till att livsmedelsindustrin är en energikrävande verksamhet och att vi därför måste bygga smart.

Anförande nr 57

U l l a H a m i l t o n (M): Detta är ett ganska stort projekt även om det inte kommer i närheten av den investering som vi hörde om i tidigare diskussioner om OS. Det här gäller 1,2 miljarder, medan OS verkade vara 2 miljarder eller mer. Det är ändå många arbetsplatser det handlar om. Ett antal företag har skrivit på ett letter of intent under förra mandatperioden, men nu är de oroliga eftersom de tycker att det tar väldigt lång tid. Flera av företagen går bra, vilket är glädjande, men de har inte ro att stanna kvar på Slakthusområdet eftersom de ser att de inte har möjlighet att utvecklas där. De känner också att det är lite skakigt när det gäller vad som kommer att hända med Larsboda. Minst 65 procent av lokalerna måste vara uthyrda före produktionsstart, och det tar allt längre tid. Vad blir det för kostnader?

Jag tror att det vore bra om finansborgarrådet kunde lugna dem vid mötet.

Anförande nr 58

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det känns nästan som att du har koll på min kalender, och det är som sagt ett möte utsatt inom kort. Jag kan inte gå händelserna i förväg när det gäller vad det exakt kommer att handla om, men det kommer bland annat att handla om Larsboda och utvecklingen kring företagsområden. Vi kan alltid jämföra hur mycket man satsar, men det här är 1,2 miljarder på ett enda område. Det

blir en jämförelse med 2,2 miljarder på flera olika idrottsanläggningar. Man måste bestämma sig för vad man ska jämföra investeringarna med.

Jag tycker att det här är helt riktiga investeringar. Det visar verkligen på den dynamik som finns bland företagen och på vikten av att Stockholms stad är med och gör sådana här investeringar. Det är en förutsättning för vår livsmedelsindustri, och det är ett arbete som vi kommer att fortsätta med.

Anförande nr 59

U l l a H a m i l t o n (M): En stor skillnad mellan det som anfördes när man undertecknade letter of intent och det som gäller i dagslägen är hyran per kvadratmeter och även den volym som finns på området. Det finns några saker som är otroligt viktiga för att vi verkligen ska röa detta projekt i hamn, och jag tror att det är viktigt för Stockholm att visa att vi håller det vi lovar. Då är det viktigt att majoriteten eller vi tillsammans gör en tydlig vision av vad vi vill med området så att företagen förstår att vi menar allvar och att man också kan sälja in platsen till andra företagare.

Nu finns det en stor osäkerhet. Den stora osäkerheten grundar sig också i det faktum att hyrorna har blivit så oerhört mycket högre. Om man skulle kunna hitta en modell där man har en längre avskrivningsperiod för projektet tror jag att det skulle göra att fler blev intresserade.

Anförande nr 60

B o r g a r r å d e t W a n n g å r d (S): Det tar jag med mig, utan att ge mig in i reella hyresförhandlingar. Den dynamik man kan få av att fler företag lokaliseras tillsammans vid Larsboda är väldigt bra för Stockholms utveckling. Det är också det som har varit nyckeln till att vi nu kan driva på planerna för Slakthusområdet. Det hänger ihop, och det är inte meningen att vi ska tappa någonting på vägen. Dessa företagare är oerhört viktiga för Stockholm och för livsmedelsförsörjningen. Vi ska kunna säkerställa att de fortfarande får bra villkor framöver, så självklart ska vi jobba även med detta.

Fråga nr 7. Plan för City

Anförande nr 61

B j ö r n L j u n g (L): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Då tar vi en favorit i repris, tänkte jag. När det gäller denna fråga är vi nu inne på det sjätte året som vi från Liberalernas sida har tagit upp den. Bakgrunden är att det finns en vision för City som sedan skulle följas upp av en mer detaljerad plan. Det skulle inte vara en detaljplan men en mer detaljerad uppfattning om hur City borde utvecklas. Detta gäller City i vid bemärkelse och med ganska vida gränser. Vi talar alltså inte bara om området alldeles nere vid Hötorgscity och så vidare utan om en betydligt större del av Stockholms innerstad.

Jag fick en sådan där påminnelse från Facebook om vad jag skrev för ett år sedan. Jag kollade och tänkte: Ja, det gjorde jag ju – jag skrev en grej om något som hette Plan för City.

Vad har hänt, herr borgarråd?

Anförande nr 62

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag får börja med att säga att det är skönt att jag har dig, Björn. Finansborgarrådet har stått här och skrutit om att hon vinner tävlingen om vem som får alla frågor. Det är därför skönt att jag har dig och att jag har dig i ungefär samma fråga som förra gången så att jag inte behöver förbereda så himla mycket.

Du tar ofta upp frågan om City och påfallande ofta ur ett problematiserande perspektiv. Jag uppskattar det. Men vi ska komma ihåg att detta också är en enorm möjlighet. Det ger oss en enorm möjlighet att förändra det 60- och 70-talscity som inte på alla områden blev bra. Jag tänker på gator som Malmskillnadsgatan och torg som Brunkebergstorg. Även med den investeringsvilja vi i dag ser i Stockholm följer problem och hot men också möjligheter till ett bättre City, ett mer levande City och ett mänskligare City. Vi får inte glömma bort det.

Med detta sagt: Vi har denna vision för City. Det är helt riktigt. Det var det som fanns när jag tillträdde. Därför lade vi uppdraget i budget 2015. Det är det som finns. Det fanns inget uppdrag att gå vidare med från Vision för city före detta. Vi gav då ett uppdrag om riktlinjer, och det är de som redovisades i somras i ett första utkast i nämnden då jag tror att du var med. Vi har fått en första muntlig dragning, och vi har kommit på väg. Man kommer att komma tillbaka till stadsbyggnadsnämnden i mars. Så ser det ut.

Anförande nr 63

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Detta ärende, mina vänner, är snart som Sten Andersson när han stod på Kärrtorps torg och lovade allt till alla pensionärer – ett löfte som sedan blev ett inriktningsbeslut. Jag har hört det här förut. Nu utgår jag ifrån att det kommer upp i mars.

Icke förty – ett mänskligare City där vi kan läka en del av sårerna från Norrmalmstorgsregleringen! Det är nästan som att jag skulle ha sagt det själv. Det är bara det att du agerar precis tvärt emot. I ärende på ärende låter du fastighetsägarna styra. Den som kommer först får bygga högst. Sedan kommer nästa fastighetsägare och säger: Han eller hon fick ju bygga – då borde jag också få bygga! Då rusar Roger Mogert genast åstad och säger till stadsbyggnadsnämnden att vi måste göra si och så för att det blir mänskligare. Vi har inte fått många fler bostäder. Vi har fått några fler, men det är alldeles för dåligt, tycker vi i Liberalerna. Gör om, gör rätt: fler bostäder och inte så mycket höjder i City!

Anförande nr 64

Borgarrådet M o g e r t (S): Låt mig säga så här: Ja, du har hört svaret förut beroende på att du har ställt frågan på exakt samma sätt förut. Då får du exakt samma svar. Det är ändå rätt bra; det vore jobbigare om du fick ett annat svar.

Vi har tagit tre detaljplaner i City sedan jag tillträdde. Det är planen kring Brunkebergstorg, det är den östra delen av vad som egentligen är samma fastighet kring Gallerian och det är Hästskoplanen som inramar Malmskillnadsgatan. Jag har väldigt svårt att se hur man kan påstå att dessa tre planer inte bidrar till exakt det jag sade: till ett mer levande City, till ett mer mänskligt City och till ett bättre fungerande City. Med dessa tre planer får vi ett Brunkebergstorg som faktiskt kan fungera, som kan

leva upp och som kan bli en mänsklig plats där man vill vara. Vi vänder Malmskillnadsgatan från att ha varit en stängd och låst sträcka där det inte finns några som helst hederliga skäl till att vilja befinna sig varken dag- eller kvällstid till en levande stadsgata. Detta är ytterligt positiva saker.

Anförande nr 65

B j ö r n L j u n g (L): Borgarrådet Mogert tycker att jag har illegitima skäl när jag köper julklappar och födelsedagspresenter på Siden Selma till min fru. Denna affär råkar ligga på Malmskillnadsgatan. Nog sagt om det.

Jag hoppas att jag ska få annorlunda svar av dig. Det är därför jag ställer frågan. Jag hoppas att det händer något, att det blir någon utveckling och att vi kommer framåt. Det gör vi inte. Du påstår att vi får ett mänskligare City. Det du har varit med och godkänt i stadsbyggnadsnämnden är bland annat att hotellhuset vid Brunkebergstorg, där Stena äger hotellet, ska byggas på ytterligare. Det gör att Brunkebergstorg skuggas ytterligare. Vi vill göra Brunkebergstorg levande, men du bidrar till att huset tvärs över, där solen går ned, blir högre så att det blir mindre sol till Brunkebergstorg. Det tycker inte jag är något mänskligt.

Ni klarar inte att begära fler bostäder av byggherrarna. Ni klarar inte att ställa dessa krav. Vi i Liberalerna vill att 25 procent av tillkommande ytor ska vara bostäder – punkt.

Anförande nr 66

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag kan konstatera att vi har helt olika syn på Brunkebergstorg. Jag tycker att det är en väldigt dålig plats i dag. Jag ser att den förändring som vi har accepterat och varit med och tagit fram har möjligheten att göra detta till en bra plats. Tiden får utvisa om du har rätt och om den blir sämre. Jag skulle säga att det är väldigt lite som talar för att den liberala strategin att inget göra i City skulle ge någonting.

Jag vill inte blanda in amerikanska presidenter, men det blir lite så när du säger: Våra förhandlingar skulle vara bättre. Vi skulle få fler bostäder, och mexikanerna skulle betala för dem. Det finns historiskt sett väldigt lite som tyder på det om man tittar på de planer som kom fram under din tidsperiod. Det var inte fler lägenheter i projekten. Det var inte annorlunda. Vi arbetar i den här staden på samma sätt som vi har gjort under ungefär 20 år i City. I varje projekt försöker vi föra in lägenheter, men i varje projekt är det också en förhandling.

Fråga nr 8. Vad gäller beträffande stadens upphandling av sophantering?

Anförande nr 67

P e r O s s m e r (SD): Herr ordförande! Minnet är kort, men förhoppningsvis minns ändå en del här i salen kaoset med sophämtningen vid den här tiden i fjol. Det ordnade upp sig så småningom, och nya upphandlingar kom igång. Det blev också till slut ett avtal därefter. Det är överklagat i förvaltningsrätten, som faktiskt fastställde upphandlingen, och sedan har det i sin tur överklagats i kammarrätten. Vi får se hur den kommer att ställa sig.

Jag har inte sett avtalet, för de har tidigare varit hemliga. För att hålla sophämtningen igång förlängde man avtalet med ett halvt år, och två företag satt kvar med det gamla kontraktet. Det var en rimlig åtgärd. Nu läser man i tidningen att två nya entreprenörer har fått särskilda skadeståndsklausuler om upphandlingen skulle göras om. Det är inga obetydliga belopp – nästan 50 miljoner kronor.

Min fråga är: Varför gör man så här?

Anförande nr 68

Borgarrådet L u h r (MP): Jag vill tacka för frågan. Jag är lite osäker på frågan om varför man gör så här. Men i Stockholm funkar all avfallshämtning på entreprenad. Vi har haft en lång förberedelseperiod inför en upphandling av hushållsavfallet i Stockholm. Upphandlingen har skett, blivit överklagad, gjorts om och blivit överklagad igen, men nu har Stockholm Vatten fått rätt i förvaltningsrätten i förra veckan.

Det Stockholm Vatten nu har gjort är att sikta på en långsiktigt hållbar och bra avfallshämtning som ska fungera i en växande stad. Detta är superviktigt. I stället för att bara ta lägsta pris har vi nu ställt höga miljökrav och höga arbetsmiljökrav. Det handlar också om krav på minskade transporter, till exempel.

Varför gör man så här? Det var frågan. Vad vi har gjort nu är att vi har förlängt avtalet med de befintliga entreprenörerna i ett halvår för att säkra en fungerande sophantering. Sedan har man skrivit avtal med dem som har fått sophanteringen. Detta gör man för att de ska ha tid att förbereda sig för att kunna ta över. Det är en upphandling som nu har gjorts två gånger. Vi avvaktar kammarrättens dom, men förvaltningsrätten har alltså gett Stockholm Vatten rätt i upphandlingen.

Anförande nr 69

P e r O s s m e r (SD): Vi är nog överens om att vi inte ska ha det som i Neapel med illaluktande sopberg. Men här handlar det egentligen om en annan sak. Man ger särskilda sidoavtal – eller vad vi ska kalla det. Man har en skadeståndsklausul som säger att om avtalet skulle brytas före den 30 september 2022 på grund av antingen förvaltningsrättsogiltighet – egentligen att man har gjort fel – eller till följd av ett lagakraftvunnet beslut som innebär att 2017 års upphandling måste göras om har man rätt till försäkringsersättning. Det är väldigt konstigt.

Varför gör man så här? Varför har man sidoavtal som inte framgår av det allmänna förfrågningsunderlaget? Vi får väl se vad kammarrätten säger, men det här är en särskild fråga. Jag tycker inte att man ska göra på det här sättet, och jag förstår att entreprenörerna är upprörda.

Anförande nr 70

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tror att Stockholm Vatten och avfall har tittat över upphandlingskraven och sina avtal väldigt noga efter det vi såg förra året när vi hade en nyupphandlad avfallshämtningstjänst som inte fungerade. Vi såg vad det resulterade i; det blev stora problem under flera veckors tid när man inte kunde uppfylla kraven i de upphandlingar som fanns.

Nu har vi sett detta på lång sikt och har sett till att försöka säkra denna otroligt viktiga samhällstjänst så att inte detta upprepas. Jag tycker inte att det är konstigt att försöka försäkra sig om att detta ska vara en fungerande tjänst. Den är oerhört viktig för stockholmarna.

Anförande nr 71

P e r O s s m e r (SD): Man kan fundera över mycket i den här upphandlingen. En sak är den kommunala självkostnadsprincipen. Kommunen ska egentligen inte tjäna några pengar på det här. Vad händer om klausulerna i sådana här avtal utlöses, det vill säga om det blir stopp i kammarrätten eller om det beror på någonting annat? Då måste ju entreprenörerna kompenseras. Man måste plocka fram dessa 50 miljonerna, och det får man göra från de medel som skattebetalarna har bidragit med. Det är en sida av det hela.

Den andra sidan är hur lämpligt det är och om det över huvud taget är lagligt. Det är därför jag och många andra vänder oss mot detta. Man ställer frågan om dessa hemliga klausuler. Man börjar undra vilka fler hundar som finns begravda här. Vad kommer vi att få se?

Anförande nr 72

Borgarrådet L u h r (MP): Jag är helt övertygad om att det inte finns några hemliga, skumma hundar begravda, utan jag vet att detta är ett sätt att försöka säkra att alla stockholmarna ska få en fungerande avfallshantering som betalas genom den avfallstaxa som är bestämd och som regleras beroende på vad kostnaden blir vid en upphandling. Jag ser det här som en försäkran om att stockholmarna ska få en god och fungerande avfallshantering i år och kommande år.

§ 12 Liljeholmen 1:1 m.fl. vid Nybohovsbacken i Liljeholmen (Utl. 2017:1)

Anförande nr 73

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Byggentreprenader är en bransch med många risker. Jag har själv skrivit en del om det. Man kan aldrig vara säker på vad som döljer sig i marken. Därför gäller det att vara extra noggrann och försiktig. I nästa ärende som handlar om program för kvalitetsutveckling finns en särskild skrivning om detta på s. 66.

Staden har lovat att tillhandahålla en tomt för bostäder på Liljeholmen. Dessförinnan skulle tomten iordningställas. Det har kostat mycket pengar. Staden har av olika anledningar räknat fel på råkostnaden. Det är samordningsproblem med annan byggnation. Det har funnits rasrisker i berget. Man har upptäckt att tidigare spont inte räckt till med mera. Det hela har kostat 44 miljoner kronor mer än man tidigare beräknat. Det är en ökning med 60 procent.

Vilka slutsatser kan man då dra? En är att det finns brister i kompetensen hos dem som handlägger den här typen av ärenden. En annan är att man kanske inte alltid ska sälja en tomt till ett fast pris och i stället ha någon form av prisjusteringsklausul i prissättningen.

Något som egentligen är värre än det som hänt i det här ärendet är att vi här i rådsalen måste konstatera långtgående negativa avvikelser i kostnader för olika byggnadsprojekt. Det har nämnts flera gånger redan i dag när det gäller idrottsanläggningar. Och då talar vi om skattebetalarnas pengar. Senast i förra veckan såg jag tidningsrubriken: Dyr Östermalmshall ännu dyrare. Det är ett exempel. År 2014 anslog kommunfullmäktige 635 miljoner för renovering av Östermalmshallen. Det var en summa som då ansågs väl tilltagen. Nu läser man som sagt att fastighetskontoret beräknar att kostnaden har ökat till 760 miljoner kronor, vilket låter fantastiskt mycket för en så liten byggnad. Det blir alltså minst 125 miljoner kronor dyrare, och så blir det problem med saluhallen.

Så här kan det inte hålla på. De förvaltningar som svarar för tomter och byggnationer måste, för att tala klarspråk, helt enkelt skärpa sig. Men jag förstår att vi måste inse realiteterna, och i rådande situation tvingas man att ta skeden i vacker hand. Därför yrkar vi, fru ordförande, trots allt bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 13 Program för kvalitetsutveckling (Utl. 2017:2)

Anförande nr 74

Borgarrådet **B r i n c k** (M): Ordförande! Detta är möjligen inte kvällens kiosk-vältare. Fast sådant ska man förresten inte säga, för då kan det plötsligt hända saker i salen. Men det finns faktiskt en reservation som går ut på att det är väldigt viktigt att man också har ett sanktionssystem när man jobbar med kvalitetsutveckling. Det har vi inte i dag. Det finns till exempel inget samordnat system för hur överträdelser av de tidsgränser som finns ska hanteras. Därför tycker vi att den här revideringen av programmet för kvalitetsutveckling också ska innefatta en servicegaranti där vi talar om för medborgare och företag vilka stadens förpliktelser är om man inte uppfyller den här garantin.

I den ska det till exempel stå hur lång tid det ska ta att utföra vissa tjänster. Det finns redan i dag en del regler av det slaget. Bygglov ska till exempel behandlas inom tio veckor, men så är det inte alltid. Vi menar att vi måste formalisera detta, och det måste också finnas mycket tydliga regler för vad som händer om vi inte följer de här tidsgränserna utan överskrider dem. Vi har inte uppfunnit hjulet själva. Det finns sådana här servicegarantier i flera andra kommuner. Det fungerar huvudsakligen väl.

Jag skulle därför vilja yrka bifall till vår reservation.

Anförande nr 75

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Inte helt oväntat vill jag lyfta upp samma fråga som Cecilia Brinck gjorde, vilket är vad vår reservation går ut på. Jag tycker att detta hade varit ett utmärkt tillfälle att införliva en servicegaranti i ett kvalitetsprogram för Stockholm. Det skulle vara ett konkret sätt att visa att vi faktiskt tar service gentemot medborgarna på stort allvar. Det finns i dag flera utfästelser vad gäller kommunala insatser till medborgare som ska ske inom ett visst tidsintervall. En förskoleplats ska till exempel ges inom tre månader från ansökningsdatum, och bygglov ska ges inom tio veckor. Det finns dock inga sanktioner gentemot kommunen om dessa insatser inte utförs inom tidsramen. Det tycker jag faktiskt är ett stort misstag. Inom det privata näringslivet är det självklart att man ger kompensation till kunden om man inte utför tjänsterna inom tidsramen. Men det här fungerar inte alls i offentlig sektor. Jag tycker faktiskt att det är mycket dåligt.

Vi anser att medborgare och näringsidkare som inte får tjänster levererade inom utsatt tid ska få en ekonomisk kompensation. Detta finns redan i flera kommuner, och det fungerar bra i de kommuner jag vet om. Jag tycker att det borde vara självklart även i en stad som Stockholm som är framåtsyftande och modern och som satsar mycket service. Jag tycker att vi är duktiga på service, it och annat. Det här borde vara en grej som vi också klarar av att införliva i kvalitetsgarantin.

Jag upplever att det ibland kan finnas en rädsla hos många makthavare för den här typen av service, men jag tycker att vi i den här staden måste vara så pass säkra på oss själva att vi vågar lämna den typen av utfästelser utan att tro att det kommer att kosta en massa pengar eller vara så byråkratiskt jobbigt för de olika förvaltningarna. Service gentemot medborgarna kan aldrig vara farligt, utan det är någonting som jag tror skulle utveckla Stockholm som en stad med god service till medborgarna.

Därmed yrkar jag bifall till den reservation som vi har lagt fram i kommunstyrelsen.

Anförande nr 76

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Föregående talare har sagt allt om detta på ett föredömligt sätt, så jag vill bara framföra att Sverigedemokraterna stöder Moderaternas reservation.

Anförande nr 77

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Det här är ju ett reviderat program om kvalitet. Det handlar om hur vi ska bli bättre på kvalitet och hur vi kan skapa systematik och strukturer som ger förutsättningar för mångfald och nytänkandet. Programmet handlar också om att ta till vara professionens kunskande och delge varandra hur vi jobbar på bästa sätt och skapar god kvalitet för medborgarna.

Jag begärde ordet utifrån den reservation som lyftes upp av Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna. Där vill man komplettera med ett processsystem där det ska utfärdas garantier och där vi lägger processandet mer mot varandra. Jag anser inte att det är framåtsyftande. Jag ser det mer som ett system som är väl utvecklat i dag i ett land som vi kan kalla för USA. Där tittar man mer på vem som har gjort vad, någon har misslyckats, man processar och sen ska det vara skadestånd.

Jag anser att vi ska upprätthålla en god kvalitet för att vi vill det. Det är en skyldighet vi har gentemot medborgarna. Jag vill inte tillföra fler administrativa tjänster. Vi kan upprätthålla en bra kvalitet ändå. Det viktigaste handlar om kvaliteten. Vi ska hela tiden ha en morot att förbättra verksamheterna och arbeta framåt. Jag vill inte ha verksamheter som bara prioriterar där det finns olika former av garantier. Vem vågar då ta nästa utvecklande steg? Jag vill verkligen säkerställa att våra verksamheter jobbar just för kvalitet och för det bästa för medborgarna. Man kan inte göra allting med processer à la USA.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 78

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det är tur att Karin Wanngård inte är justitieminister, för då hade väl hela konsumentlagstiftningen rykt all världens väg därför att det kan vara jobbigt att dela ut kompensation om man inte får tjänster och annat utfört i tid.

Det här är ett sätt att skydda den enskilda gentemot det offentliga. Det handlar om att skydda individer gentemot en överhet, kan man säga, som har makten och är större än enskilda medborgare. Det är det vi vill komma åt. Vi vill stärka enskilda människor gentemot kommunerna. Det du kallar för att vi ska utöka de administrativa tjänsterna är vad vi kallar för att förbättra servicen och stärka medborgarna gentemot, vi kan säga, överheten. Finns det klara tidsramar för tjänster som ska utföras i tid behöver det här inte alls vara någon juridisk klåfingrighet eller krånglig materia att komma igenom. Det här är ett sätt att stärka medborgarna gentemot kommunen, och det vore väldigt bra.

Anförande nr 79

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är ett system som bygger på att det offentliga på något sätt skulle vara emot medborgarna. Det kanske är en syn som Erik Slottner har. Den delar inte jag, utan det offentliga är ju för medborgarna och för utvecklingen av kvaliteten. Jag anser att det vore olyckligt om vi går över till ett processande där det mer handlar om garantier i stället för att lösa problemen och utveckla kvaliteten. Det är där våra resurser och vår kompetens måste satsas så att vi hela tiden ligger i framkant och inte i bakvattnet för att processa vad som var rätt och riktigt för ett år sedan. Vi måste se var vi ska vara i dag och vad som är rätt och riktigt om ett år.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 80

Borgarrådet B r i n c k (M): Jag skulle aldrig ha sagt någonting. Det här blev ju riktigt spännande. Jag tror att finansborgarrådet antingen avsiktligt eller oavsiktligt gör detta väldigt mycket mer komplicerat än vad det egentligen är.

Jag tänker inte vara ofin och påminna om den socialdemokratiska 90-dagarsgarantin för jobb åt unga. Det är inte så att detta med tjänster och garantier är okänt. Finansborgarrådet försöker få det till att Erik Slottner nu senast anser att staden och det offentliga på något sätt är emot medborgarna. Nej, det är inte alls så, utan alla som någon gång har haft kontakt med en offentlig förvaltning, oavsett vad det har handlat om, vet ju vad det handlar om här. Det kan ha handlat om bygglov eller om att man har ansökt om en förskoleplats. Alla har varit med om att det tar tid. Ibland finns det goda skäl för att det gör det. Det är en sådan sak som vi brukar tjata om när människor och näringslivet blir otåliga för att det tar lång tid att fatta offentliga beslut. Det gör det ofta därför att det finns en rättssäkerhetsaspekt som måste tillgodoses. Det är viktigt med insyn. Det är viktigt att medborgarna kan hålla koll på vad vi gör och att det finns möjligheter för medborgarna att reagera mot beslut som de inte tycker om genom att överklaga dem. Det är ett av skälen till att det ibland tar tid. Det får man då och då försvara och förklara.

Men här handlar det inte om det, utan här handlar det om att människor som ibland har ganska enkla ärenden faktiskt får vänta oproportionerligt länge utan att någonting händer och utan att den som äger frågan, i det här fallet kommunen, egentligen har några incitament alls mer än något slags allmän välvilja att försöka lösa problemet så fort som möjligt. Jag tror inte att kommunens medarbetare har andra ambitioner än vi och finansborgarrådet, nämligen att kommunens medborgare ska få service så fort det bara går, men det går inte att förlita sig på välvilja i en organisation med över 40 000 anställda. Det måste finnas ett system som skapar incitament för människor i den här verksamheten att leverera det som är deras uppgift så snabbt som möjligt.

Då försöker finansborgarrådet få det till att vi vill ha ett system där vi hela tiden ska hålla på att processa mot varandra. Nej, det är, som Erik Slottner förtjänstfullt sade, en ganska vanlig konstruktion i näringslivet att man gör utfästelser. Jag köper en tjänst av dig. Avtalet är förbundet med vissa villkor. Du ska leverera tjänsten till mig inom en stipulerad tid. Gör du inte det så händer det saker. Det är exakt det detta handlar om. Det handlar inte om att vi misstror någon. Det handlar inte om att vi tror att det offentliga är emot medborgarna eller något sådant. Det handlar om att vi vill

att det ska finnas incitament för staden att sköta sina uppgifter och att leverera tjänster till medborgarna så fort man bara kan. Vi ser inte heller med någon glädje på ett system där vi håller på att processa mot varandra hela tiden, men det är inte detta det handlar om.

§ 14 Revidering av program för hållbar stadsutveckling - Norra Djurgårdsstaden (Utl. 2017:3)

Anförande nr 81

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Den här revideringen av Norra Djurgårdsstadens program för hållbar stadsutveckling har vi gjort av flera skäl. Sedan den skrevs har kunskapsläget om både hållbar stadsutveckling och klimatförändringar utvecklats en hel del. Staden har också utformat och tagit fram flera policydokument och program som påverkar programmet för Norra Djurgårdsstaden, bland annat Stockholms miljöprogram för 2016–2019.

Det handlar bland annat om miljövänligt byggande och om att skapa fysiska strukturer som gör det lättare att leva miljövänligt och stimulera processer och lösningar för att åstadkomma förnybar energi. Staden behöver ett spjutspetsområde som visar vägen för att Stockholm ska kunna bli fossilbränslefritt 2040, vilket vi nyligen har beslutat om i fullmäktige. Det kommer naturligtvis också att innebära en viktig vägledning.

Det är också intressant hur arbetet med att gå vidare med detta ska bedrivas framöver. Frågan om fossilbränslefrihet är ju komplex på ett sätt. Det finns ett stort antal indirekta utsläpp, till exempel vid både produktion och distribution av bränslen som el och biobränslen, som staden inte har någon rådighet över. Fossila plaster vid förbränning av avfall vid produktion av fjärrvärme är ett sådant konkret exempel. Staden ska därför arbeta vidare med hur vi kan se på begreppet fossilbränslefrihet och hur vi ska arbeta vidare med det här på ett framgångsrikt sätt.

Jag tycker också att det är viktigt att framhålla att även de ekonomiska avvägningarna är betydelsefulla i den fortsatta planeringen och i arbetet med Norra Djurgårdsstaden. När det gäller planeringen av åtgärder av för att uppnå klimat- och miljömålen måste avvägningar också göras när det gäller andra prioriterade mål som till exempel ett ekonomiskt hållbart byggande.

Miljöprofilsområdet Norra Djurgårdsstaden kommer att få en viktig uppgift att visa på lösningar som gör att hela Stockholm kan bli fossilbränslefritt på sikt. Detta reviderade program kommer att identifiera utmaningar och fördela genomförandansvaret på ett bra sätt.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 82

U l l a H a m i l t o n (M): God dag, herr Valeskog! Det här är ett jätte viktigt ärende och en viktig fråga för Stockholm eftersom det är en otroligt fin profilfråga för Stockholm. När vi jobbade med de här frågorna var vi väldigt måna om att ha med näringslivet så mycket som möjligt i hela processen. När jag nu läser det här ärendet har jag en känsla av att det har blivit väldigt mycket av ett Stadshus- och förvaltningsärende och att näringslivet inte riktigt är med i utvecklingen av de här miljöprofilfrågorna på det sätt som man var från första början.

Jag skulle vilja höra hur det här är förankrat hos de företag som är verksamma inom området och hos de företag som kan tänkas vilja vara verksamma inom området.

Anförande nr 83

J a n V a l e s k o g (S): Det är ett spjutspetsområde, som jag sade, och en förutsättning för att det ska vara yttersta teknik när det gäller byggande, energifrågor och annat är naturligtvis att näringslivet är med. På exploateringskontoret har vi tjänstemän som har jobbat med särskilda seminarier där man har jobbat inom Norra Djurgårdsstaden. Det har skett regelbundet, och där har naturligtvis de här frågorna diskuterats.

Sedan är jag dessutom helt säker på, vilket är en ytterligare nytta med detta, att även om det här gäller nyproduktion av bostäder där vi ska kunna använda ny teknik och där berörda företag är beredd att lägga en hel del pengar på detta kommer vi också kunna dra nytta av det i det bestånd vi har. Det har vi också haft seminarier om för att kunna dra nytta av det även när det gäller de byggnader som redan står upp på många ställen i vår stad och som behöver utveckla sin miljöprofil.

Anförande nr 84

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är riktigt bra att vi har det här ärendet framme för beslut nu och att vi har hittat enighet i målsättningar och ambitioner. Det hade varit riktigt olyckligt om majoriteten skulle välja att sänka miljöambitionerna för Norra Djurgårdsstaden. Menar vi allvar med att utveckla miljöstadsdelar kräver det långsiktighet och uthållighet och att vi är överens om höga miljömål över blockgränserna och över majoritetsskiften.

Men det har varit lite krumbukter kring det här ärendet. Det har varit uppe i fler nämnder och vänt, och flera förvaltningschefer har fått haspla ur sig lite olika ursäkter till varför ärendet har blivit tillbakadraget. Det krävs inte att man är raketforskare för att förstå att majoriteten inte riktigt var färdigförhandlad. Men nu kan vi passa på att gratulera Miljöpartiet till förhandlingssegern. Apropå förhandlingsseger verkar det som om Miljöpartiet vunnit kampen mot sossarna och får fram spårvagnen till Centralen. Det tycker vi är jättebra, men Centerpartiet vill såklart mer.

Vi är mycket kritiska till att man inte löser problemet med att vi har en miljöstadsdel som inte har en kapacitetsstark kollektivtrafik. Utbyggnaden av Spårväg City till Norra Djurgårdsstaden har varit en förutsättning för stadens planering. Vad händer om vi inte löser kollektivtrafiken till detta område? Har vi inte en bra och kapacitetsstark kollektivtrafik riskerar vi att bygga in ett bilberoende, och det riskerar vi att göra i vår miljöstadsdel. Det är inte riktigt klokt.

Den nya beslutade stombuss 6 är givetvis ett fall framåt, men det räcker inte. Spårväg City måste fram, men det är såklart en fråga för landstinget. Jag vet det. Ni behöver inte påminna mig om det. Men det är självfallet viktigt att Stadshusmajoriteten också har en åsikt i den här frågan. Vill ni ha spårvagnen till Norra Djurgårdsstaden eller inte? Under alla dessa år har Socialdemokraterna sagt nej till investeringen. Vi har faktiskt en interpellation som man partikollega skrev om Spårväg City i mars förra året. Den har fortfarande inte besvarats.

Jag yrkar trots detta bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 85

J a n V a l e s k o g (S): Så mycket till kremlolog är du faktiskt inte. Om du hade följt med noga när det gäller hur det här ärendet hanterades hade du vetat att det faktiskt var förvaltningar som hade en lägre ambitionsnivå. Sedan ökade vi i majoriteten den ambitionsnivån när det gäller att slå fast 2030. Det var väl det de här förseningarna handlade om.

Det förvånar mig varenda gång jag hör detta om landstinget. Det ni har kommit överens om i landstinget är att ni ska titta på Spårväg City till Lindarängsvägen och inte längre. Det ska ni titta på nu under våren. Vi väntar och väntar på att få besked. Den här spårvägen kommer att byggas bara ni sätter igång att finansiera den. Vi kan inte ha ett system där vi väntar till 2030–2035 och upptar ett halvt kvarter för en spårväg som inte kommer att bli av eller kommer att skjutas långt fram i tiden. Se till att ni fattar ett beslut i samband med nästa budget i landstinget under sommaren 2017!

Anförande nr 86

J o n a s N a d d e b o (C): Jag tror att de som lyssnar på den här debatten vet att det finns ett parti som är konsekvent när det gäller Spårväg City, och det är mitt parti. Ditt parti, Jan Valeskog, säger ingenting.

Anförande nr 87

M a r i a A n t o n s s o n (MP): Ordförande, kära ledamöter, åhörare och stockholmare! Klimatfrågan är en av våra allra största utmaningar. Som ordförande för Östermalms stadsdelsnämnd är jag därför extra stolt över det här reviderade programmet för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden.

I Norra Djurgårdsstaden pågår arbetet med att lösa klimatutmaningarna varje dag. Det handlar om allt från de stora frågorna till de små och vardagsnära frågorna. Det handlar om allt från hur vi bygger ny stad till hur vi konsumerar och lever i vardagen. Norra Djurgårdsstaden hjälper oss att ta stora kliv mot att bli en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar stad.

Men för att Stockholm ska kunna nå fossilbränslefrihet 2040 behöver vi prova olika verktyg i verktygslådan. Det här är inte lätt. I Norra Djurgårdsstaden har vi möjlighet att se vilka av de här verktygen som fungerar. Därför är målet att Norra Djurgårdsstaden ska vara fossilbränslefri redan 2030 ytterst viktigt. Det är mycket bra att det är tillbaka i programmet efter remissrundan.

En annan positiv kvalitet med det här reviderade programmet är helhetssynen. Vi bygger en klimatsmart stad som är fossilbränslefri, där det finns förutsättningar för att återbruka och som är en socialt hållbar stad med en mångfald av boendeformer. Vi tänker också på hur vi bygger staden. Allt detta har samlats i det här dokumentet.

Vi behöver utnyttja ekosystemtjänsterna, och det kommer vi att göra här för att bygga en resilient och hälsosam stadsmiljö. Det ska vara en stadsdel där medborgarna tidigt engageras och får medverka i sin vardag för att göra sin stadsdel och närmiljö hållbar.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 88

Malin Ericson (FI): För att vi i Stockholm ska kunna minska vår klimatpåverkan krävs det att vi aktivt arbetar med innovation och riktning mot framtiden. Genom stadsutvecklingsområden som Norra Djurgårdsstaden har vi möjlighet att göra just det. Därför är vi i Feministiskt initiativ glada över att vi nu sätter ett skarpare mål för Norra Djurgårdsstaden som innebär att området ska vara fossilbränsleffritt 2030. Det känns extra bra att vi är ense både i majoriteten och i oppositionen om att det målet är viktigt. Det är också mycket spännande att se hur olika slags metoder för hur vi ska bygga hållbart och säkert ur klimatsynpunkt ska testas.

Det är ingen tvekan om att Norra Djurgårdsstaden kommer att bli en fantastisk stadsdel att bo i för dem som har möjlighet att flytta dit. Det reviderade programmet har förtydligat de sociala hållbarhetsfrågorna, och det är viktigt. Vi är nog alla medvetna om att det inte är genom nybyggda spetsområden som det här som segregationen kommer att brytas. Det kommer att lägenheterna att bli för dyra för.

Feministiskt initiativ vill se att de metoder som vi nu ska använda i Norra Djurgårdsstaden ska sprida sig i resten av staden, både i nybyggda områden och i äldre, så att alla får möjlighet att bo i ett ekologiskt och socialt hållbart område.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 89

Björn Ljung (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag tänker inleda med att tala om hur bra vi i den tidigare majoriteten var under två föregående perioderna när det gällde miljöarbetet och hur långt framme vi var. Jag konstaterar att man alltid behöver göra mindre revideringar av stadsutvecklingsprogram vad gäller miljö. Man ska aldrig stå still. Man ska alltid gå vidare. Man kan alltid göra allting bättre. Jag tycker att det är en rimlig utgångspunkt. Det är en liberal framtidstanke att det alltid går att reformera och förbättra.

Under förra mandatperioden var det jättespännande när det gällde särskilt ett av husen i Norra Djurgårdsstaden, nämligen det som skulle få byggas med de allra bästa miljöförutsättningarna. Det var stenhård konkurrens, och det var faktiskt vi i Stockholmshem som vann tillsammans med en privat arkitekt. Sten Nordin fick ta emot priset. Jag fick tyvärr inte vara med, men jag bjöd på det. Det var väldigt trevligt att vi vann i alla fall.

Varför säger jag nu allt detta? Jo, det är lätt att förledas att tro att nu när det är en ny majoritet och det kommer fram en massa intressanta och spännande ärenden finns det ingenting bakom, men detta fall är det så grundläggande och så solitt att vi ska fortsätta att förbättra det.

Till vännen och kollegan i mittensamarbetet Centerpartiets Jonas Naddebo, som sade att det inte finns något parti som är klarare och tydligare när det gäller frågan om Spårväg City än Centern, måste jag säga att då har ni väl tagit på er hybriskoftan i alla fall. Så är det naturligtvis inte. Spårväg City är en fråga som Liberalerna har drivit sedan urminnes tider höll jag på att säga. Jag ger er gärna beröm för att ni driver den frågan och att ni också är tydliga i den, men allmänheten ska inte förledas att tro att det här är en centerfråga, utan det är, som vanligt höll jag på att säga,

ursprungligen en liberal idé som vi också har drivit starkt i landstingsfullmäktige och i landstingsledningen.

Men kom igen! Vi kör hårt tillsammans i den här frågan, och till slut kommer vi nog också att få rätt. De stora misstag som vi ofta gör i den här staden är att vi bygger stora, fina bostadsområden, och sedan kommer vi på: Kollektivtrafik, javisst ja. Det gjorde vi när vi byggde Rinkeby, och vi gjorde det faktiskt när vi byggde Skarpnäcksstaden. Dit var man lovad tunnelbana ungefär tio år innan den kom.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

§ 16 Vision 2040 – Ett Stockholm för alla (Utl. 2017:5)

Anförande nr 90

Borgarrådet *W a n n g å r d* (S): Ordförande, fullmäktige! Det här är ett ärende som kommunfullmäktige behandlade 2015, förslaget på en ny vision för Stockholm, Ett Stockholm för alla. Jag sade då att visionen får nu ett tydligare hållbarhetsperspektiv. De övergripande målen handlar om att bygga en stad som kan växa uthålligt och tillsammans med sina invånare, ett Stockholm för alla.

Visionen för staden backar inte för de stora utmaningarna som staden står inför. Det handlar om hur vi ska möta klimathotet, hur vi håller staden öppen för fler invånare och för intryck från omvärlden och hur staden och dess invånare håller samman. Stockholm ska vara en hållbar stad på alla områden. Det sade jag då, och det är lika aktuellt i dag. Behovet av en hållbar och öppen stad för alla är inte mindre i dag än då.

Den främsta kritiken vi fick mot den nya visionen handlade om formen för remissrundan och huruvida den var väl förankrad. Här gjorde förvaltningsrätten en annan bedömning än vad jag gjorde vid tiden när jag skrev fram ärendet. Vi accepterar den bedömningen, och därför har vi remitterat ut Vision 2040 – Ett Stockholm för alla. Vi kan tydligt se på de remissvar som har kommit in att det finns ett brett stöd för att arbeta i den här riktningen och för att arbeta för att alla stockholmare ska känna sig välkomna.

Det gläder mig också att borgerligheten nu i sin reservation har anammat liknande mål och är inne på samma bana som vi så tydligt vill gå med Stockholm. Jag kommer naturligtvis att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Den här visionen är så tydlig och så kraftfull när den pratar om ett Stockholm som håller samman genom en bra skola, en god välfärd och jämlika livschanser. Den pratar om ett klimatsmart Stockholm, en stad som gör det enkelt att leva miljövänligt med klimatsmarta transporter, en stad som skapar ett hållbart byggande och ett ekonomiskt hållbart Stockholm. Staden ska ge unika möjligheter till jobb och utbildning genom hela livet. Det ska vara ett demokratiskt hållbart Stockholm. Demokratin ska vara närvarande och livaktig i hela staden. Staden ska vara trygg och säker.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 91

Borgarrådet *K ö n i g J e r l m y r* (M): Fru ordförande! Jag tycker nog att finansborgarrådet förminskar betydelsen av en korrekt beredning när hon säger att vi har olika åsikter om form. Det man gjorde var att man remitterade ut Vision 2030, det vill säga Alliansens framtagna vision, att tycka till om och inte den rödgrönrosa visionen för 2040. Det är verkligen en märklig hantering. Det är bra att domstolen också har underkänt beredningen av detta ärende. Det är anmärkningsvärt när det gäller en majoritet som säger sig stå för demokratisk hållbarhet.

Men nog om detta och till ärendet. Det vi saknar är en tydlig vision och en ambition. Vi tycker att det finns alldeles för många generella skrivningar om att det ska vara en god välfärd och en fungerande arbetsmarknad. Vi hade hellre sett mer av den typen av skrivningar som finns i de stycken som handlar om miljö och att vi ska vara

världsledande inom miljö- och energiteknik. Jag hade gärna sett mer av den typen av skrivningar i visionsdokumentet. Nu faller det ganska platt med breda skrivningar och inte så mycket spets.

Anförande nr 92

Borgarrådet **W a n n g å r d** (S): Ordförande! Det handlar om att orka med två saker, nämligen att orka med att måla upp den breda visionen och samtidigt peka ut väldigt tydliga områden. Vi maktar med att arbeta mot det övergripande målet Ett Stockholm för alla. Det ska vara demokratiskt hållbart. Vi har kommit en bit på väg. Vi har fattat beslut om medborgarbudgetering. Vi säkerställer att så många som möjligt är med i de demokratiska processerna. Det ska vara ett ekologiskt hållbart Stockholm. Det är viktigt att det ska vara enkelt att vara miljövänlig. Det fattas ett beslut om en sopsorteringsanläggning. Det ska vara ekonomiskt hållbart. Vi bygger fler bostäder, fler skolor och fler förskolor. Vi vet att vi har god koll på ekonomin. Och det ska vara socialt hållbart. Alla ska känna sig välkomna i Stockholm.

Anförande nr 93

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Ordförande, fullmäktige och åhörare! När jag läser beskrivningen av trygghet i Vision 2040 blir jag arg, bedrövad och orolig. Jag blir arg därför att majoriteten tar så lätt på dessa frågor och skriver att allt är bra och att alla kan känna sig trygga.

Jag blir bedrövad med tanke på alla de människor som råkar illa ut. Jag blir bedrövad för att tjejer i stort antal blir antastade på allmän plats och för att vi fått en alltmer nedklottrad stad som skapar otrygghet. Ni skriver att Stockholm är känt för att vara en världens renaste städer. Det var innan ni tog över och uppmuntrade till klotter och graffiti.

Jag blir bedrövad för att poliser, ambulanser och brandbilar utsätts för stenkastning vid sin tjänsteutövning. Jag blir bedrövad över ökad gängkriminalitet med narkotikaförsäljning, utpressning, grova rån och krig mellan gängen med dödlig utgång. Jag blir bedrövad för att mängder med kvinnor och pensionärer inte vågar gå ut när det är mörkt. Jag blir bedrövad för att ni skriver att det är tryggt att förflytta sig mellan olika stadsdelar. I många stadsdelar är det inte tryggt att förflytta sig i stadsdelen och än mindre mellan stadsdelarna.

Jag blir bedrövad för att ni inte vidtar tillräckliga åtgärder så att Stockholm fortsatt kan vara en av världens tryggaste städer. Jag blir bedrövad för att pensionärer inte kan känna sig trygga i sina egna hem utan blir utsatta för olika typer av åldringsbrott, och detta trots att ni skriver att stockholmarna ska kunna känna trygghet under livets alla skeden.

Jag blir bedrövad för att allt fler ungdomar dras in i kriminalitet i mycket tidig ålder och därefter fastnar där för hela livet eller stor del av livet. Allt för många av dem dör eller skadas svårt innan de fyllt 25 år.

Jag blir orolig för att detta är en Vision 2040 och att ni därmed inte har så bråttom med att rätta till allt detta som jag är bedrövad över. Jag blir orolig för att ni inte gett bättre direktiv till förvaltningar och bolag att det är bråttom att ändra på dessa förhållanden. Jag blir orolig för att ni inte i större utsträckning skriver om medverkan

från samhället utanför stadshuspolitiken. Jag blir orolig för att ni inte har med trygghet i era fyra punkter som det är centralt att jobba för.

Jag är alltså inte arg, bedrövad och orolig för egen del utan för mina medmänniskor. Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 94

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Jag är mycket bedrövad över att ni skar ned så mycket i ytterstaden, Berthold. Det gjorde det möjligt för en stor del av den här utvecklingen att ske. Det bedrövar mig väldigt mycket. Ni tog till exempel bort de familjecentraler som var elementära för att skapa trygghet från början för familjer. Ni tog bara bort dem.

Sedan tror jag att du har missat en hel del av det vi gör. I våra lokala utvecklingsplaner, som vi tar fram tillsammans med medborgarna, går vi igenom saker. Vi har trygghetsvandringar. Vi tar fram strategier på kort sikt och på lång sikt för att öka tryggheten i våra områden. Precis som du säger har Järva varit utsatt för en hel del förfärliga saker. Där har bostadsbolagen ökat sin närvaro. Vi har haft samtal med polisen som också har ökat sin närvaro. Vi har tagit fram planer och kommer inom kort att öppna Folkets hus i Rinkeby som Familjebostäder har köpt för utåtriktad verksamhet. Och det finns många fler saker som jag inte hinner rabbla upp nu.

Anförande nr 95

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Du slår dig för bröstet, men när vi gjorde våra trygghetsundersökningar i alla förorter lyste ni med er frånvaro. Jag undrar just hur mycket ni egentligen satsar och vill satsa på det här området. Det är ni som har makten och ni som har skrivit fram det här ärendet. I det här ärendet kan jag inte läsa ut någonting om att ni vill skynda på och göra Stockholm så tryggt och säkert som möjligt, utan det står bara floskler och allmänt svepande formuleringar. Ni vänder er inte i någon större utsträckning till samhället utanför stadshuspolitiken. Stockholm är faktiskt större än politiken, och alla bör få vara med och lämna sina synpunkter och hjälpa till i den här trygghetsutvecklingen.

Anförande nr 96

K a d i r K a s i r g a (S): Fru ordförande! Det här lät som en domedagspredikan. Det är bara bedrövligt i Stockholms stad. Det här är ett program som siktar fram till 2040. Det visar vad vi vill uppnå till 2040, vilket samhälle och vilken stad vi vill ha 2040. Ni hade också ett visionsprogram för 2030, och vi är inte ens där. Du står här och är bedrövad över att vi försöker minska inkomstklyftorna. Du ser inte att ungdomsarbetslösheten minskar. Du nämner ingenting om att fler människor går från försörjningsstöd till egen försörjning genom ett eget arbete. Du nämner inte det livslånga lärandet och bostadsbyggandet. Du ser ingenting av det här. Allt är bara bedrövligt.

Anförande nr 97

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Det står ingenting i visionen om att ni tänker fortsätta och utveckla de här sakerna du tar upp. Det står ingenting om att ni tänker skynda på dem eller ta hjälp av andra aktörer för att de ska komma till stånd. Jag pekade på detta med 2040. Ni förutsätter säkert att vi ska komma till makten under den här tiden i kanske två tre perioder på raken. Då kan vi hinna ikapp med det

som ni inte gör, inte skriver någonting om och inte tar hjälp av andra aktörer för att hinna göra. Är det någonting som vi satsar på, har satsat på och kommer att satsa på så är det att öka tryggheten för alla människor i Stockholm.

Anförande nr 98

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Hade vi i majoriteten väntat och inte gjort någonting medan ni överklagade proceduren hade jag också varit väldigt bedrövad, men under tiden har vi haft action. Vi har lagt fram miljöprogram och lokala utvecklingsplaner, för att ta två exempel. Vi har vidareutbildat och gett spetskompetens till staden personal. Det pågår och kommer att fortsätta. Vi har jobbat och inte suttit och väntat på någonting. Vi försöker göra en trygg och säker stad för alla stockholmare. Vi säger inte att de som bor utanför tullarna bor i någon förort. Vi säger ytterstad och innerstad och betraktar alla lika. Vi gillar en hel stad. När ni vill ta bort stadsdelsnämnderna jobbar vi med lokal förankring ute i alla våra 14 stadsdelsnämnder.

Anförande nr 99

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Hade ni gjort jobbet ordentligt från början hade det inte behövt bli någon överklagan. Då hade det här programmet kunna vara igång för länge sedan. Då hade kanske fler aktörer varit med och hjälpt till så att det hade blivit en tryggare stad. Ni hastade och slarvade igenom detta och gjorde inte läxan ordentligt, vilket man bör göra när man tar fram ett sådant här viktigt dokument som ska gälla under en lång tid framöver.

Det ska gälla till 2040, men det är nu det behöver hända. Man skulle behöva ha ett program 2020 i stället så att det skulle hända väldigt mycket i närtid för att rätta till alla de problem som har accelererat under den tid som ni har styrt staden. Det är bedrövligt med allt som har kunnat hända, till exempel klotter och graffiti som skapar otrygghet på olika sätt.

Anförande nr 100

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Då står vi här igen för att åter diskutera och debattera Stockholms stads framtidsvision. Den här gången handlar det om 2040 och inte det som remitterades ut från början, det vill säga 2030.

Skillnaden från diskussionen som vi hade för drygt ett och ett halvt år sedan är att ärendet nu har beretts korrekt. Man har kunnat svara på remisserna i 2040-ärendet. Det krävdes alltså en juridisk överklagan för att man skulle remittera ut ärendet korrekt. Hade man lyssnat till de synpunkter som kom in från början hade vi kanske haft ett annat utgångsläge än det vi ser i dag. Men nog sagt om detta. Nu har vi tydliggjort vår ståndpunkt. Det är ändå visionen vi ska diskutera här i kväll.

Jag tycker att det är bra att det nu finns en samlad vision för hela staden. Det tycker vi är ett välkommet grepp. Men med detta sagt tycker vi också att visionen fokuserar för mycket på staden som aktör och stadens inre organisation i stället för att också befästa den kraft som finns hos fristående verksamheter, ideell sektor, akademi och näringsliv och se deras möjligheter att tillsammans med Stockholms stad utveckla våra verksamheter och vår stad för framtiden. Intrycket blir oundvikligen att den socialdemokratiskt ledda majoriteten ser stadens egen organisation som tillräcklig för att kunna uppnå de mål som har fastställts. Det tror vi är mycket olyckligt.

Vi måste ta fasta på framtiden och se möjligheten med den kraftiga befolkningsutveckling vi nu har. Att människor bor tätt innebär såklart trängsel, köer och den typen av utmaningar men också möjligheter i form av mer hållbara transporter och ökade innovationer när människor bor nära och möts.

Vi tycker inte att visionen tar fasta på framtidsutmaningarna på det sätt som vi hade önskat. Hur ska fler kunna få en bostad i framtiden? Hur kan vi komma bort från en arbetsmarknad där långtidsarbetslösheten biter sig fast och man inte kommer tillbaka till jobb? Vilket Stockholm vill vi att våra barn växer upp i? Vi tycker att den här visionen grundar sig mer på budgettexten för 2017 än vad den ser fram mot Stockholm 2040.

Alliansen står bakom gemensamma värdeord som mer utgår från den enskilda stockholmaren och som befäster värdet av att det finns fristående verksamheter som tillsammans med kommunen driver utvecklingen framåt för att kunna uppnå våra gemensamma framtida mål. Det gäller i dag, det gäller 2020 när vi når 1 miljon invånare och det gäller framtiden vidare in i 2000 talet.

Vi vill se modern huvudstad i världsklass, inte en planlös stad på ett skuldberg. Det är hög tid för ett nytt ledarskap. Med detta yrkar jag bifall till den alliansgemensamma reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 101

E w a L a r s s o n (MP): När jag läser er reservation noterar jag till min glädje att ni vill att Parisavtalet ska följas. Då är det himla bra att vi inte har suttit och väntat på den här överklagan utan tagit fram en miljöplan. Där finns konkretion, och jag lovar att den konkretionen inte bara sträcker sig över de närmsta ett och ett halvt åren utan lite längre.

Du pratar om att du vill ha en tydligare vision. Då måste jag hänvisa till alla de program och lokala utvecklingsplaner som vi har antagit utifrån visionen som vi nu fattar det huvudsakliga beslutet om. Du sade att er vision skulle ha mer spets och att er vision är att ni vill ha en trygg stad där det finns en mångfald av människor. De finns ju redan där, och de har funnits där ganska länge. Jag tror inte att det ger mer spets att bara ha en mångfald aktörer, utan det är mer ett arbetssätt.

Anförande nr 102

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det vi menar när vi säger att vi tycker att många av skrivningar är för allmängiltiga är att vi saknar tydliga mål som verkligen är målsättningar. Vilka rankningar ska Stockholm toppa 2040? Vilket företagsklimat ska vi ha? Vilken plats ska vi ha globalt, internationellt men också nationellt? Hur ska vi stärka våra områden?

Majoriteten skriver om områden som miljö- och energiteknik. Där välkomnar vi tydliga och offensiva skrivningar. Men samtidigt är stora delar av det andra visionsdokumentet väldigt allmängiltigt, och det tycker jag är tråkigt. Jag tror att det hade blivit en bättre vision om man hade bjudit in oppositionen till blocköverskridande samtal. Då hade vi kunnat bidra med ambitiösa, konkreta framtidsmål. Det tror jag hade varit välbehövligt.

Anförande nr 103

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande! Vi i Alliansen har ett eget förslag till beslut i det här ärendet som Anna König Jerlmyr delvis har redogjort för, och jag kan bara instämma i det. Vi menar att det behövs en annan politik för Stockholm och ett nytt ledarskap för Stockholm.

Det finns självfallet gemensamma nämnare, men det är ändå vår uppgift att tala om hur visionen skulle se ut om det var vi som satt vid makten och bestämde. Vi vill vara tydliga med att i vårt Stockholm är det den enskilda stockholmaren som står i centrum och människor ska få bestämma mer själva. Vi tror inte att det är kommunen som bäst vet vad som är en bra förskola eller vad som är ett bra äldreboende. Vi vet att välfärden blir bättre med en mångfald av utförare. Vi tycker att det perspektivet, valfrihet och företagande, saknas i den här visionen.

Vi vill också framhålla jobb och företagande som en förutsättning för en god välfärd, för integration och för våra möjligheter att fortsätta att vara öppna mot omvärlden. En viktig del är också att i vår vision vet vi att tillväxt och hållbarhet går hand och hand. Det är genom att man bygger staden högt och tätt och nära kollektivtrafik som vi skapar en dynamisk stad samtidigt som vi minskar utsläpp och får plats med fler stockholmare som kan bidra till utveckling och tillväxt.

Därför vill jag å Centerpartiets vägnar yrka bifall till den alliansgemensamma reservationen.

Anförande nr 104

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! I ett sådant här viktigt ärende är det självklart för mig att man försöker skapa en tydlig delaktighet. En tydlig delaktighet bygger på de lite trista, kommunalgrå rutinerna att man ska skicka ut ärendet till de många för att få in synpunkter, idéer, uppfattningar och invändningar som man sedan kan kommentera och fundera över och eventuellt se att det ligger något i det. Sedan snor man till någonting så att det ser ut som om man har kommit på det själv. Det gör inte så mycket att man försöker göra om någonting som oppositionen säger. Det viktiga är att vi tillsammans kan skapa någonting som är bättre än om man endast gör saker och ting på egen kammare, till exempel inom en majoritet i ett visionsärende.

En av mina favoritantagonister, Roger Mogert som förstås inte är i salen, gjorde någonting som jag tycker var väldigt bra när det gällde ett annat stort ärende, nämligen den nya översiktsplanen. Jag tänkte att han skulle få en känga nu. Han är inte här, men han lyssnar nog. Där har vi tillsatt en politisk referensgrupp. Det är mycket bra att man gör det. Jag kan kanske komma med någonting som Roger sedan gör till sitt eget, och det betyder att ärendet har blivit bättre.

Ni tar upp det här formella och ni säger det blev en sådan långbänk eftersom det här måste remitteras om igen. Ewa Larsson brukar vara noggrann med direktdemokrati, att man ska vara delaktig och att var och en ska få säga sitt. Då är det ganska konstigt att säga: Ni fördröjde det här ärendet.

Det gjorde vi i själva verket inte alls. Därför har vi också en rad invändningar nu emot ärendet. Det är inte tillräckligt tydligt när det gäller företagandet i Stockholm.

Jag är själv företagare och har märkt en stor skillnad jämfört med för två år sedan. Det är inte tillräckligt tydligt när det gäller sådana viktiga frågor som samverkan mellan företag, stad och akademi. Miljö- och energiteknik är verkligen spetskompetens i den här staden. Jag kommer ihåg när Barack Obama var och tittade på den här motorn på KTH. I slutet av sin presidentperiod tog han upp att besöket i Stockholm var ett mycket bra besök och ett av de bästa besök han har gjort under sin presidentperiod. Det säger någonting.

Den här majoriteten har inte riktigt de här visionerna och klarar inte att se att stockholmaren är en individ i ett sammanhang. Därmed yrkar jag bifall till den alliansgemensamma reservationen.

Anförande nr 105

E w a L a r s s o n (MP): Jag tar fasta på det du säger om att göra saker tillsammans. Vi har många stora problem, och jag är glad att du kommer att sitta i en arbetsgrupp om översiktsplanen för att planera vår infrastruktur. Vi har väldigt mycket trängsel och problem. Vi lyfter fram kollektivtrafiken. Vi säger att det är för många bilar i Stockholm. Jag vet inte om du tycker att vår parkeringspolitik är bra, men den är ett steg för att försöka göra det lättare för människor att bo i staden utan att drabbas av dålig luft. Du skakar på huvudet. Men om vi nu ska göra saker tillsammans och det finns stora hälsoproblem, hur tycker du att vi ska följa Parisavtalet och EU:s hälsodirektiv och inte förgifta stockholmarna? Jag tror inte heller att du uppskattar ett dubbdäcksförbud. Eller gör du det? Vilka förslag till lösningar har ni som vi ska samarbeta om?

Anförande nr 106

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag skakade på huvudet därför att jag inte tycker att parkeringspolitiken är bra. Det beror på en enda punkt, nämligen att ni införde avgifter för funktionshindrade. Det tycker jag var lågt och simpelt.

I övrigt ska vi prata om väldigt mycket av det du säger i samband med översiktsplanen, Ewa Larsson. Jag noterar att du inte ens kommenterade det jag sade om att summan av individerna bildar staden. Staden är inte endast kommunen och dess olika organ. Staden är så mycket mer. Den känslan, den frihetliga ideologin, får ni inte med i det här dokumentet. Jag saknar det jättemycket.

Anförande nr 107

Borgarrådet L u h r (MP): Jag tycker ofta att du säger ganska mycket bra saker, Björn, men i det här fallet säger du att vi inte går framåt. Vi har ju väldigt mycket innovation i staden just nu. Vi trycker på att vi har en ny innovationsplattform och en innovationsdirektör. Just nu testar vi till exempel innovationer inom trafiken. Och i år ska vi också implementera två nya, stora projekt som handlar om vatten. Vi ska bland annat mäta föroreningar i vatten. Det gör vi tillsammans med både företag och universitet. Det är en jättebra grej som vi gör i staden. Du säger att vi inte är så spetsiga och inte jobbar med olika saker. Vi jobbar ju jättehårt. Jag tror att vi har vaskat fram åtta nya innovationsprojekt, varav fyra på miljöområdet.

Anförande nr 108

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är precis det här vi vill se. Det är det här som är framtiden. Man måste visa att vi kan åstadkomma det här. Staden kan göra en del saker, och vi har en utmärkt innovationsdirektör. Det är just det här som måste fram för att det ska bli ett dokument som man kan känna är bra. Tyvärr har ni inte lyckats med det lilla extra som gör att det här känns himla bra. Jag kan verkligen returnera och säga att jag tycker att du och flera av dina kollegor gör väldigt mycket bra i staden. Det är väldigt många bra beslut som fattas.

Jag hann inte säga till Ewa Larsson att jag tror att det kan vara så att man skulle behöva dubbdäcksförbud på fler gator än vad vi har, men jag tror att en dubbdäcksavgift är ännu bättre. Jag går ofta på de här gatorna, och nästan jämt kör det bilar med dubbdäck där.

Men kör på! Vi ska bli världsbäst.

Anförande nr 109

Å k e A s k e n s t e n (MP): Det är bra att vi nu kommer till skott efter den här formella fördröjningen. Det är inte precis den här sidan som har fördröjt detta, men nu är vi där vi är. Jag noterar inte oväntat att oppositionen säger att det är otydligt och otillräckligt, och det är naturligtvis er uppgift att tycka så. Jag förstår att ni kanske är besvikna över att det inte finns några nya motorvägar med i vår vision. Däremot har vi klimatsmarta transporter med, och det borde ni i alla fall inte ha någonting emot.

År 2010 antog vi någonting med en liknande titel här, en vision eller ett program. Det var närmare bestämt Stockholm – en stad för alla. Det är nästan som det här, men då handlade det om delaktighet och tillgänglighetsfrågor. Det handlade om att komma fram även för personer med funktionsnedsättning. Just de frågorna måste vi arbeta vidare med oavsett vad som står i den här visionen som inte kan innehålla precis allting. Det är viktigt att vi går vidare med de frågorna eftersom vi blir allt fler rörelsehindrade i den här staden.

Det är jättebra att vi nu får allt fler gågator och bredare gångbanor. Vi ser ju att det fortfarande går breda motorvägar genom Stockholms innerstad och genom Stockholms ytterstad. Det är naturligtvis inte bra. I går hade vi riktigt usel luft i Stockholm. Det är inte alltid så att man jämför oss med Peking. Om vi ska ha en stad för alla är det viktigt att vi även har en stad där människor som kanske har funktionsnedsättningar och lite svårt att andas också kan vistas i staden utan att störas av farliga avgaser.

I en stad med allt fler äldre behövs det naturligtvis fler övergångsställen. Det är viktigt. Det behövs också fler sittplatser ute på staden. Det var en viktig del i programmet från 2010 att vi skulle ha det. Det talades om att det borde finnas minst bänk per 25 meter i bostadsområdena och där det rör sig mycket folk. Men som ni nu kan se ute på staden har vi en del kvar att göra när det gäller den saken.

Som helhet är det en bra vision. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 110

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Ordförande! Det finns tydligen många synonymer till ett förfarande som i grund och botten strider mot gällande lagstiftning. Jag tycker att den styrande vänstermajoriteten blir svaret skyldig på frågan varför man initialt valde att driva igenom den här visionen på ett odemokratiskt sätt. Det var ju det man gjorde. Man drev igenom någonting utan att inhämta några åsikter från nämnder, bolag och förvaltningar, de som kan beröras av den här visionen. Antingen vittnar det om att man själv inte tycker att visionen är särskilt viktig, vilket i sig är anmärkningsvärt, eller också visar det att man är så okunnig när det gäller den här typen av fundamentala krav som lagstiftningen ställer på beredning.

I vilket fall det än handlar om kommer jag inte att ge mig förrän den styrande majoriteten har gett ett svar på frågan varför man valde att ignorera vad lagen säger. Det är lite ironiskt att en av huvudpunkterna i visionen är ett demokratiskt hållbart Stockholm. Hur demokratiskt är det att driva igenom en vision utan att fråga vad de som berörs av visionen tycker?

Anförande nr 111

Å k e A s k e n s t e n (MP): Det är intressant att du pratar om beredningen och tycker att det är så viktigt. Det är beklagligt att det har tagit lång tid, men vad jag förstår är det er närstående som har överklagat det här. Det är detta det beror på, annars kunde det här ha gått mycket snabbare. Varför pratar du om beredningsprocessen? Är det en sådan brist på visioner hos Moderaterna att ni inte har något annat att säga i så fall än att ni tycker att det har tagit för lång tid?

Anförande nr 112

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Nu har det sagts en del. Det har varit en hel del inlägg. Jag tycker bland annat att det är märkligt när en del majoritetsföreträdare säger att det är Alliansen som har fördröjt processen och börjar klaga på detta. Först bereder man ett ärende emot lagstiftningen, man har inte berett det korrekt, och när vi sedan i vår fulla rätt överklagar detta skyller man på att det är vi som fördröjer hela processen. Jag tycker att det är oerhört märkligt, inte minst när det kommer från miljöpartister som väldigt ofta pratar om demokrati och närdemokrati. Man beskyller oss för detta. Jag tycker faktiskt att det är osmakligt på sitt sätt.

Sedan kan man uppenbarligen lägga in olika saker i en vision. Jag hörde att Askensten pratade om bänkar var 25:e meter, och sedan pratar vi om väldigt stora mål och visioner. Det handlar om Vision 2040, och det ställer krav på vilket innehåll det ska vara.

Jag minns också att det var mycket provocerande för de rödgröna under de två förra mandatperioderna när vi i Alliansen använde begreppet Ett Stockholm i världsklass. Det tyckte man var ett väldigt politiserat begrepp. Jag förstod aldrig hur man kunde tycka att det var så kontroversiellt.

Nu har vi här på bordet en ny vision för 2040 som man nog ändå får säga är relativt politiserad. Det är klart att en vision på något sätt påverkas av dem som lägger fram förslaget till vision. Det är inget konstigt med det. Men en vision ska gärna hålla över tid, och blir den för politiserad är risken att det vid varje ny mandatperiod blir

mycket tvära kast i visionen, och därmed missar vi också långsiktigheten, inte minst för de tjänstemän som ska försöka implementera visionens innehåll.

Vi har lagt fram en gemensam alliansreservation. Jag tycker att det känns väldigt bra att vi i Alliansen kan göra det. Det är en gemensam reservation där vi lägger grunden för en vision när vi i Alliansen vinner valet. Som många alliansföreträdare redan betonat lyfter vi upp den civila sektorns, föreningslivets, familjers och enskildas insatser och möjligheter att bidra både till sina egna liv och till samhällsutvecklingen i stort. Vi vill utveckla valfriheten och fortsätta att stärka valfriheten för enskilda, inte minst på välfärdsområdet. Vi vill också stärka företagsklimatet, underlätta för företag och göra det än mer attraktivt att driva företag i den här staden, inte minst på välfärdsområdet där ni steg för steg gör det allt svårare. Vi betonar också betydelsen av en ekonomi som är långsiktigt hållbar för att vi ska kunna fortsätta att satsa på en bra äldreomsorg så att Stockholm är en trygg stad att åldras i och på en bra skola där alla elever kan nå sin potential.

Jag tycker att vi i Alliansen har lagt fram en mycket bra reservation, och därför yrkar jag bifall till den.

Anförande nr 113

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Jag vill passa på att förtydliga att det är vår ambition att göra rätt. Vi har inte på något sätt medvetet brutit mot gällande lag eller gällande riktlinjer på något sätt. Det var en vision som var utremitterad. Den sträckte sig till 2030. Vi arbetade om den och fullmäktige fattade beslut. Då bedömde förvaltningsrätten att den nya visionen skilde sig för mycket från det utremitterade förslaget.

Detta är faktiskt intressant att följa, för det kan också bli konsekvensen när det gäller den översiktsplan som nu är ute på bred remiss. Hur mycket får man egentligen ändra i ett dokument när det fastställs av fullmäktige? Jag vill betona att den frågan inte är prövad, utan vi valde att följa förvaltningsrätten och remittera ut och ta om ärendet.

Anförande nr 114

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det är bra att ni följer vad förvaltningsrätten säger. Det är väl ganska bra att vi följer domstolarnas beslut. Det jag reagerar mot är att flera ledamöter från den rödgrönrosa sidan skyller på Alliansen och säger att det är Alliansens fel att det har blivit fördröjt. Det är vi i Alliansen som har försenat och fördröjt processen samtidigt som man i så många andra sammanhang säger att demokrati måste få ta tid och att vi ska involvera många i beslutsprocessen. Nu har man på något sätt blivit maktpartier, och då spelar det inte riktigt lika stor roll längre när man styr som när man var i opposition. Det var det jag reagerade emot. Ska jag vara helt ärlig, Wanngård, så lyssnade jag på vad du sade men jag minns inte riktigt om du anklagade oss i Alliansen för det. Jag tror faktiskt inte att du gjorde det, utan det var andra företrädare för majoriteten som valde att göra det. Det tycker jag faktiskt inte är så snyggt.

Anförande nr 115

Å k e A s k e n s t e n (MP): Det är bra att vi fick höra lite grann från Erik Slottner här. Det finns en del att komma med. Det är gott om tid till 2040. Eller hur?

Ni kan ju fortsätta här, och ni har ju chansen i översiktsplanen också. Vi ska inte beteckna loppet som kört på något sätt. Du har sagt många bra saker nu.

Anförande nr 116

E r i k S l o t t n e r (KD): Jag uppfattade inte att det fanns så mycket att replikera på. Det känns som om en del av Askenstens förra inlägg kanske hade mer med översiktsplanen att göra, och nu pratar du om översiktsplanen igen. Det är en process för sig som också är viktig att blicka fram emot, men just nu pratar vi inte om översiktsplanen.

Anförande nr 117

Borgarrådet L i v h (V): Fru ordförande! Självfallet lägger en ny majoritet fram en ny vision. De är såklart väldigt ideologiskt olika. Du tog upp namnen på våra visioner. Ni använde Ett Stockholm i världsklass. Vad sade det till medborgarna? Vad sade det till mina grannar? Vad betyder ett Stockholm i världsklass för mig? Jag skulle vilja säga att det är väldigt förvirrande.

När vi säger Ett Stockholm för alla inkluderar det alla stockholmare. Det är det som är viktigt med vår vision. Det är därför den är övergripande, långsiktig och inkluderar alla stockholmare.

Du tog upp en långsiktig och hållbar ekonomi, Erik. Är det någonting som vi gör är det långsiktiga satsningar på välfärden, bostäder och på all tänkbar infrastruktur för att ha en långsiktig vision för alla stockholmare. Det var skillnad mellan er vision och vår vision. Ni förlorade faktiskt valet. Stockholmarna sade faktiskt nej till er vision.

Anförande nr 118

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det är kul att vi tror på de beslut vi fattar i fullmäktige. Jag kanske inte tror att det var just visionen som gjorde att vi förlorade valet. Det är mycket möjligt att vi behöver bli bättre på att prata visioner, men jag är tveksam till att det var just det dokumentet som gjorde att vi inte fick väljarnas förtroende. Men där kanske jag har fel. Vad vet jag?

Vi kan diskutera världsklass eller inte. Jag får inte de associationer som Ann-Margarethe Livh får. Jag tycker att Ett Stockholm i världsklass var ett bra begrepp som inrymmer väldigt många områden. I en av rubrikerna i den reservation som vi har lämnat står det också om Stockholm som en modern storstad där alla invånare ska få plats. Jag minns inte exakt hur det står. Vi nämner ju också detta.

Det stämmer att ni gör flera långsiktiga satsningar, men satsningar kostar ofta pengar. Det gör att i de prognoser vi nu har ser vi en förskräckande skuldutveckling i den här staden. Jag är orolig för vilka konsekvenser den skuldutvecklingen kommer att få för bland annat välfärden.

Anförande nr 119

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag ska hålla mig relativt kort, men det är tyvärr väldigt mycket snömos och skrivelser om hållbarhet och utmaningar i den här visionen. Tyvärr är det någonting som vi ser alltför ofta från den rödgrönrosa majoriteten. Något som är glädjande är att framför allt Moderaterna

också börjar se detta. Vi anser att den reservation som de har tillsammans med övriga allianspartier är en bättre väg för Stockholm som leder en bra bit på vägen.

Med det sagt yrkar Sverigedemokraterna bifall till Moderaternas och Liberalernas reservation.

Anförande nr 120

Karin Gustafsson (S): Fru ordförande! Det finns tydliga politiska skillnader mellan oppositionen och majoriteten. Det tycker jag blir tydligt varje gång vi ses i den här salen. Debatten blir het när vi diskuterar segregation och klassklyftor. Skillnaden mellan blocken blir tydligare när vi diskuterar utförsäljningar av allmännyttan eller bostadsbyggande. Skillnaderna blir tydligare i varje budgetdebatt. Som den politikernörd jag är tycker jag att det är bra. Jag uppskattar att det finns skillnader inom politiken.

Men jag tycker att det är lite otydligt i det här ärendet, och det är också lite olyckligt att politisera, precis som oppositionen skriver i sin reservation. När jag läser reservationen blir jag ännu mer övertygad om att vi i mångt och mycket är överens. Oppositionen skriver att Stockholm ska vara en modern storstad med möjligheter för alla. Jag håller fullständigt med om det. Vi skriver att det ska vara ett Stockholm som håller samman. Oppositionen skriver att stockholmarna ska ha frihet och möjlighet att förverkliga sina drömmar om ett bra liv. Det skriver jag fullständigt under på. Vi säger vidare att vi vill ha ett klimatsmart Stockholm, ett ekonomiskt hållbart Stockholm och ett demokratiskt hållbart Stockholm. Det är jag övertygad om att även oppositionen håller med om.

Men jag blir ganska beklämd över att vi gör stadens vision till ett krystat politiskt trätoämne. Om det verkligen fanns sådana stora politiska skillnader i det skulle jag vara överlycklig. Oppositionen är också oerhört otydlig där. Å ena sidan säger oppositionens företrädare att de är rädda för att vi saknar vision och att det gör att vi inte har gjort någonting sedan mandatperiodens början, och å andra sidan har vi gjort alldeles för mycket. Med svepande formuleringar avfärdas hela stadens vision, och det tycker jag är oerhört olyckligt.

Anförande nr 121

Markus Nordström (M): Fru ordförande! Jag tar nästa chans att ställa en fråga om den initialt bristfälliga beredningen. Jag tycker att det är mycket uppseendeväckande när företrädare för den styrande majoriteten ställer sig frågande till att vi ställer frågor om varför man inte följt beredningskraven som är uppställda enligt lag. Man förstår inte varför dessa frågor ställs och säger att utan överklagande hade det gått mycket snabbare. Jag kan avslöja att om alla människor på den här sidan salen skulle försvinna skulle ni säkert kunna få igenom ett och annat beslut lite snabbare. Men frågan är hur demokratiskt hållbart det skulle vara. En av kärnpunkterna i den vision som ni har tagit fram är ett demokratiskt hållbart Stockholm. Varför valde ni då att inte remittera ut den här visionen?

Anförande nr 122

Karin Gustafsson (S): Precis på samma sätt kan jag ställa en fråga till Markus Nordström. På vilket sätt har jag ifrågasatt förvaltningsrättens dom? Inte på något sätt och inte med ett ord. Jag kan ställa en fråga som du inte har möjlighet att

svara. Varför finns det över huvud taget inte någon analys av den totala segregation och de klassklyftor som finns i vår stad? Det skulle jag kunna fråga dig om. Det är ett ord som du inte nämner över huvud taget i det replikskifte som vi har nu.

Anförande nr 123

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Jag tänker också uppehålla mig lite vid formfrågan. Jag finner det anmärkningsvärt att representanter för majoriteten nästan hånar den rättsliga processen i talarstolen. Det låter som om ni tycker att förvaltningsrätten är en liten fluga på väggen som man bara kan vifta undan. Vi får höra att vi har förhalat och fördröjt. Finansborgarrådet säger att det inte var så att man ville göra fel. Nej, det hoppas vi, men i den debatt vi hade om det här visionsdokumentet för ett och halvt år sedan var vi oerhört tydliga med att säga att om ni skulle driva igenom det här skulle det vara ett beslut som hade fattats i strid med kommunallagens beredningskrav. Det var ingen hemlighet. Vi var väldigt tydliga, och även om ni inte lyssnade på oss borde ni själva ha kunnat slå upp gällande lagstiftning för att reda på att det här ärendet inte var berett i den ordning som lagen kräver. Det blir extra ironiskt med tanke på att så stor del av ärendet handlar om vikten av implementering, förankring och stark lokal demokrati. Det driver ni igenom utan lokal demokrati.

Sedan måste jag också säga till Ewa Larsson att jag skulle vara lite försiktig med att stå i talarstolen och skryta med hur många beslut jag har fattat med utgångspunkt i ett dokument som förvaltningsrätten har upphävt. Det är inte alldeles säkert att de besluten heller är lagliga, men det får man kanske ta i annan ordning.

Våra bekymmer med detta handlar naturligtvis inte bara om form, men detta med form är viktigt. I den förra debatten, den som handlade om en servicegaranti om ni minns, pratade jag om att det här handlar om att medborgarna ska kunna följa vad vi gör. De lagkraven finns ju där för att det måste finnas regler för hur kommunalt beslutsfattande går till så att det vi gör kan spåras och följas.

Men vi har problem med innehållet också. Det har ett organisationsperspektiv. Det handlar om organisationer och det handlar om driftsformer snarare än kvalitet. Det finns en övertro på politikens möjligheter att göra underverk och en underliggande misstro mot människors förmåga att fatta egna beslut. Det tycker vi är allvarligt. Det sade vi i den förra debatten, och det säger vi nu också. Vi tycker inte att politik ska bygga nya hinder, och det tycker vi att ni gör. Vi tycker att det ska vara enkelt att leva i Stockholm, och vi kan inte se hur det blir enklare med det här visionsdokumentet.

Jag vill yrka bifall till vår gemensamma reservation.

Anförande nr 124

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Eftersom du nämnde mitt namn och tyckte att jag ska vara försiktig kan jag tala om att vi i majoriteten har en budget som vi tack och lov styr själva över. När man läser den budgeten ser man de politiska skillnaderna när det gäller sådana ord som trygghet som vi alla är för i visionsarbetet oavsett vilka partier vi tillhör. Nej, tack och lov har vi det. I den budgeten står det till exempel att vi ska arbeta för att ta fram lokala utvecklingsprogram, vilket vi gör demokratiskt i våra 14 olika stadsdelsnämnder. Dessa stadsdelsnämnder hade ni tagit

bort om ni hade haft majoritet. Där får vi vår lokala förankring, och där sker våra demokratiska utvecklingsprocesser.

Anförande nr 125

Borgarrådet B r i n c k (M): Det vore fantastiskt roligt att ha en stadsdelsnämndsdebatt just nu. Jag skulle gärna ha det, men det handlar inte riktigt om det. Det finns nämligen ingenting som tyder på att stadsdelsnämnderna på något vis stärker den lokala demokratin, men den debatten får vi ta en annan gång.

Det var inte det du sade, utan det du faktiskt sade var att det var tur att ni inte hade stannat upp utan att ni med utgångspunkt i visionsdokument har fattat nya beslut under hela tiden. Då sade jag att det skulle jag vara försiktig med att säga. Jag skulle vara försiktig med att göra det till att börja med, men om jag hade gjort skulle jag vara försiktig med att stå i fullmäktige och säga det. Beslut som är fattade med utgångspunkt i ett dokument som förvaltningsrätten har upphävt är möjligen inte lagliga heller, och har man varit så dum så att man har fattat dem kanske man inte ska stå i fullmäktige och skryta om det.

Anförande nr 126

B ö r j e H ä g g m a n (M): När jag tar del av er Vision 2040 undrar jag hur ni tänker. Det som avgör hur det ska gå med det som nogsamt gås igenom är just företagandet. Det fordras att det lyckas. Ja, det är helt avgörande att vi har företagare som känner att de har politiken och tjänstemännen på sin sida så att de kan känna lust att kämpa vidare och vågar anställa medarbetare. Om detta sägs inte mycket, och det är extra uppseendeväckande eftersom förtroendet för Stockholms politiker och tjänstemän har rasat så drastiskt sedan Alliansen styrde i staden. Tycker ni att ni gör allt som kan göras för att företagsklimatet ska vara på topp? Menar ni att vi har ett bra näringslivsklimat? Om vi hade världens bästa företagsklimat vore det helt okej att nämna företagandet så lite, men så är det inte.

Ordförande! Nu ska vi tala om situationen i Stockholm, men att denna olyckligtvis sammanfaller med förhållanden i hela Sverige gör att jag inte kan låta bli att i den här salen ta upp denna för vår stad så extremt viktiga och avgörande fråga. Under er mandatperiod har en energi av närmast manisk karaktär lagts på att föreslå försvårande regler för landets företagare, och dessa drabbar som bekant även Stockholms företagare.

Låt mig nämna några förslag. Längre fanns ett hot om utökat sjuklöneansvar. Nu är det i och för sig borttaget efter massiva protester. Detta skrämde många företag och gjorde många arbetssökande oroliga, framför allt dem med någon form av sjukdomsbild. Det finns ett nytt förslag på 3:12-regler som slår hårt mot de mindre företagen men gynnar de större. Detta är märkligt eftersom de små företagen är de som faktiskt anställer. Reglerna för RUT- och ROT-avdragen skärptes, vilket slog hårt mot företagen. Den feministiska majoriteten borde veta att detta slår hårt mot alla kvinnor som jobbar i sektorn eller startar ett företag inom RUT. Bankskatteförslaget kommer att friställa många människor inom finanssektorn. Reepalus välfärdsutredning är ett så i grunden katastrofalt förslag att det aldrig borde ha lagts fram. Mängder av mindre företag kommer att lägga ned sina verksamheter om detta förslag blir verklighet. Det skulle leda till stor sorg hos elever, patienter och brukare. Vidare har vi kilometerskatt, flygskatt etcetera.

Så går ni på, och så blir ni förvånade när företagare upplever att de motarbetas. Ibland får man en känsla av att ni inte förstår hur viktigt det är att vi stöttar och underlättar för företagarna så att de blir fler, vill växa och bli starka företag med mod att våga anställa. Det har sagts att detta med förtroendet för Stockholms politiker och tjänstemän inte oroar er, men jag kan lova att det oroar företagarna, och det kan inte nonchaleras. Så berätta för mig hur ni kommer fram till att Stockholm har ett bra företagsklimat!

Till syvende och sist är det ju så att det regelverk som politiker sätter upp avgör om näringslivsklimatet ska kunna anses som gott. Därför uppmanas nu majoriteten att driva på kollegerna i riksdagen så att de ändrar inriktning. Tänk på företagarna! Förenkla regelverken så att fler vågar starta företag och fler kommer i arbete!

Anförande nr 127

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack för ditt inlägg, Börje Häggman! Jag misstänker att du underförstått hänvisade till Svenskt Näringslivs ranking där de frågar sina egna företag, som har valt att vara medlemmar i Svensk Näringsliv, om hur de upplever klimatet i Stockholm och i alla övriga kommuner i Sverige. Det visar över huvud taget inte om man har varit i kontakt med Stockholm eller inte.

Då är det spännande att se vad SBR, vårt eget näringslivsbolag Stockholm Business Region, gör för egna mätningar. De mäter alla företag som har varit i kontakt med Stockholms kommun. Där toppar vi än en gång. När det gäller internationell ranking ligger vi i topp. Bloomberg presenterade en förra veckan. Vi toppar när det gäller innovationer och när det gäller att man vill bo och leva i Stockholm och vi har allt fler växande företag och allt fler småföretag. Stockholm går bra.

Anförande nr 128

B ö r j e H ä g g m a n (M): Det är jättebra att Stockholm går bra. Det är jag verkligen också beredd att instämma i, men det handlar om att vi har en hög konjunktur nu. Vad kommer att hända när konjunkturen viker? Med det här anförandet vill jag berätta vad många företagare oroar sig för. Det handlar om att det dyker upp förslag på försvårande regler som gör att både unga och äldre tvekar att starta företag. Det är många äldre som fortsätter sitt företagande. Många äldre vill fortsätta att arbeta men blir rädda eftersom nya försvårande regler tillkommer hela tiden.

Jag har träffat många företagare som befinner sig i verkligheten och har att brottas med de förslag som cirkulerar, till exempel högre skatter och nya regler som försvårar för unga och äldre att få ett arbete. De behöver känna att politiken är med dem. Det som man har kommit fram till via Svenskt Näringsliv är att företagare av kött och blod faktiskt upplever detta. Man kan inte nonchalera den siffran.

Anförande nr 129

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Fru ordförande, fullmäktige! Jag är stolt över att vi har Vision 2040 där vi har en vision om ett Stockholm fritt från diskriminering och ett jämställt Stockholm där alla får vara den man vill och är. Jag är glad att oppositionen också skriver i reservationen om ett Stockholm fritt från diskriminering och ett Stockholm som ska vara jämställt. Jag är såklart väldigt glad över att vi är ense om det.

Jag har också hört i den här debatten hur man efterfrågar mer konkretion och mer tydlighet. Vi har ett mycket tydligt och konkret arbete just mot diskriminering och för jämställdhet. Vi har nu börjar mäta upplevelsen av diskriminering. I det ärende om en enkätundersökning kring försörjningsstöd som tas upp i socialnämnden i morgon mäts för första gången upplevelsen av diskriminering. Om vi ska få reda på hur saker är och om vi ska uppnå ett Stockholm fritt från diskriminering 2040 måste vi veta hur det ser ut med upplevelsen av diskriminering.

Om jag ska vara ärlig, med tanke på hur världsutvecklingen ser ut just nu och de krafter som verkar även i Sverige, kan jag känna mig orolig för att det blir fler och fler som kommer att känna sig diskriminerade. Då blir det ännu viktigare att vi vet hur det ser ut och att vi kan skaffa fram verktyg för att motverka det. Men om vi inte vet hur det ser ut och om vi inte vet hur till exempel pengarna fördelas mellan kvinnor och män är det väldigt svårt att veta hur vi ska uppnå ett jämställt Stockholm. Därför har vi börjat räkna på vart pengarna går och arbetar med genusbudgetering och jämställdhetsintegrering. Det är genom att systematiskt arbete för jämställdhet och mot diskriminering som vi kan uppnå den vision vi har till 2040.

§ 17 Besluts punkt 17 i utl. 2016:170. Uppföljning av budget 2016 – Tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti 2016

Anförande nr 130

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag vill bara kort yrka bifall till den alliansgemensamma reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 131

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! När man läser tertialrapporten som visar snart ett halvår gamla siffror börjar man, för att tala med Voltaire och Candide, tro att vi lever i den bästa av världar. Så är nu inte fallet. Visst går Stockholm bra. Visst finns det ljuspunkter, men trots borgarrådets skimrande beskrivning i rapporten är allt inte bra.

Vi kan konstatera att personalkostnaderna har stigit med nästan 9 procent, och det är mycket. För ett vanligt företag som inte kan öka sin produktivitet eller sin försäljning är det farliga siffror. Nu kan man inte ställa samma krav på effektivitet inom staden, men det hindrar inte att siffrorna framstår som ganska alarmerande.

En annan del på ungefär samma konto är konsultkostnaderna. De har ökat till 611 miljoner från 528 miljoner. Jag har inte av redovisningen fått helt klart för mig vad som är vad och om allt som ska vara uppökning är det också. Men det är känt att inhyrningen av arbetskraft fått allt större proportioner. Vi har tidigare här i salen diskuterat exemplet med hyrsociologer. Principen ska vara att staden ska hålla sig med kvalificerade tjänstemän, och då särskilt på det tekniska området. Allt engagemang med konsulter bör alltså ha prioritet två.

I den här rapporten finns inte mycket om kostnader för nyanlända, och jag tänker inte uppehålla mig vid det. Det är ett stort ämne, så jag lämnar det till andra anföranden.

Byggandet i staden har ökat. Men om det är en droppe i havet, mer är det inte, så är det bara en cementsäck i den stora baljan. De kommunala bostadsbolagen har inte kunnat nå sina mål. Köerna till stadens bostadsförmedling ökar. De har ökat med bortåt 100 000 sökande. Egentligen har bostadsförmedlingen kollapsat och också insett det. Man har gett upp och slutat.

Lösningen är inte mer byråkrati här i staden som gör det ännu svårare för dem som bidrar till staden med sina tjänster och sina varor. Den vita jobb-modell med politruker från fackföreningar som på stadens uppdrag kontrollerar företag är inget som vi tycker ska tillåtas i det fria näringslivsklimat som SD vill ha.

Arbetslösheten har också minskat något totalt, men vi har en allt mer accentuerad arbetslöshet bland den utrikes födda befolkning, och då särskilt bland vissa utomeuropéer. Vi har tidigare i dag också debatterat de problem som följer av utanförskapsområdena.

Över allt detta tornar sig allt mörkare moln upp sig. Det är stadens låneskuld som växer med rekordfart. Den blir ett tungt ok för alla, inte minst för dem som nu är unga.

I den här situationen yrkar Sverigedemokraterna bifall till Moderaternas och Liberalernas reservation.

Anförande nr 132

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Vi hade en debatt om det här i höstas. Jag tänker inte återuppliva den, utan jag vill yrka bifall till Alliansens reservation.

Sedan har jag en fråga till ordförande. Kristdemokraterna har ytterligare ett ersättaryttrande, men eftersom det inte berör punkt 17 förutsätter jag att jag inte behöver yrka bifall till det nu. Det berör upphandling av hotellboende för nyanlända.

Därmed yrkar jag bifall till Alliansens gemensamma reservation.

Anförande nr 133

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande! Jag vill yrka bifall till Alliansens gemensamma reservation i frågan.

Anförande nr 134

K a r i n E r n l u n d (C): Jag vill också å Centerpartiets vägnar yrka bifall till Alliansens reservation.

Anförande nr 135

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 18 Nybyggnation av en specialhall för gymnastik på Mälarhöjdens IP (Utl. 2017:6)

Anförande nr 136

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Det känns roligt att stå här och prata om ett beslutsärende om en specialhall för gymnastik i Mälarhöjden. Om vi kan ge fler möjlighet att motionera och idrotta kommer vi att stärka individers hälsa och folkhälsan. Vi har också återigen fått bekräftat att det stärker skolresultaten, och forskning visar tydligt att idrotten ger nätverk som också gynnar jobbsökandet längre fram i livet.

Därför är jag också stolt över att vi har lyckats få till en extra idrottsmiljard för investeringar under den här mandatperioden för att ytterligare möjliggöra för fler att få plats och kunna vara aktiva i vår stad. Vi jobbar på flera olika områden för att möjliggöra att fler kan vara med och idrotta. Mycket handlar om de stärkta föreningsstöden. Vi vet att föräldrars plånbok fortfarande påverkar deltagandet. Vi har mer öppen verksamhet, framför allt i de delar av ytterstaden där idrottandet i dag är lägre. Vi har utökat den avgiftsfria simskolan på loven.

Men hur det än är återkommer alltid frågan om anläggningar. Det är det som är Stockholms stads största utmaning för att fler barn och ungdomar ska få plats att idrotta i vår stad. Därför blir prioriteten att komma närmare målet att bygga ikapp. Därför att jag så glad att vi nu har ett förslag till beslut för genomförande av en specialhall för gymnastik.

Ungefär 3 000 barn står i kö runt om i Stockholm, varav 1 000 just i söderort, för att få vara med och gymnastisera i Stockholm. Det här är också ett viktigt beslut i vår strävan att nå en jämställd investeringsbudget i Stockholm. I dag är 75 procent av deltagarna i gymnastiken flickor eller kvinnor. Det är viktigt att kvinnor och tjejer får möjlighet att idrotta på samma sätt som pojkar. Vi ska självfallet arbeta parallellt för att göra alla idrotter mer jämställda, men så länge strukturerna ser ut som de gör är det viktigt att vi lägger investeringsmedel på idrotter som framför allt lockar till sig kvinnor och unga flickor.

Därför vill jag med glädje i dag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag om att investera i den här nya specialhallen för gymnastik i Mälarhöjden.

Anförande nr 137

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande, ledamöter, stockholmare! Det här ärendet är i grunden utmärkt. Vi vet att det finns ett stort tryck på anläggningar för många idrotter, och gymnastiken har verkligen inte för många hallar att träna i. Därför är det utmärkt att vi försöker bygga ikapp på den här fronten. Vi hade hög prioritet på det redan under den förra mandatperioden, och därför är det glädjande att vi nu ser ut att kunna få igång det här bygget.

Det här är mycket bra ur ett jämställdhetsperspektiv. Heja idrotten! Heja gymnastiken! Den ursprungliga avsikten var att bygga en dubbelhall, men kostnaden har som vanligt skenat iväg. Så nu bantas hallen ned, och ändå blir den avsevärt dyrare än budgeterat. Jag har stått här ganska många gånger nu och uttryckt min oro för kostnadsutvecklingen och vårt sätt att hantera pengarna, och nu gör jag det igen. För att det inte ska bli alldeles orimligt dyrt minskar man nu hallens storlek jämfört med

den ursprungliga planeringen. Det är lite positivt att den socialdemokratiskt ledda majoriteten bromsar in lite och inte låter kostnaderna rusa helt okontrollerat, men nu ska det också upphandlas.

Erfarenheterna av den senaste tidens liknande upphandlingar visar ganska tydligt att risken är överhängande att den här summan pengar inte är den sista vi ser, och det är inte så konstigt. Om jag var entreprenör och visste att det fanns en pengapåse med låt oss säga 80 miljoner i och en politisk ledning som skjuter till mer om det skulle dra över skulle inte jag uppmuntras till att i första hand hålla nere mitt anbud. Varför skulle jag sträva efter låga kostnader under pågående bygge? Vi måste tillsammans hitta en väg för att inte spela ut alla kort vid varje upphandling och börja göra det attraktivt att lämna anbud i Stockholm igen.

En enkelhall är bättre än ingen hall, men en dubbelhall är bättre än en enkelhall. Det bästa vore om vi tittade på alternativa placeringar innan det här beslutet fattas.

För övrigt yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 138

A n n e - L i e E l f v é n (L): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Vi i Liberalerna tycker också att det är olyckligt att vi nu får en mindre, men dyrare hall. Det som skulle bli en dubbelhall ser ut att bli en enkelhall. Man samtidigt är vi så otroligt medvetna om vilket stort behov det finns av anläggningar och idrottshallar i Stockholm. Väldigt många står i kö, och väldigt många vill idrotta. Det är bra ur flera olika perspektiv.

Det nämndes tidigare att det är ungefär 1 000 barn som står i kö till gymnastiken i söderort. På grund av det tycker ändå Liberalerna att det nu är bättre att bygga en mindre hall än ingen hall alls. Det är lite grann det som är alternativet. Dessutom finns det också ett viktigt jämställdhetsperspektiv i den här frågan. Om man tittar på våra hallar i Stockholm överlag ser man att det är fler killar än tjejer som använder dem med tanke på de idrotter som utövas. Med tanke på hur det ser ut inom gymnastiken får också fler tjejer en möjlighet att idrotta, och det tycker vi i Liberalerna är mycket viktigt.

Med det sagt yrkar vi bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 139

B o S u n d i n (M): Ordförande, kommunfullmäktige! Vissa saker kommer igen från alla våra borgerliga partier. Vi tycker att det är bra att den här hallen byggs. Det var vi i Alliansen som drog igång projektet under den förra mandatperioden. Det är beklagligt och sorgligt att den har blivit 35 procent mindre samtidigt som kostnaderna har ökat med 30 procent. Det går tyvärr igen i väldigt mycket av det som sker på idrottsområdet. Det är bra att vi bygger en hall i stället för två när majoriteten nu inte kan hålla i pengarna. Det hade varit bättre med en dubbelhall än att banta detta.

Det pratas om den här idrottsmiljarden varje gång. Tyvärr går den bara till fördyringar. Det här med att vi får fler anläggningar för 1 miljard är en luftbubbla. Till och med 2016 har 600 miljoner kronor av den miljard som man säger sig satsa gått till kostnadsfördyringar för anläggningar och hallar som har beslutats innan maktskiftet.

Om det fortsätter i den här takten kommer hela idrottsmiljarden att försvinna i kostnadsfördyringar under den här mandatperioden. Det är beklagligt. Jag skulle välkomna om majoriteten kunde lyssna på oppositionen och inleda konkreta samtal om hur vi ska begränsa de här kostnadshöjningarna som ni genomför nu.

Ett bra pilotfall som kommer att bli intressant är den bandyhall, som inte hör till det här ärendet, där vi fick till en diskussion med fastighetsförvaltningen och idrottsförvaltningen och respektive borgarråd om hur man ska kunna få bättre upphandlingar för att hålla kostnaderna nere. När vi fick en återkoppling efter ett halvår lovades det att nu ska det bli skillnad. Det ska bli intressant att följa detta, och jag hoppas att det blir skillnad så att det blir lägre investeringskostnader och inte bara ökning.

Anförande nr 140

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Som du själv nämnde, Bo Sundin, är de flesta beräkningar som ni hänvisar till gjorda under Alliansens styre. De glädjekalkyler som vi fick överta och nu tar ansvar för kommer inte från majoritets tid.

Vi behöver jobba på två håll. Dels behöver vi pressa ned kostnaderna i våra upphandlingar, dels måste vi sluta med glädjekalkyler för projekten. Vi vet alla att det är helt orealistiskt att det skulle gå att bygga en idrottshall i Stockholm för 20 miljoner, och ändå pressade ni fram den typen av beslut.

Skillnaden mellan vår idrottsmiljard och den politik som ni driver är att vi får till nya anläggningar. Med era förslag till beslut skulle även den här gymnastikhallen i Mälarhöjden bli försenad många år framåt. Det gläder mig att Liberalerna är på samma linje som vi. Det kanske betyder att vi hade fått en gymnastikhall i Stockholms stad i vilket fall som helst.

Anförande nr 141

B o S u n d i n (M): Det kanske hade varit idé att bromsa och välja en annan plats för ett och ett halvt år sedan när ni började behandla projektet. Men nu är det som det är.

Verkligheten talar emot att det inte går att bygga billiga hallar. Under vår tid, när vi levererade många hallar, byggde vi två hallar i Farsta och vi byggde en dubbelhall i Bromma för 40 miljoner, det vill säga 20 miljoner per styck. Det går om man prioriterar, satsar och ser till att få bra upphandlingar. Vi genomförde detta under Alliansens tid. Ni borde ta lärdom av detta och inte bara hänvisa till så kallade glädjekalkyler.

Anförande nr 142

A n d e r s L i n d e l l (MP): Stockholm har fortfarande ett stort behov av idrottsanläggningar. Vi behöver både öka och bibehålla möjligheten att utöva idrott och motion i Stockholm. Därför är jag, precis som borgarrådet, stolt över den miljard som vi investerar i nya anläggningar.

Denna miljard behöver spenderas på olika sätt. Dels behöver vi stärka generellt. Vi behöver fixa till våra motionsspår, vi behöver lägga fotbollsplaner och vi behöver bygga fullstora hallar. Dels behöver vi locka dem som i dag inte riktigt kommer in i idrotten. Därför behöver vi också öka mångfalden i Stockholmsidrotten, och där är

en specialhall för gymnastik en väldigt viktig pusselbit. Det finns en stor brist när det gäller anläggningar, och det finns en stor potential i idrotten.

Dessutom är placeringen väldigt bra. Förutom de markaspekter som kan diskuteras och som man behöver ta hänsyn till är Mälarhöjdens IP väldigt väl lämpad. Vi stärker den redan nu stora idrottsplatsen med ytterligare en typ av anläggning, och vi tillför därmed en helt ny kvalitet till hela området. Därför är jag väldigt glad att denna hall tillkommer, och med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 143

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Trots att samtliga partier i den här församlingen är för bygget av gymnastikhallen måste somliga partier gnälla över alltför höga kostnader. Det går i repris vid varje projekt som vi har bestämt att vi ska genomföra. Vi får kritik för att det är alldeles för höga kostnader.

Jag vill påminna om att ni hade samma problem med att kostnaderna skenade iväg. Det finns många exempel.

När vi upphandlar dessa projekt gör vi det enligt lagen om offentlig upphandling. Det är inte så att vi väljer vissa företag och ber dem salta räkningen hur mycket som helst, utan det föregås av en vanlig upphandling. Men marknaden när det gäller byggsektorn är alldeles överhettad, och det är kostnadsdrivande. Ska vi då låta bli att bygga? Nej tack! Just den här hallen som har tyngdpunkt på tjejernas idrottande är mer än välkommen. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 144

B o S u n d i n (M): Det är värt att påminna om att våra kommunala pengar är medborgarnas pengar som vi ska förvalta på ett vettigt sätt. Därför är det inte acceptabelt att kostnaderna skenar och att det får bli hur dyrt som helst när vi anlägger nya anläggningar. I det här fallet blev det 35 procent mindre yta, det vill säga en hall mindre, och dessutom 30 procent dyrare. Det är inte ansvarsfullt, anser jag.

När det gäller påståendet att fördyringar skedde även under våra alliansår – ja, det skedde då också men i mycket mindre omfattning. Vi hade koll på verkligheten och kunde återremittera ärenden om upphandlingarna var orimligt dyra, till skillnad från er som bara hostar fram mer pengar och urholkar den så kallade idrottsmiljarden.

Anförande nr 145

M e h d i O g u z s o y (V): Det har inte kommit några initiativ från er om hur man ska se till att sänka kostnaderna för de här idrottsanläggningarna som vi ska bygga. Som jag sade i mitt anförande: Detta sker i enlighet med lagen om offentlig upphandling. Vi får de anbud vi får, och om man inte kan få bättre anbud, ska man då låta bli att bygga dessa anläggningar när det uppenbar är en brist på sådana i den här staden?

Ni måste också ta på er ansvaret för att kostnaderna skenar i väg. Om ni hade byggt tillräckligt under den tid som ni styrde kanske vi inte skulle ha brottats med skenande kostnader.

Anförande nr 146

M i k a e l V a l i e r (KD): Att oppositionen riktar klagomål mot sittande majoritet är knappast något riktig nyhet. Backar man till förra mandatperioden kan det hända att det även riktades kritik mot den dåvarande majoriteten, och det är faktiskt oppositionens privilegium att ifrågasätta och försöka pressa majoriteten till att fatta bättre och bättre beslut.

Jag vill fråga: Är Mehdi nöjd med att det kommer in ett enda anbud eller inget alls på saker som vi vill ha in anbud på? Det är ju någonting som är fel, enligt mig, om vi inte är attraktiva att leverera hallar och anläggningar till. Nog måste vi kunna göra det bättre än att få in ett enda anbud eller inget alls?

Anförande nr 147

M e h d i O g u z s o y (V): Jag tycker att det är allvarligt när det kommer in för få anbud eller inga anbud alls och vi därigenom har mindre möjlighet att påverka kvalitet och kostnader etcetera. Visst är det så.

Som sagt var: Kritisera ni, men vi har trots allt ambitionerna att sätta spaden i marken och genomföra de projekt som ni aldrig kom till skott med. Nu påbörjar vi dem med de idrottspengar som vi beslutat om. Vi sätter igång de här projekten; det är inte bara en idé kring att bygga bort bristen på idrottsanläggningar här i staden, utan vi sätter handling bakom orden och bygger mer än någonsin när det gäller idrottsanläggningar.

Anförande nr 148

L i s a P a l m (FI): Om det är något som får mitt hjärta att slå ett extraslag är det sådant som handlar om tjejers idrottande. Vi ser ju i dag hur tjejer under lång tid har bortprioriterats när det gäller just idrottande. När man gör genusbudgeteringar ser man att pengar går till killars idrottande.

Så kan vi inte ha det om vi menar allvar med att vi ska ta ansvar för stadens skatter och förvalta dem på ett gott sätt. Skatterna ska komma alla till del oavsett kön, och därför är jag väldigt glad att vi i dag tar beslut om Mälarhöjdens idrottsplats och den gymnastiksal som har varit väldigt efterlängtd av gymnastiktjejer runt om i staden.

Mer pengar till tjejer och till tjejers idrottande – bifall till kommunstyrelsens förslag!

§ 19 Skolfastigheter i Stockholm AB:s (SISAB) nyproduktion av skola på fastigheten Brandstegen 1 (Utl. 2017:7)

Anförande nr 149

Borgarrådet **B u r e l l** (S): Ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Som ni kanske vet, eller åtminstone har kunnat läsa i ärendet, finns det ett stort behov av nya skolplatser i Hägerstens församling, och det är väldigt värdefullt att vi nu kan komma vidare med det här projektet som många i den här staden och säkert även många i oppositionen har jobbat med tidigare. Nu har vi i den här majoriteten drivit på fram till detta viktiga beslut.

Det är alltså en F-9-skola som kommer att ha tre paralleller i F-6, fyra paralleller i 7-9 och en grundsärskoleenhet. Totalt beräknas inte mindre än 1 005 elever gå på den här skolan som kommer att stå klar höstterminen 2020. När jag säger det årtalet blir vi också alla påmind om hur många år det tar att börja planera en skola, få ett sådant här beslut och sedan bygga skolan och få den på plats. Det påminner oss också allesammans här om hur vi måste hjälpas åt så att staden hela tiden har sådana här planer på gång. Oavsett majoritetsskiftet finns det alltså en apparat där utbildningsförvaltningen, Sisab och inte minst stadsbyggnadsförvaltningen och exploateringskontoret och så vidare hela tiden letar efter tomter för både förskola och skola. Vi tar i vår tur fram de pengar som behövs för att gripa varje tillfälle som ges till att kunna få in skolor i vår stad.

Vi kan också nämna den siffra som jag tycker att alla ska ha koll på, nämligen att vi till år 2040 behöver bygga uppemot 50 nya grundskolor i stort sett av den här storleken. Det är en jätteutmaning. Vår vision, vårt mål, är att alla stockholmare ska kunna lita på att det finns en bra kommunal grundskola nära hemmet och att det därutöver finns många goda alternativ välja på om det är så att man är beredd att röra sig längre, fast man har barn som är ganska små.

Skolan i Midsommarkransen kommer verkligen att bli en skola mitt i byn, och jag är övertygad om att den kommer att vara till glädje inte bara för de elever och medarbetare som vi har där utan också för kringboende. Vi har nu idén när vi bygger nya skolor att verkligen se till att de utformas på ett sätt som gör att vi kan hyra ut våra skollokaler på kvällar och helger, för de ska inte stå tomma. I framtiden tror jag att det är helt omöjligt att tänka sig rent kommunalekonomiskt att inte alltid sträva efter att kunna använda våra lokaler även på kvällar och helger; det vore rent korkat. Vi kommer att se helt andra lösningar, och där finns det friskolor som av olika skäl, för att de har varit tvungna eller har haft den typen av verksamheter, redan i dag har kombinerat till exempel gymnasieutbildning och kvällskurser på ett sätt som är intressant.

Jag skulle också bara vilja tipsa er om att, ifall ni har möjlighet, besöka den här skolan som är under uppbyggnad. De finns nu i samma byggnadskomplex som Midsommarkransens gymnasium, och där bygger rektor Monica Westerberg denna skola från ingenting. Hon började naturligtvis med en förskoleklass, och så har det blivit en etta och en tvåa. Det är väldigt intressant att se hur skolan tar fasta på förskoleklassens pedagogik och hur rektor också har anställt många lärare med en bakgrund i förskolan och vad det betyder för grundskoleundervisningen på det som man fortfarande brukar kalla lågstadiet. Så småningom kommer de alltså att kunna ta

den här nya och fantastiska skolan i anspråk, och det kan vi alla vara väldigt glada för.

Därmed, herr ordförande, vill jag återigen yrka bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 150

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Ordförande, åhörare och ledamöter! Stockholm växer snabbt. Det i sig är glädjande, och det tror jag att vi alla är överens om. Det ställer krav på utbyggnad av samhällsviktig service, till exempel förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Det finns ett stort behov av skolor generellt i Stockholms stad, i synnerhet i Hägersten-Liljeholmen som är ett av de områden där det finns ett extra stort behov. Det är därför glädjande att vi utökar antalet elevplatser där med 1 000 elever. Det finns tre parallellklasser från början, och skolan kommer att ha elever från förskola till årskurs nio.

För att klara detta uppdrag är naturligtvis flera faktorer viktiga, men en är ekonomin, det vill säga att hålla hyreskostnader nere. Det är grundläggande för att kunna klara de här stora utmaningarna som staden står inför. I det här ärendet ser vi att hyreskostnaderna är mycket höga, och det är olyckligt.

Nu har vi inte något eget förslag till beslut i det här skedet, och vi tycker att de här elevplatserna verkligen behövs. Men vi har ett uttalande om detta i ärendet, och jag vill gärna ta tillfället i akt att understryka vikten av att använda resurser på rätt sätt så att inte alltför mycket av resurserna går till lokaler, för då är det något annat som får stå tillbaka i den andra ändan. Och det där andra, i den andra ändan, är lärare, skolledare och stöd till elever, det vill säga kärnan i att bedriva bra undervisning. Det tror jag ingen av oss vill, så jag uppmanar verkligen den styrande vänstermajoriteten att ta till sig av det här och planera på ett smart sätt så att vi får största möjliga antalet elevplatser och samtidigt har resurser kvar till utbildningens kärna.

Anförande nr 151

Borgarrådet B u r e l l (S): Tack, Markus, för ditt inlägg! Jag är väldigt glad över att även ni yrkar bifall till förslaget; det hade förvånat mig väldigt mycket om ni inte hade gjort det. Det du säger om att hålla koll på ekonomin är viktigt. Det håller vi med varandra om. Jag vill påminna om att det finns vissa lägen när det blir så att den enda tomt eller den enda byggnad som finns och som man kan göra om till skola är ganska dyr. Så är det i det här fallet. Själva brandstationen är kulturhistoriskt intressant, och då blir det lite dyrare.

Något som ni fattade beslut om och som blir väldigt dyrt men också väldigt fint och som kommer att bli väldigt uppskattat är Bobergsskolan i Norra Djurgårdsstaden, så det kanske är viktigt att Markus Nordström inte uttrycker sig som om det här är en alldeles ny insikt. Det finns sådant vi kan lära av de saker som ni gjorde den förra perioden, bland annat att glömma att planera för skolor. Då blir det också väldigt mycket dyrare ofta.

Anförande nr 152

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Det är förstås glädjande om vänstermajoriteten delar den insikten, men vi ser inte riktigt det i de ärenden som skrivs fram här. Det

här är inte det enda exemplet, utan vi har nu sett ett antal exempel där hyreskostnaderna skenar iväg, och det är väldigt olyckligt.

Det här är inte den enda skolan som kommer att behöva byggas. Vi står inför oerhört stora utmaningar. Den här typen av ökningarna i elevantalet vet jag inte om vi någonsin har sett i Stockholms stad. Visst har Stockholms stad en större budget än andra kommuner, men det innebär ju inte att vi kan vara mindre varsamma med stockholmarnas pengar. Detta tror jag att man verkligen måste ta till sig eftersom det inte finns resurser till allt i slutändan, och den allra största delen av resurserna måste fortfarande gå till lärare, skolledare och elever. Annars är vi väldigt illa ute.

Anförande nr 153

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, åhörare, ledamöter! Det här är ett väldigt trevligt ärende som vi ska fatta beslut om i kväll. Vi ska ta beslut om investeringarna och fastställa investeringsbeslutet. Här får staden nu en ny skola för tusentals elever i kvarteret Brandstegen 1 i Midsommarkransen, från förskola till årskurs 9. Vi har lyckats behålla brandstationens vagnhall och expeditjonsbyggnaden som blir en del av skolmiljön. Det är väldigt tillfredsställande. Vi ser också ut att få en bra och varierad skolgård. Vagnhallen ska användas som matsal och som aula. En idrottshall kommer också att byggas. Båda dessa utrymmen kan användas även kvällstid eftersom de är separerade, och det är jättesmart att använda bebyggelsen på ett flexibelt sätt.

Detta är ett bra beslut, och vi yrkar naturligtvis från Miljöpartiet bifall till kommunstyrelsens förslag.

Ja, det blir något dyrare än tänkt. Det handlar just om att vi bevarar brandstationen och har sparat en hel del parkträd och träd, att vi satsar på kvalitet, variation och kultur, att göra projektet till någonting riktigt bra. Går det att hålla en lägre kostnad och hålla sig till planen om 30 000 per kvadratmeter kommer det naturligtvis att göras. Det är inte så att vi på något sätt vill slösa pengar. Men det här kommer att bli ett riktigt bra projekt. Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 154

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag vill också yrka bifall till kommunstyrelsens förslag men passa på att vidga frågan lite grann. Det vi pratar om nu är nämligen ett ärende där vi ska göra om den här gamla fina brandstationen till skola. Det är jättebra – 1 005 elever! Det är alltså en väldigt stor skola.

Det är bara det att det på långa vägar inte räcker i det här området! Det har fastställts detaljplaner för mellan 1 500 och 1 800 bostäder *ytterligare* i det här området. Vi har inte fått någon skola nere i Lövholmen, av kända skäl. Detta är ett jättebekymmer, och bekymret blir inte mindre när företrädare för den nuvarande majoriteten säger att jaja, men har vi inga bostäder så behöver vi ju heller inga skolor, så det är klart att vi måste se till att få fram bostäderna först.

Jag tror att man gör sig själv en riktig björntjänst. När vi planerar områden av det här slaget har vi en tendens att planera i alldeles för små delar. Detta är så kallade angränsande detaljplaner. Staden måste se saker och ting i större perspektiv. Det här handlar om *en* skola, en skola för att tillgodose ett ökande antal boende i det här

området, men bara några hundra meter därifrån, och tro mig på orden, det handlar om ett par hundra meter, så tillkommer det alltså detaljplaner på nästan 2 000 bostäder – och, just det, ingen planering för någon skola. Den här skolan som vi pratar om nu och som blir jättebra är nämligen inte till för det området, utan den är till för att klara det ökade antalet barn i andra delar av Midsommarkransen, mer norrut och mer österut om jag ska vara tydlig.

I Vision 2040 talas det om att vi ska jobba ihop för att det här ska bli en stad i världsklass, men den nuvarande majoriteten klarar inte att jobba ihop ens för att få ihop skolorna och skolplaneringen. Detta är ett väldigt stort bekymmer och någonting som vi i Liberalerna har drivit så långt att vi till och med mot vår egen vilja har sagt nej till detaljplaner om bostäder här i fullmäktige, eftersom vi måste klara skolutbyggnaden.

Därför är det klädsamt, Olle Burell, att du är på väg mot talarstolen och i en replik ska förklara för mig hur vi ska klara detta. Vi är ju helt överens om att vi måste klara skolutbyggnaden. Hur ska vi klara den i det här området, utöver den fina skolan i gamla brandstationen?

Anförande nr 155

Borgarrådet B u r e l l (S): Om Björn Ljung ska vara sådan tycker jag kanske att det hade varit klädsamt av honom att idka något slags självkritik – Björn Ljung är ändå en av de mer erfarna ledamöterna här och har varit med länge och fattat beslut – angående hur man under de åtta alliansåren lyckades med att planera in skolor och förskolor. Vi vet att det i bästa fall tar sex år från planering till invigning, ofta tio år. Detta innebär att många av de kriser som vi har runt om i staden, till exempel i Mariehäll och Sjöstaden, faktiskt är orsakat av dålig planering under ett antal år i den här staden.

Låt mig i stället försöka vara lite mer positiv och optimistisk och ta fasta på den antydning till samsyn som vi kan ha här kring att vi genom samordnad planering mellan våra olika förvaltningar och nämnder kan se till att sådana där misstag inte upprepas framöver. Vi kommer att växeldra när det gäller bostäder och skolor, men vi är helt på det klara med att vi ska bygga skolor och förskolor så att det räcker till alla.

Anförande nr 156

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Nej, Olle Burell, det råder ingen tvekan om att jag kan vara självkritisk, för det är jag ofta. Jag inser att det är i flera sammanhang som vi inte har lyckats, absolut. Men när det gäller det som du själv tar upp, det vill säga Mariehäll-Annedal, har ju utbildningsförvaltningen flaggat sedan länge och till och med sagt att de inte vill acceptera den här planen.

Nu talar vi dock om Midsommarkransen. Dessvärre är det en parallell, och det får fortgå igen. Det är därför jag menar att ni inom majoriteten har ett stort ansvar att få ihop det här. Olle Burell – vi hejar på dig! Vi vill att du ska lyckas med din skolutbyggnad; tro ingenting annat! Men det är viktigt att vi tar alla tillfällen i akt att tala om det som att vi måste klara av, nämligen att bygga och planera för både bostäder och skolor samtidigt, och detta måste också finnas i de olika handlingar som kommer från stadsbyggnadskontoret.

Anförande nr 157

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Också jag och Kristdemokraterna tycker att det här är ett bra beslut. Det är bra att vi får en skola i Brandstegen i Midsommarkransen. Precis som Markus Nordström har varit uppe och sagt är det oroande med den ekonomiska utvecklingen. Vi ser det i flera projekt, och det har vi uttryckt i ett särskilt uttalande i kommunstyrelsen.

Jag är även ledamot i stadsbyggnadsnämnden, och det gör att jag alltid har ett litet vakande öga på hur byggnader planeras i gaturum och gestaltas i det offentliga rummet. Nu är det ju inte alltid ritningar från arkitektbyråer visar hur det kommer att se ut och gestaltas i verkligheten, men av de ritningar som jag har kunnat se och tolka får jag intrycket att den här skolan blir väldigt kvadratisk och kubisk, med en nästan gallerliknande fasad som inte alls är särskilt inbjudande eller barnvänlig.

Jag skulle vilja, och det är mest en uppmaning till Sisab, att involvera barnen när man planerar för och ska bygga nya skolor genom att fråga barnen hur de vill att byggnader ska gestaltas och kanske till och med kunna få ge lite olika förslag: Hur ser ni barn på den här skolan? Det är ju deras arbetsmiljö under dagtid och den spelar en väldigt stor roll för dem.

Av de ritningar jag har sett tycker jag inte att det här riktigt uppfyller kraven för en barnvänlig miljö eller en barnvänlig byggnad, och jag tycker att det skulle vara intressant om man kunde få något sådant projekt någon gång i en framtida skola.

Anförande nr 158

Borgarrådet Burell (S): Ordförande! Jag är glad att även Erik Slottnér yrkar bifall till själva projektet. Det kan hända att det tillhör Kristdemokraternas profil att vara smakdomare i största allmänhet även när det gäller byggnader, men om Erik Slottnér själv vill rita på vackrare skolor och komma med förslag är vi naturligtvis glada om han har dessa förmågor även som politiker. Själv tycker jag kanske att vi inte alltid ska lägga oss i sådana saker när vi har sakkunniga på stadsbyggnadskontoret och arkitekter som anlitas av Sisab.

Jag håller verkligen med om det här med barnen, och jag är övertygad om, utifrån det jag har sett på den skola som växer fram, att man verkligen tar vara på barnen och deras åsikter på olika sätt.

Anförande nr 159

Erik Slottnér (KD): Jag tycker faktiskt att det här var en lite löjlig replik, om jag får säga det. Det är klart att det inte är jag som sitter och ritar, Olle Burell! Men det är faktiskt så att vi är ansvariga för den gestaltning som vi lämnar efter oss i olika byggnadsprojekt, och skulle inte politiken lägga sig i alls utan lämna fältet fritt för exempelvis modernistiska arkitekter, då skulle vi få en ganska trist stad, kan jag säga. Det är bara att titta efter vad 60- och 70-talet har lämnat efter sig för boendemiljöer.

Olle Burell tillhör en majoritet som själv skriver lappar i stadsbyggnadsnämnden ibland, där man kräver en förbättrad gestaltning, en annorlunda gestaltning, för man tycker att det ska anpassas bättre i det offentliga rummet. Därför tycker jag att repliken var lite fånig.

När det gäller barnperspektivet tycker jag att det skulle vara intressant att fråga barnen någon gång när vi bygger nya skolor om vad de tycker och hur de tycker att en byggnad ska gestaltas, utan att det för den skull blir något Villa Villekulla. Det är ju klart att det behöver anpassas till de kulturhistoriska miljöer som finns.

Anförande nr 160

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det här blir snarare ett svar på Erik Slottners äskande.

Att byggnaden är så pass kompakt är för att vi vill spara så mycket yta det bara går för att göra en bra och kreativ skolgård. Den ska också vävas ihop med parken, så det är det som är tanken med att inte låta skolbyggnaden breda ut sig alltför mycket. Den har den formen för att vi ska se till att det blir en riktigt bra skolgård.

§ 20 Ändringar av allmänna lokala ordningsföreskrifter (Utl. 2016:211)

Anförande nr 161

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Då har vi kommit till lokala ordningsföreskrifter för våra kyrkogårdar. Vi kommer med det här ärendet att ändra de lokala föreskrifterna för våra begravningsplatser och anpassa dem till vad som kan ses som rimligt: att ambulerande försäljning inte är tillåten, att alkoholförtäring inte får ske men att hundar släpps in.

Man skulle kunna förklara det på det här sättet:

Hej du borgarråd, kan du svara på min fråga. Den är ärlig och jag menar varje ord. När vår herre släcker livets låga och det är dags att lämna denna jord. Får man ta hunden med sej in i himlen? Han är snäll och han har varit en riktig vän. Han är klok och fin och skatten är betald. Får man det, du borgarråd, då blir jag glad.

Jag svarar lite enkelt som man gör: Du, din hund kommer säkert till himlen när den dör. Till dess får den följa med, som sig bör, hem till din grav.

Så ska vi tänka i en stad som är öppen och välkomnande. Skulle husse eller matte av någon outgrundlig anledning glömma syftet med reformen och bruka våra begravningsplatser utanför dess syfte, vilket också anmärks mycket tydligt i ärendet, då får vi ompröva beslutet. Men jag tycker att vi ska släppa in hunden till din grav. Bifall kommunstyrelsens förslag!

§ 21 AB Svenska Bostäders nyproduktion av bostäder i kv. Ledinge 1, Tensta (Utl. 2017:8)

Anförande nr 162

Borgarrådet L i v h (V): Ordförande, fullmäktige och alla stockholmare! När vi gick till val och satte oss i den här majoriteten var ett av våra stora mål att börja bygga bostäder med rimliga hyror som stockholmarna har råd med. Därför är det en stor glädje för mig att nu komma med det första genomförandebeslutet för Stockholms- husen som är vårt projekt för att sänka hyrorna och sänka produktionskostnaderna och se till att bygga för alla stockholmare.

Ordförande! Jag vill egentligen bara yrka bifall till det här projektet som jag är väldigt stolt över och som kommer att följas av flera tusen andra lägenheter i Stockholmshus runt om i Stockholms stad.

Anförande nr 163

Borgarrådet L a r s s o n (M): Nu undrar Ann-Margarethe vad Joakim ska säga den här gången!

Nej – föga förvånande, vilket framgår av ärendet, tycker vi att det är ett bra ärende generellt. Sedan tycker vi möjligen att det är lite tafatt av er att inte argumentera någonting för ärendet i själva ärendet. Ni har nämligen samma argumentation i samtliga ärenden i dag, vilket blir väldigt komiskt när man börjar läsa om det här ärendet i ett annat sammanhang senare.

Problemet är argumentet om de rimliga hyrorna. Vi vill ändå varna för och befarar att det här i praktiken kan bli dyrare boendekostnader för de ungdomar som ska bo här, mot om de faktiskt skulle köpa en lägenhet i det närliggande kvarteret Päronet.

Anförande nr 164

Borgarrådet L i v h (V): Nu blir jag lite förvirrad. Vilka lägenheter är det som man tänker köpa i Tensta? Jag blir inte riktigt klar över det.

Jag tycker att det här är ett jättebra beslut. Jag tycker att det kanske är ett av de viktigaste bostadspolitiska besluten som vi fattar i den här salen under den här majoriteten.

Sedan vet Joakim Larsson mycket väl att det är väldigt dyrt i Stockholm i dag. Vi vet att vi kan pressa produktionskostnaderna med ungefär 25 procent jämfört med annan nyproduktion. Vi vet också att det kommer ett nytt investeringsstöd från staten som gör att vi kan pressa hyrorna ytterligare, och det här kommer därmed att vara de mest pressade hyror som vi kommer att kunna bygga till under den här mandatperioden, i den här staden.

Anförande nr 165

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det är heller inte så förvånande att jag går upp, för Stockholmshusen i sig är en bra idé. Som jag har sagt många gånger har vi tillämpat det här tidigare i Familjebostäder för många år sedan, och det har funkat väl.

Ni gör ungefär tre fel: För det första placerar ni dessa hus i områden där det redan finns väldigt många hyresrätter, och de bidrar därför till att bli ytterligare en sorts miljonprogram. För det andra går husen inte att variera på det sättet att man till exempel kan ha LSS-bostäder i dem. För det tredje är det ett bekymmer med kalkylerna, och dem ska vi granska mycket noggrant. Anledningen till att man får ned hyrorna är nämligen att man inte har några parkeringsplatser och att det här så kallade industriella byggandet ska bli billigare. Men skärskådar man kalkylen, och nu får jag inte säga några siffror här eftersom de är hemliga, så är det faktiskt på gränsen till en bluff. Detta blir inte billigare!

Anförande nr 166

Borgarrådet L i v h (V): Eftersom vi inte får säga några siffror blir det en väldigt konstig debatt. Det blir därför väldigt svårt att diskutera just den frågan. Men jag vet i alla fall att vi pressar produktionskostnaderna med 25 procent och därmed hyrorna. Det vet vi mycket väl.

Sedan är det så här att vi vill placera Stockholmshusen över hela staden, inte bara på vissa ställen, och därför är det väldigt tråkigt att ni stoppade Stockholmshusen i Bromma – ett av de ställen där vi verkligen ville lägga Stockholmshus just för att de finns i hela staden och inte vara fokuserade på vissa områden.

Anförande nr 167

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Kära ledamöter, kära stockholmare! Ordförande! Jag är extra glad över att 172 nya bostäder i Tensta, så kallade Stockholmshus med planerad byggstart våren 2017 och planerad första inflyttning i slutet av 2018 med en total investeringsbudget på 345 miljoner kronor inklusive moms, i dag godkänns i denna sal och under detta sammanträde.

Stockholmshusen är en ny satsning där vi tillsammans med Svenska Bostäder, Familjebostäder och Stockholms stad samlar vår bostadsbyggarkraft med målet att i hög takt skapa tusentals nya hyresrätter. De allmännyttiga bolagen ska fördubbla sin byggnation de kommande åren och en viktig del i detta är satsningen på Stockholmshusen, som samarbetet mellan de tekniska förvaltningarna och de allmännyttiga bostadsbolagen kallas. Målet är 3 500-5 000 byggstartade hyresbostäder fram till 2020.

Låt mig vara tydlig på en punkt: Vi i stadshusmajoriteten är stolta över att vi satsar på Stockholmshus, massproducerad byggnation med hyror som även låginkomsttagare kan klara av, och det är någonting som jag bryr mig om – att just låginkomsttagare kan klara av att betala hyra. Att bo är nämligen en mänsklig rättighet, och Tensta är en sådan stadsdel där trångboddheten är väldigt hög, där människor sitter tätt i husen och barnen knappt kan plugga, just för att trångboddheten är väldigt hög.

Därför är jag extra stolt över Svenska Bostäders nyproduktion av bostäder i Tensta. Varenda en av dessa 172 nya lägenheter behövs, och därför ser jag fram emot att se byggnationen och bostäderna i Ledinge 1 när det är helt klart. Därför yrkar jag bifall till kommunfullmäktiges förslag.

Anförande nr 168

Ole - J ö r g e n P e r s s o n (M): Vi bor ju båda i Tensta, och jag förstår att du är väldigt stolt över de här Stockholmshusen. Det kan man absolut få vara, men jag kan inte låta bli att fråga vilka vanliga Tenstabor som du talar om som nu är trångbodda och som har svårt att få det att gå ihop ekonomiskt. Många går på olika former av försörjningssystem och så vidare. Vilka av dem ska ha råd att flytta in i de här nya lägenheterna som ni nu bygger? En normtrea har en hyra på mellan 7 500 och 10 000 kronor i månaden, vilket är väsentligt mycket dyrare än den bostadsrätt som jag bor i till exempel, inklusive alla former av boendekostnader.

Vad ni gör är att pressa in människor i en bostadsform som är den dyraste människor kan komma in i över huvud taget och sällan kan ta sig ur. Är det verkligen en bra politik för de människor som ni vill hjälpa med detta?

Anförande nr 169

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Ole-Jörgen, där sade du en lögn. Innan jag kom hit kollade jag på Blocket. Där kostade 20 kvadratmeter 12 000 kronor i månaden, och det är något som studenter i Stockholm i dag möter.

Jag personligen ser fram emot att hyrorna pressas ännu lägre. Ahmed, som jag träffade för några veckor sedan framför t-banan i Tensta, hade svårt att klara av att plugga hemma, just för att trångboddheten är så hög. Människor som han, som arbetar, vill gärna ha en bostad i dag, så kom tillbaka med rätt fakta när du talar om för mig vilka personer i Tensta som behöver dessa lägenheter!

Har du kollat på Bostadsförmedlingen hur många studenter som i dag finns i kön för att hitta en bostad? Pressa ned priserna på hyresrätterna och pressa ned kostnaderna för byggnation, absolut, det står jag för. Men kom inte och ljug för mig!

Anförande nr 170

E r i k S l o t t n e r (KD): Vi har tidigare agerat i stadsbyggnadsnämnden i den här frågan, och vi har lagt ett särskilt uttalande i kommunstyrelsen.

Vi går alltså på kommunstyrelsens förslag, men jag måste säga att jag tycker att det var ett stort misstag att man valde att bygga punkthus när man ska förtäta i Tensta. Vi har inte särskilt många nya bostadsprojekt i Tensta. Vi har en del förtätningar på redan befintliga fastigheter, men när man nu skulle utveckla en helt ny fastighet i Tensta, ett helt nytt område, valde man punkthusbebyggelse, och det tycker jag var ett stort misstag. Jag tycker att man skulle ta tillfället i akt att föra in nya värden i Tensta, en ny bebyggelsestruktur där man skulle öka stadsmässigheten i bebyggelsen och skapa en ökad variation i stadsplaneringen och därmed ökade valmöjligheter för de boende i stadsdelen. Jag skulle gärna ha sett att man byggde slutna kvarter i stället, för det är någonting som inte finns i Tensta i dag. Dessutom skulle tätheten öka. Man skulle få in fler bostäder än i det projekt som nu finns.

Ann-Margarethe Livh har i tidigare debatter med mig sagt att Stockholmshusen ska kunna byggas i slutna kvarter och inte bara i punkthusbebyggelse. Man ska alltså kunna bygga stadsmässig struktur också med Stockholmshusen, och jag beklagar att man inte tog chansen att bevisa det i det här ärendet.

Anförande nr 171

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag vill bara kolla en grej. Ni har ju två större invändningar, som jag ser det. Dels att ni vill pressa kostnaderna, vilket är bra, dels för ni nu fram kritik mot punkthusbebyggelse, vilket också generellt är bra.

Då måste jag ändå fråga: Punkthus bygger man ju främst i dag för att det är billigt och för att man kan få ned kostnaderna. Hur ser ni på att er kritik här säger emot sig själv?

Anförande nr 172

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag vet egentligen inte om det är någonting självklart att punkthus skulle vara mycket billigare än kvartersstruktur, för i kvartersstrukturen kan du ju få in många fler bostäder genom att bygga tätare. Det är ju inte så när man går ut till byggföretag och samtalar med dem, vilket jag ganska ofta gör, att de vill bygga punkthus för att det ekonomiskt skulle vara så mycket mer lönsamt än att bygga i kvartersstruktur. Det är alltså en diskussion som jag inte riktigt känner igen, men vi kan prata vidare om det utanför det här replikskiftet.

Anförande nr 173

Borgarrådet L i v h (V): Det är ju så här, Erik, att Stockholmshusen kan ha olika form. Det kan vara punkthus eller lamellhus. Det kan se olika ut. Just här är det punkthus, och jag förstår inte riktigt varför Erik tycker att det på just den här platsen är dåligt med punkthus. När du går där, vilket jag antar att du har gjort, är det ju som en öppen gata från parkleken och mot den här platsen. Det är naturligtvis en fråga om vad man tycker om olika idéer och stadsplaneförslag, men just där tycker jag att det är bra med punkthus.

Däremot tycker jag inte alls att det är bra med punkthus överallt, men just här passar det faktiskt in i den öppna ytan som finns mellan parkleken och bort mot det här området, så jag tycker att du har fel i just det här fallet. Men naturligtvis tycker inte heller jag att man alltid ska bygga punkthus.

Anförande nr 174

E r i k S l o t t n e r (KD): Jag har nog ändå lite grann uppfattat, inte minst på Vänsterpartiet, att på Järva ska vi inte bygga så mycket kvarter. Man vill liksom inte införliva innerstadens kvaliteter i ytterstaden, och man raljerar nästan över stenstadens struktur i olika skrivningar och säger att vi inte ska bygga stenstad överallt, alla vill inte bo i kvarter och så vidare, och så använder man det som argument för att inte bygga kvarter utanför innerstaden. Samtidigt vet vi att priserna är som högst och köerna till en hyresrätt som längst i områden där det finns en stor stadsmässighet och slutna kvarter.

Varför vill jag bygga kvarter just här, frågar Ann-Margarethe mig. Ja, det beror på det jag sade innan, att det inte finns några slutna kvarter i Tensta, och vi förtätar Tensta i ganska liten utsträckning för närvarande. Vi gör mer i Rinkeby men inte lika mycket i Tensta, och då tycker jag åtminstone att man i ett tidigt skede borde ha gett stadsbyggnadskontoret ett uppdrag att utreda om det skulle fungera med slutna kvarter här eller om vi på andra sätt skulle kunna öka stadsmässigheten i syfte att öka variationen och utbudet i Tensta.

Anförande nr 175

M a g d a R a s m u s s o n (MP): Ordförande! Mycket har redan sagts, men jag tänkte också prata lite om det här ärendet. Stockholm är en stor stad. Det är många människor som bor i Stockholm, och vi har väldigt olika förutsättningar, behov, drömmar och tankar. Detta innebär även att vi behöver ha en bostadsmarknad som finns till för alla och som möter just människors olika behov.

Därför tycker jag att det är roligt med ett ärende där vi bygger hyresrätter, och jag tycker också att det är roligt att det är ett ärende där vi bygger allmännyttiga hyresrätter, för det gör att vi stärker allmännyttan i sin helhet så att fler människor kommer att kunna ha ett vettigt boende.

Det är 172 bostäder som byggs på ett ställe där det tidigare har varit en skola. Det är Svenska Bostäder som bygger i det här ärendet, och jag tror att det kommer att vara ett bra tillskott till Tensta att få lite nya bostäder och människor som flyttar in.

Med de orden vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 176

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Magda och jag var med i en debatt för några dagar sedan, och då talade du också om att vi ska bygga billigt. Vi har även hört Ann-Margarethe Livh tala om rimliga hyror, pressade hyror och så vidare.

Det man frågar sig är om det här är möjligt. Man kan ju inte bara bygga politik på visioner och önsketänkande. Det måste ju vara genomförbart också. Vi kommer att få se vad hyrorerna för de här Stockholmshusen så småningom landar på, men kan inte Magda säga vad hon själv tycker är en rimlig hyra för de här Stockholmshusen.

Anförande nr 177

M a g d a R a s m u s s o n (MP): Nej, jag tror inte riktigt att det är min uppgift att stå och prata om det här. Det finns ju även ett förslag angående det.

Vi deltog som sagt i samma debatt, och det förslag som jag hörde Martin Westmont lyfta fram var att föra en ansvarsfull inflyttningspolitik. Jag vet inte om det är särskilt mycket mer realistiskt än att faktiskt just bygga fler bostäder.

Anförande nr 178

Borgarrådet L i v h (V): Jag hör att flera från er sida är uppe och pratar och frågar om det inte är bättre med bostadsrätter. Jag tycker att det är en förfärligt dålig jämförelse. Vem av de ungdomar som förmodligen kommer att flytta in i de här husen och i andra hus som vi bygger har råd att köpa en bostadsrätt? Man kanske inte har de pengarna. Man kanske inte har föräldrar som har råd att hosta upp så där 100 000–200 000 kronor i insats.

Dessa ungdomar behöver någonstans att bo, precis som medelålders och äldre. Man har inte dessa pengar, och då måste det finnas en hyresmarknad. Det måste finnas hyresrätter med överkomliga hyror, och det är det vi bygger.

Anförande nr 179

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag undrar vem som har sagt att vi inte behöver en hyresmarknad. Det är klart att vi behöver en hyresmarknad. Men som vanligt brukar

vi reagera på er retorik när ni, och framför allt du, Ann-Margarethe, står i talarstolen och säger att det kommer att bli så billiga hyror. Det vi ifrågasätter med projektet är om hyrorna verkligen kommer att bli så billiga. Det är nyproduktion, och det brukar bli dyrare. Trots att ni har en industriell skala på byggandet här ser vi att det kan finnas en risk att hyrorna faktiskt blir högre än om man har möjlighet att bo i en bostadsrätt i området.

Varför har ni för övrigt denna fäbless för att bygga hyresrätter där det nästan bara finns hyresrätter? Nu har vi det här väldigt stora området som heter Päronet, där det finns väldigt många bostadsrätter, och om man tittar på kostnaderna för smålägenheterna där är de faktiskt väldigt billiga. Men självklart har inte alla råd. Vi ska ha en hyresmarknad, men ni ser inte att det finns andra bostadsvarianter än hyresmarknaden.

Anförande nr 180

Borgarrådet L i v h (V): Joakim, det som vi har sagt och det vi säger är bara en sak: Det behövs hyresrätter i Stockholm! Inte alla ungdomar, inte alla pensionärer, inte alla medelålders, inte alla människor har råd att köpa en bostadsrätt och vill inte heller köpa en bostadsrätt. Därför måste vi göra vårt yttersta för att producera hyresrätter med överkomliga hyror.

Naturligtvis är det svårt i Stockholm, det vet både du och jag. Men man måste väl banne mig försöka! Vi gör vårt yttersta för att pressa hyrorna och produktionskostnaderna. Det är vår uppgift, och självklart ska vi genomföra det!

Anförande nr 181

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag fick liksom inte riktigt svar när det gällde LSS-bostäderna. Stockholmshusen som ni höjer till skyarna som Guds gåva till bostadsbristens Stockholm är ju så oflexibla så att de faktiskt inte kan inrymma LSS-bostäder, något som vi från Liberalerna tycker att ni borde ha fixat till i den här planeringen. Det duger inte! Vi måste kunna ha plats också för funktionshindrade av olika slag i Stockholmshusen.

Anförande nr 182

Borgarrådet L i v h (V): I all allmännyttan som vi bygger vill vi ha in LSS-bostäder, och det finns ingenting som säger att det inte kommer att finnas några LSS-bostäder i de 5 000 Stockholmshus som planeras.

Det som är problemet tycker jag i så fall är att de privata fastighetsägarna också borde bidra med LSS-bostäder, Björn Ljung. Allmännyttan ska inte alltid behöva ta hela ansvaret för alla behov som finns i Stockholm, men vi tar ansvar för LSS-bostäder och vi levererar det och det kommer vi att fortsätta göra.

§ 23 AB Stockholmsshems nyproduktion av bostäder i kv. Persikan, Södermalm
(Utl. 2017:10)

Anförande nr 183

K a d i r K a s i r g a (S): Ordförande, kommunfullmäktige! Det här är ett inriktningsbeslut som avser 153 nya hyreslägenheter inklusive gruppboende, livsmedelshall samt förskola. För mig är det extra glädjande eftersom jag också är ordförande i styrelsen för Stockholmshem, och det gläder oss att vi bidrar till att utveckla staden med nya hyresrätter och speciellt att bryta den segregation som finns i innerstaden med tanke på den stora bristen på hyresrätter.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 184

Borgarrådet L a r s s o n (M): Man blir matt över argumentationen! Det är i själva verket alldeles utmärkt att kvarteret Persikan nu har retts ut så att det har blivit lite ordning på det. Vi såg ju hur det såg ut för flera mandatperioder sedan när man nästan hade gett bort marken. Dessutom handlade det om bostadsrätter på den tiden, på tomträtter. Vi fick dra tillbaka hela ärendet och sätta igång det igen, och nu är vi på gång med ett ärende som innefattar både hyresrätter och bostadsrätter och lite ekonomi i projektet – bravo!

Det som är förvånande är när man läser Våra synpunkter – det är ju två borgarråd i det här fallet, Karin Wanngård och Ann-Margarethe Livh. Ann-Margarethe Livh verkar inte vilja sätta upp sig på talarlistan, och Karin Wanngård är inte här – jo, det var hon. Då kanske hon kommer upp på talarlistan senare.

Jag tycker att det är lite trist att behöva läsa exakt samma synpunkter i varje ärende. Som stockholmare har man absolut ingen chans att se vad synen är på kvarteret Persikan, i det här fallet, eller synen på det ärende vi behandlade tidigare i Tensta eller för den delen nästa ärende, eller Rågsved. Det står ingenting om varför det är bra att bygga på det här sättet just där. Det finns ingenting om kvartersstrukturer, det finns ingenting om det visionära, utan det enda som står i Våra synpunkter är någon form av dravel om er politiska syn på tillvaron där det egentligen bara handlar om oss och den förra majoriteten som minsann inte byggde någonting över huvud taget. Detta gör naturligtvis att vi i vår reservation får berätta att det inte riktigt var så, utan att det byggdes närmare 37 143 lägenheter på åtta år. Det var i alla fall inte noll.

Hur som helst har vi nu ett läge där vi ska fatta beslut om ett ärende där man också beskriver att det är så bra att ta fram Stockholmshusen, därför att Stockholmshusen ska bli en så billig bostadsform, vilket vi också hörde i det föregående ärendet. Men det ska ju inte byggas i det här kvarteret, så varför skriver ni ens det i Våra synpunkter? Ni beskriver Stockholmshusen och de billiga lägenheterna som alla kan bo i i hela Sverige och som kommer att lösa bostadsbristen och som kommer att se till att Bostadsförmedlingens kö på 550 00 personer försvinner. Allt det här ska in i det här kvarteret, tydligen, men jag tittar och tittar och det finns absolut inte ett enda Stockholmshus med i detta ärende och inte i nästa heller, som för övrigt också har liknande skrivningar.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 185

M a r t i n H a n s s o n (MP): Herr ordförande! Stod det att det var Stockholms-
hus stod det antagligen fel. Så måste det såklart vara. Men med det sagt var det ett
väldigt gnälligt anförande. Det är ju så här det ska se ut. Nu rör förvisso just det här
ärendet Stockholmsshems del inom kvarteret Persikan, men jag skulle ändå vilja prata
lite om hela kvarteret Persikan och detaljplanen som antogs nu i december i stort, för
det här är ett riktigt bra ärende.

Det är detta vi verkligen vill ha. Det är sju stycken olika kvarter. Alla kvarter har
olika byggherrar. Vi håller nere p-talet. Vi får till ett flertal cykelparkeringar. Det är
väldigt tydliga genomgående stråk. Vi kommer att få till ett flertal levande botten-
våningar, vilket ni ofta vurmar för. Och framför allt ser vi nu återigen ett ärende där
det finns en tydlig kvartersstruktur. Det är dessutom så att några av de här kvarteren
är att betrakta som helt slutna kvarter, och det är mycket ovanligt i Stockholm i dag.
Det är någonting som i alla fall jag betraktar som väldigt positivt för hur staden ska
utformas. Jag kan med varmt hjärta yrka ett stort bifall till kommunstyrelsens förslag.
Det här är ett mönsterärende.

Anförande nr 186

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag kan inte låta bli att ställa en fråga i
alla fall. Martin pratade om hur fantastiskt bra det är med helt slutna kvarter och att
det här är ett föredöme för hur staden ska utvecklas. Men då ska det tydligen bara ske
på Södermalm, i innerstaden. Det här ska vara ett privilegium för människor i
innerstaden. I Tensta ska vi fortsätta att förtäta med punkthus. I Bandhagen ska vi
fortsätta att förtäta med punkthus. I Hökarängen blir det mer punkthus. Men på
Södermalm är det bra att förtäta med kvartersstruktur. Varför, Martin, bara på
Södermalm och inte utanför Södermalm?

Anförande nr 187

M a r t i n H a n s s o n (MP): Nej, så det är absolut inte. Kvartersstruktur skulle
vara väldigt välkommet. Min kritik mot er senast handlade om att ni behöver välja er
kritik. Ni kan inte både kräva att man håller nere kostnaderna och samtidigt kräva att
man frångår punkthusen, eftersom punkthusen står för det billigaste sättet att bygga.
Det är där jag kritiserar er. Men självfallet bör – anser i alla fall jag – staden sträva
efter mer kvartersstruktur även i ytterstaden, absolut.

Anförande nr 188

P e t e r B a c k l u n d (L): Även vi liberaler tycker att det är bra att det byggs i
det här området. Det är ett spännande projekt. Det är sju nya – hör och häpna –
stadskvarter med totalt 1 160 lägenheter på Södermalm. Det är vi väldigt starkt för.
Processen i det här ärendet har också gjort att hela ärendet har blivit mycket bättre än
vad det var från början.

Vi tycker att det är väldigt bra att det är många byggherrar. Det borgar för att det
kommer att bli lite variation i den här kvartersstrukturen. Vi tycker också att det är
rimligt att Stockholmshem bygger hyresrätter i området, även om det nu inte råkar
vara de här nya Stockholmsshusen.

Dock kan jag tycka att det är lite bekymmersamt att man ska behöva låna så mycket pengar för att klara att bygga. Miljarder kronor i upplåning hade kunnat undvikas om majoriteten inte hade varit så dogmatisk i sitt sätt att finansiera bostäder.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 24 AB Svenska Bostäders nyproduktion i kv. Plankan 24 på Södermalm (Utl. 2017:11)

Anförande nr 189

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är fortfarande bara jag som har satt upp mig på talarlistan!

Fru ordförande! I dagens ärenden har majoriteten, som jag påpekat, exakt samma synpunkter i varje ärende. Man kan undra om vi har en majoritet som har några synpunkter över huvud taget på den nyproduktion som de kommunala bolagen ska ägna sig åt. I det här ärendet kanske det beror på att man inte har tyckt om ärendet över huvud taget. Man har ändå sett till att det har utökats ytterligare, så någonting tycker man ju om ärendet, men det står ingenting. Man pratar om utbildningar och nyproduktion. Man pratar om att allmännyttan ska stå för hälften av alla hyresrätter och om att man ska hålla nere produktionskostnaderna och verka för rimliga hyror. Det här med rimliga hyror är spännande i just det här ärendet, för det kommer nog faktiskt att slå alla rekord. Det verkar som att det blir det dyraste bostadsprojektet i mannaminne.

Jag undrar hur man tänker när man använder den här typen av retorik från majoritetens sida. Man säger ingenting om ärendet. Man säger inte att man tycker att det är bra att det byggs eller att man tycker att det är dåligt, utan man gör det bara. Man har naturligtvis sagt i valrörelsen att detta aldrig ska byggas. Nej men herregud, det här ska vi stoppa! Så lät det i valrörelsen. Sedan bygger man det i alla fall. Då måste man ha en uppfattning om detta någonstans under resans gång. Men det har man inte.

Jag tycker att det är bra att det byggs i kvarteret Plankan. Det var sisådär tio, elva, tolv år sedan som ärendet började diskuteras. Tolv år sedan, tänk er! Så lång tid tar det att bygga på egen mark med eget bolag. Det är faktiskt hårresande, men så är det. Det behöver man göra någonting åt. Men det är en helt annan debatt.

Huruvida det är en bra byggnation och huruvida kostnadseffektiviteten kommer att nås framgår inte av ärendet. Jag hoppas att man följer det här ärendet väldigt noga, för det drar iväg kostnadsmässigt. Och det vore roligt att höra någon i majoriteten berätta lite om vad man tycker om detta projekt generellt.

Lite bättring hoppas jag på inför kommande bostadsprojekt i den här staden. Det sägs att det skulle byggas 1 000 Stockholmshus. Det var väl kanske Stockholmsbostäder som avsågs, bostäder i Stockholmshus. Men om det nu ska byggas så pass mycket hoppas jag att vi får se lite mer av era synpunkter än bara en historieskrivning, som vi för övrigt också har en hel del att säga om.

Fru ordförande! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 190

Borgarrådet L i v h (V): Självklart, Joakim, förklarar vi i våra ärenden varför vi vill bygga så mycket allmännytta. Det har naturligtvis att göra med att ni tog bort ungefär 28 procent av allmännyttan under er mandatperiod. Det måste vi självklart förklara i våra ärenden. I ärendet med Persikan beskriver vi faktiskt hur många byggherrar det är, hur vi tänker och så vidare, så visst finns det en beskrivning. Men för min del är

det oerhört viktigt att tala om varför vi bygger så mycket allmännytta och varför allmännyttan behövs.

Naturligtvis kommer du att fråga mig om kvarteret Plankan. Då ska jag åter ärligt säga det som jag har sagt förut i den här talarstolen när du har frågat mig. Vi i Vänstern var emot beslutet att bygga där, men vi var i minoritet och förlorade. Så var det med det!

Anförande nr 191

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det där sista var intressant. Var det någon i den här majoriteten som var för byggande i kvarteret Plankan? Det var spännande. Jag vet att det i början var med någon som hette Py Börjeson och var stadsbyggnadsborgarråd. Men sedan skiftade det ganska snart, och man var emot. Men nåväl! Nu ska ju alla ni som var emot vara för det här projektet i alla fall – okej.

Problemet är fortfarande att ni i er beskrivning av ärendena börjar prata om samma sak i varje enskilt ärende. Jag kan inte låta bli att säga det. I varje ärende skriver ni: ”Utöver ombildningar var nyproduktionen av lägenheter under Alliansens styre låg och de nådde inte något år upp till målen för nyproduktionen.” Ni pratar bara om allmännytta hela tiden. Ni beskriver samma sak i varje ärende, och ni räknar aldrig med allt det som byggdes inom den privata sektorn. 37 000 bostäder på åtta år var en ganska hög takt. Vi nådde en takt som vi inte sett sedan 70-talet, Ann-Margarethe Livh.

Anförande nr 192

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Det var mycket som sades om Plankan före valet, framför allt från Vänsterpartiet. Men längre tillbaka i tiden sades det väl även en del från Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Det som sades var väl helt enkelt att man var emot det här bygget. Men efter valet lät det annorlunda. Då ville man helt plötsligt bygga det här huset på innergården. När man hade fått väljarnas förtroende vände man hyresgästerna ryggen. Som Joakim Larsson var inne på: Efter så många år tycker jag nog ändå att Vänsterpartiet och kanske även Miljöpartiet borde tala om för de hyresgäster som sitter och tittar på det här nu hur man egentligen har resonerat. Jag tycker faktiskt att man kan visa hyresgästerna den respekten när man går ut i en valrörelse och säger att man vill förhindra ett husbygge men sedan vänder dem ryggen efter valresultatet.

Vi i Sverigedemokraterna gick också ut med ett ställningstagande före valet: Vi var emot det här bygget på Plankans innergård. Och vi har inte ändrat oss. Vi säger fortfarande nej till det här husbygget på Plankans innergård. Vi tycker att det vore bättre att rusta upp parken. Det är en unik innergård i innerstaden med den här parken. Vi tycker att det är synd att man bygger igen den. Det finns bättre platser att bygga på. Med det sagt yrkar jag avslag på detta förslag om husbygge på Plankans innergård.

Anförande nr 193

B j ö r n L j u n g (L): Det som Liberalerna säger i en valrörelse att vi avser att genomföra står vi fast vid efter valet. Det är inget konstigt för oss att vi har varit för att bygga här sedan förslaget kom upp. Det kommer väl att ha gått 15 år innan huset

står på plats, vilket innebär att det inte bara blivit dyrt utan också tagit enormt lång tid. Det är kanske något av ett bottenrekord till och med i den här staden.

Men därmed ger vi inte någon sorts carte blanche, som det heter, till att innergårdar i allmänhet ska kunna bebyggas. Den här innergården är väldigt stor. Vi upplever att det nu dyker upp allt fler ärenden där vi åtminstone måste fundera väldigt noggrant över huruvida vi verkligen ska bebygga innergårdar som i själva verket är lite större än normalt men ändå är väldigt trånga för att rymma fler hus av betydelse och volym.

Detta är ett ärende som har rymt så mycket och så många turer att det är intressant att rekapitulera en del. Men det viktiga är ändå att hela den här långa processen, där så många har kommit till tals och där man ändå får säga att den representativa demokratin har fungerat, har priset att det kommer att ha tagit 15 år innan huset står på plats. Det är i sig ett bekymmer. Om vi kommer att ha en byggnadstakt i Sverige med en tid från idé till projekt på mellan 7 och 15 år kommer vi att ha enorma problem i fortsättningen. Där finns intressanta modeller från Tyskland att hämta. Men i detta ärende yrkar vi med glädje bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 194

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag skulle enkelt vilja säga att jag tycker att det här är ett bra projekt. Jag vet inte om det var någon som sade det, men jag tycker faktiskt det. Det har varit en lång resa. Joakim sade 12 år, men jag tror faktiskt att det är 15 år. Jag vill minnas att det var så att vi startade det här projektet när jag var ordförande i Svenska Bostäder. Py Börjeson var alltså ”oskyldig” till detta.

Även om det hela tiden har funnits ett starkt lokalt motstånd – vilket har varit fallet – tycker jag att det här långsiktigt är ett rimligt sätt att använda stadsrummet, fast detta inte är slutna kvarter, vilket jag noterar att ingen av er riktigt noterade i det här ärendet. Det kanske till och med är ett bevis för att det inte alltid behöver vara slutna kvarter när vi bygger. Det är lite lustigt med er nuvarande stenhårda, nästan dogmatiska syn på slutna kvarter. Den verkar mest gälla i opposition. Jag tittade på det ni startade i Bandhagen under er period och på det ni slutförde i stadsdelen bredvid, i Högdalen. Inget av det är slutna kvarter. Samtliga hus är punkthus, med ett lamellhus som enda undantag. Er dogmatism och vurm för slutna kvarter gäller mest i opposition.

Sedan måste jag slutligen få säga att om den hårdaste kritiken från oppositionen gäller prosan i fullmäktigeärendena går det ändå antagligen ganska bra för staden.

Anförande nr 195

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag har med alla mina källhänvisningar.

Fru ordförande! Vi börjar med det här sista, om det slutna kvarteret. Det vore väl ganska konstigt att begära att kvarteret Plankan skulle vara ett slutet kvarter, för det går faktiskt en bro in i kvarteret. Då skulle det bli en återvändsgrännsbro, och det tror jag ingen skulle uppskatta. Dessutom är det den väg man går för att komma till parken. Nej, den dogmatism som du hänvisar till existerar inte. Vi tycker bara att ni glömmer bort att se stadsutvecklingen i ett större perspektiv; man behöver fler slutna kvarter än vad som nu är på gång.

Det gläder mig att du tycker att det här är ett bra ärende. Men före valet, senast den 20 januari 2014, var Socialdemokraterna starkt emot det här ärendet och skulle riva upp det. Jag är glad att ni har ändrat er.

Anförande nr 196

Borgarrådet M o g e r t (S): Ja, det vore ganska konstigt att kräva ett slutet kvarter här. Men det är också ganska konstigt att kräva ett slutet kvarter utmed spåret och rälsen i Årsta, vilket ni gör. Kontoret talar om att det inte går på grund av den upphöjda banvallen.

När det gäller det du sade på slutet har du fel. Vi valde i slutänden att inte reservera oss i ärendet. Vi hade ganska mycket kritik, men när planen antogs anmälde vi ett särskilt uttalande och valde att inte reservera oss. Vi sade alltså exakt samma sak före valet som efter valet. Men det var en skakig resa fram till dess. Därom är vi helt eniga.

Anförande nr 197

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Jag bor på Södermalm, och jag kan säga att det onekligen är lättare att debattera ärendet om Persikan än det om Plankan, men jag ska göra ett försök ändå.

Stadsbyggnadsfrågor tydliggör som få andra saker skillnaden mellan allmänintresse och särintresse. Det sistnämnda kan vara aldrig så legitimt, men det är ändå utifrån allmänintresset som vi måste fatta beslut.

Första gången jag stötte på det här ärendet var 2009 i Södermalms stadsdelsnämnd. Vi hade det på remiss. Förvaltningen sade att den var tveksam till huset på gården, och en enig nämnd gick på den skrivningen. Men staden gick inte på den linjen.

Sedan dess har jag träffat företrädare för de boende och andra engagerade som många gånger, inte minst systrarna Spencer, som sitter ovanför oss här, mycket tydligt har argumenterat mot det här bygget på gården. För dem som bor i kvarteret Plankan i dag blir det en byggarbetsplats under ett antal år. Det är också så att en del av dem säkert kommer att uppleva att det blir en sämre boendemiljö.

När vi bygger så mycket som vi gör tycker jag att det är viktigt att vi kommer ihåg de här två aspekterna. Det är allmänintresse mot särintresse. Det gäller att bygga fler bostäder. Det handlar om att utveckla staden och förnya och förändra, men också ge fler personer möjlighet att bo på Södermalm. Och det ska vägas mot de närboendes intressen.

Jag kan konstatera att jag var med på den första remissen 2009. I dag tycker jag nog ändå, när jag väger fördelar och nackdelar mot varandra, att det här trots allt är ett bra förslag för området, för Södermalm och för Stockholm. Jag vill därför yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 25 Överenskommelse mellan Stockholm läns landsting och kommunerna i Stockholms län kring personer med missbruk/beroende (Utl. 2017:12)

Anförande nr 198

Borgarrådet Lindblom (V): Hej allihopa! Jag har full respekt för att alla vill gå hem, men jag tänker inte ta så mycket hänsyn till det, för nu ska vi prata socialtjänst och äldreomsorg. Det är minst lika viktigt som röstförklaringar, hundar på kyrkogårdar och så vidare.

Nu har vi ett ärende framför oss som handlar om en modell för samverkan mellan länets kommuner och lärosäten med vårdutbildningar på högskolenivå. Det här är ett KSL-ärende. Det har tagits fram av Kommunförbundet Stockholms län tillsammans med Karolinska Institutet. Det är ett viktigt ärende, för vi står inför väldigt stora framtida kompetensförsörjningsbehov. Som ni vet har vi väldigt stora pensionsavgångar, inte minst inom äldreomsorgen. Vi ser också förändrade demografiska strukturer med allt fler barn och allt fler äldre. Det innebär att vi redan nu måste ha en plan och ett tänk för hur vi ska kunna rekrytera de 225 000 medarbetare i välfärden som SKL räknar med att Sveriges kommuner och landsting behöver anställa fram till 2023. I Stockholms stad har vi ...

(Ord föranden: Är du på rätt ärende nu? Vi är på ärende nr 87 på föredragningslistan, Överenskommelse mellan Stockholm läns landsting och kommunerna i Stockholms län kring personer med missbruk/beroende.)

Nej, fan! Jag vill prata äldreomsorg!

§ 26 Program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017–2020 (Utl. 2017:13)

Anförande nr 199

Borgarrådet **L i n d h a g e n** (MP): Ordförande, kommunfullmäktige och stockholmare! I dag antar vi ett nytt program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Det är ett mycket mer omfattande program än det tidigare kvinnofridsprogrammet i staden. Det har ett tydligt barnperspektiv. Det lyfter fram grupper som är särskilt utsatta och är tydligt med att även män kan utsättas för våld. Det slår fast att vi ska arbeta normkritiskt för att få våldet att minska och på sikt faktiskt upphöra. Det måste vara det långsiktiga målet.

Det som kraftigast gått framåt är det förebyggande arbetet. Utbildningsinsatser för stadens medarbetare är centralt för att kunna ge skydd och stöd till drabbade. Det här programmet tar också ett tydligt grepp om hedersproblematiken. För första gången får Stockholm ett program mot hedersrelaterat våld och förtryck, och det är inte en dag för tidigt.

Ett oerhört starkt minne som jag har är ett samtal med en medarbetare på Rädda Barnen för flera år sedan. Hon berättade för mig att hon precis hade varit på en arbetsresa till ett land långt härifrån. Där hade på en gata i folkvimlet en kvinna med heltäckande kläder hastigt skyndat fram till henne. Hon kunde inte se hennes ansikte. Kvinnan tog tag i hennes arm och sade på klingande svenska: Kan du hjälpa mig? Jag är 18 år och kommer från Gävle. Jag har gått i svensk skola med mina vänner. Jag har sett vad frihet är. Jag har levt i ett land där kvinnor har rättigheter. Jag har haft drömmar om framtiden och mitt liv efter studenten. Nu står jag här, bortlurad av min egen familj och bortgift. De har tagit mitt svenska pass. Jag kommer inte hem. Kan du hjälpa mig?

Jag har aldrig själv träffat den här flickan från Gävle. Men detta samtal etsade sig fast i mitt minne. Jag tänker på henne ibland. Vad gör hon i dag? Hur har hon det? Hur lever hon? Orkar hon leva? Den här flickan förpliktar. Hon förpliktar oss att jobba ännu hårdare för att få stopp på det hedersrelaterade våld och förtrycket, som drabbar inte minst tjejer men även pojkar, unga män och vuxna kvinnor.

Jag är väldigt glad över det program som vi beslutar om i dag. Det har också förbättrats på olika sätt efter en bred remissrunda där inte minst flera organisationer som jobbar med både våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck har kommit med kloka synpunkter. Men jobbet slutar inte nu, utan det har bara börjat. Det är ett hårt arbete som måste göras nu och under lång tid framöver för att se till att stockholmare ska kunna leva sitt liv fritt från våld i nära relationer och fritt från hedersrelaterat våld och förtryck. Det finns få frihetsfrågor som är viktigare än de frågor som det här programmet behandlar.

Med de orden yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 200

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Sverigedemokraterna delar organisationen Glöm aldrig Pela och Fadimes uppfattning att det här programmet måste kompletteras och vara tydligare. De har bland annat skrivit att normanalyserna

borde vara tydligare kring våldsnormens källa, ursprung och utbredning. Har ni tagit till er vad den här organisationen har skrivit i sitt utlåtande?

Anförande nr 201

Borgarrådet **L i n d h a g e n** (MP): Jag tycker att det är oerhört viktigt att ta remissrundor på största allvar. Man har ju remissrundor för att man ska få en chans att ta in kloka synpunkter och också förbättra programmen. När det gäller just det här programmet har vi fått väldigt många remissvar som vi har tagit på största allvar. Vi har också haft dialoger med flera organisationer. Vi har haft muntliga dialoger för att höra hur de tycker att vi ska jobba i Stockholms stad och hur de tycker att vi kan förbättra det här programmet. Vi har bett dem att hjälpa oss att bli ännu starkare och driva det här arbetet framåt. Bland annat har vi träffat Glöm aldrig Pela och Fadime. Vi är väldigt tacksamma över den dialog som vi har haft. Den har gjort att vi har kunnat stärka det här programmet på olika sätt. Vi har beaktat flera av de synpunkter som de väldigt klokt har lagt fram. Det är jag också väldigt glad över, för det har gjort programmet bättre.

Anförande nr 202

Borgarrådet **E d h o l m** (L): Fru ordförande! Jag vill börja med att tacka för de förändringar som har gjorts utifrån remissomgången. Det är ett betydligt bättre program i dag än vad det var när det remitterades ut.

Det känns som att det var – jag ska inte säga 100 år sedan, men åtminstone 50 år sedan jag stod i den här talarstolen och talade om detta och fick höra från dåvarande företrädare för Miljöpartiet att hedersvåld inte var något man skulle tala om, då detta var att likställa med rasism. Det var ingen skillnad på hedersvåld och annat våld i nära relationer, ansågs det då. Det känns som att det är väldigt länge sedan. Vi har kommit en bra bit på väg i det här arbetet, inte minst vad gäller förståelsen för att hedersvåld är någonting som är annorlunda än annat våld i nära relationer. Det är mycket värre på det sättet att förövaren inte bara är en enskild individ, utan ofta en hel släkt, en hel klan, kanske ett helt samhälle. De människor som man litar på allra mest är de som också är förövare. Och det finns ingenstans att vända sig.

Det här programmet andas också, tycker jag, ett hopp om att vi kan förbättra detta. Vi som är kommunalpolitiker har ett stort ansvar för att se till att förbättra för de här flickorna och också en del pojkar här i Stockholm.

Men ändå finns det faktiskt fortfarande en del blinda fläckar i det här programmet. Det gäller inte minst barnperspektivet beträffande hedersförtryck. Det saknas skrivningar om det som väldigt många flickor råkar ut för, både i Sverige och utomlands, till exempel att bli bortgift. Vi tog ett initiativ för något halvår sedan, då vi uppmanade Swedavia och Arlanda att hjälpa till med de flickor som har en sista chans på Arlanda att slippa åka utomlands och bli bortgifta. Socialborgarrådet sade då att det här var en bra idé, men sedan hände absolut ingenting i den frågan.

Det finns så många chanser. Det här programmet är väldigt övergripande och inte så värst detaljrikt, men det finns många chanser att agera i Stockholm som vi inte nyttjar. Det finns heller inte särskilt mycket som handlar om könsstymning, som är vanligt förekommande. Dels kommer det könsstympade flickor och kvinnor till Sverige, dels förekommer det faktiskt än i dag i Sverige. Min förhoppning är att det

här programmet nu följs av mer praktiska åtgärder ute i våra förvaltningar och verksamheter. Annars riskerar det att bara bli en hyllvärmare av den typ som vi ibland har en tendens att producera i den här staden.

Anförande nr 203

Borgarrådet **L i n d h a g e n** (MP): Jag vill tacka för det ros som vi fick. Vi fick lite ris också, inte minst beträffande könsstympling. Det var flera olika delar. Jag tackar för de vänliga orden men vill respondera på de andra.

Könsstympling är en fråga som har lyfts fram i den här remissrundan. Vi har också lagt till väldigt många tydliga skrivningar just kring den här problematiken. Jag vill vara väldigt tydlig med att det här är en fråga som jag har lyft fram särskilt i det nya programmet. Det är också väldigt tydligt i det som har gått ut till kommunfullmäktige, där det finns spårade ändringar för att det ska vara lätt för alla att kunna se vad det är som har gjorts för förändringar jämfört med hur förslaget såg ut före remissrundan.

Jag tycker även att det är oerhört viktigt att jobba med det här med tvångsgifte, vilket också den här flickan från Gävle så tydligt visar. Men jag tror att vi måste jobba mycket tidigare. Det är för sent på flygplatserna. Flera av dem som jobbar med de här frågorna på daglig basis lyfter fram att vi måste in tidigare och ge stöd och skydd.

Anförande nr 204

Borgarrådet **E d h o l m** (L): Flygplatsen är ju det sista stället. Det är naturligtvis så att man måste arbeta betydligt tidigare, men flygplatsen är det sista ställe där vi har en chans. En del andra länder arbetar med att få hem barn som är medborgare i det landet. Det gör inte Sverige, i varje fall inte särskilt framgångsrikt, utan vi lämnar dem vind för våg när de lämnar till exempel Arlanda. Då är det viktigt att den här sista möjligheten finns. När någon stoppar en metallbit i trosan för att åka dit i metalldetektorn måste det finnas någon som tar emot, och det enda sättet är att utbilda personal på Arlanda så att den vet hur den då ska agera: ta flickan åt sidan och se till att hon får kontakt med socialjouren och kan föras i säkerhet. Men det kräver rätt hårt arbete, inte bara från Stockholms stad, utan också till exempel från Swedavia, polis och andra kommuner. Detta borde Stockholm arbeta mer med.

Anförande nr 205

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Med risk för att upprepa en del av det socialborgarrådet precis sade vill jag tacka Lotta Edholm med tanke på de saker som vi är överens om, vilket är mycket i det här programmet. Jag uppskattar också det.

Jag vill också lyfta fram att även om det såklart är viktigt att kunna göra sin röst hörd på Arlanda är det betydligt viktigare att man känner till sina rättigheter redan långt innan. Det är också väldigt viktigt att de vuxna känner till barns rättigheter, att det fungerar med skolpersonal och socialtjänst, att det finns en organisation som verkligen kan jobba förebyggande för att alla ska ha information om vart man ska vända sig men också kan agera snabbt när någonting händer och det uppstår oro. Jag tycker att det hör till det här programmets styrkor att det pratar om såväl förebyggande insatser som akuta insatser och insatser som kommer sedan.

Sedan tycker jag att du har rätt i att det här med könsstympling är jätteviktigt. Därför tycker jag att det är bra att det har kommit in i programmet efter remissrundan, att man verkligen har tagit till sig remissvaren och förbättrat programmet efter det.

Anförande nr 206

Borgarrådet Edholm (L): Om vi ska kunna åstadkomma förbättringar i de här frågorna tror jag också att vi måste förbättra socialtjänstens möjligheter att arbeta. Vi behöver rekrytera fler socialsekreterare. I dag är det fortfarande så att många av dem som är helt nya är de som får jobba med det tuffaste, nämligen barn och ungdomar. Vi behöver höja lönerna, inte minst för dem som arbetar med barn och ungdomar. Det är därför Liberalerna för att avhjälpa de här problemen har föreslagit ett lönelöft till dem som i första hand jobbar med barn och ungdomar.

Men sedan måste vi också våga se normer och strukturer. Det vi ser i dag i en del av våra förorter är att det går åt fel håll, att det är fler kvinnor och unga flickor som utsätts just för det som är det strukturella problemet när det gäller de här frågorna. Jag tror att det handlar om att agera mot hedersförtryck inte bara precis där man ser det utan också där det förekommer runt omkring oss alla.

Anförande nr 207

Stina Bengtsson (C): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är oerhört viktigt att vi blir bättre på att hjälpa dem som blir utsatta för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Jag skäms varenda gång jag tänker på den utsatthet och den ensamhet de utsatta kvinnorna, männen och barnen kan känna och hur mycket skam och skuld de måste känna för något som inte på något sätt är deras eget fel.

Därför är det också bra att det tas fram en strategi mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Det finns mycket bra i den; det är jag den första att erkänna. Men det finns alltid "men". I ett arbete där vi dels har en väldigt stor samsyn, dels behöver gå både djupt och brett för att skapa en förändring, är det för mig och Centerpartiet helt obegripligt att de rödgrönrosa inte vill stärka och säkra arbetet på lång sikt. Det pratas mycket om att bryta blockgränserna och skapa blocköverskridande överenskommelser, men när det kommer till kritan händer det inte ens när det finns möjlighet att komma överens relativt enkelt.

Ordförande! Jag säger inte att vi tänker bryta upp strategin när vi tar makten 2018. Det jag säger är att om vi gör jobbet från grunden blir risken mindre att det blir bakläxa och att vi måste omarbeta detta framöver. Det gäller inte minst i frågor om män som utsätts. Även om programmet innehåller skrivningar om normkritik är det förhållandevis normativt i just det här ärendet, trots att till exempel Miljöpartiet tidigare hållit fanan högt i den frågan, och inte minst trots att vi vet att en stor andel av dem som är utsatta för våld i nära relationer är män. Enligt en undersökning som Stockholms stad gjorde år 2013 har mer än en fjärdedel av alla män i Stockholm utsatts för övergrepp av en partner. Samma undersökning visar att 13 procent av Stockholms män utsätts för fysiskt våld i nära relationer.

Även barnperspektivet är förvånansvärt tunt i det liggande förslaget. Det är på riktigt sorgligt att se att en majoritet som vill införa barnkonventionen som svensk lag i så liten utsträckning involverar barnets perspektiv. Det gäller självklart de barn som

utsätts för fysiskt och psykiskt våld själva eller är vittnen till sådant, men det gäller också dem som till exempel i en hederskontext tvingas utsätta egna familjemedlemmar för våld.

Ordförande! När en tidigare version av det här programmet kom upp i socialnämnden råkade det smyga sig in ett fel i den lapp som Alliansen då lade. Jag önskar att vi nu passerar den saken och går vidare och diskuterar det som är det viktigaste, nämligen att skapa en väl genomtänkt och bred strategi och genomtänkta och välförankrade handlingsplaner som kan fungera under lång tid. Det ska vara en strategi som på riktigt hjälper alla dem som utsätts för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Bifall till Alliansens förslag till beslut!

Anförande nr 208

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Tack så mycket för inspielen! Jag skulle vilja börja med det här som handlar om män. Det är oerhört viktigt att beröra att det på individuell nivå inte spelar någon roll vilket kön man har. Man ska få stöd och hjälp oavsett det. Det här programmet innebär en stor och helt grundläggande skillnad jämfört med det kvinnofridsprogram som tidigare funnits. Bara namnet ”kvinnofridsprogram” antyder att det enbart fokuserade på kvinnor. Här är hela utgångspunkten för programmet att man ska ha rätt till stöd oavsett vad man har för kön. Vi tar också upp flera olika sårbarhetsfaktorer, flera olika delar. Även hbtq-perspektivet finns med. Jag har väldigt svårt att förstå den kritik som du framför om att männen inte skulle finnas med i programmet, för det är här en av de stora förändringarna skett. Det är ett steg framåt som vi nu tar.

Detsamma gäller barnperspektivet. Vi har ett helt eget avsnitt som enbart handlar om barnens behov och rätt till stöd. Det är en av de absolut viktigaste delarna i det här programmet. Det har fått ett helt eget avsnitt. Där kan vi aldrig kompromissa. Barn ska ha rätt till stöd och skydd.

Anförande nr 209

S t i n a B e n g t s s o n (C): För att svara på det här om barn: Flera remissinstanser har faktiskt kritiserat programmet för det här, och jag kan inte se att det skulle ha skett någon direkt förändring efter den kritiken. Det är inte bara vi som har den kritiken, utan även flera andra.

Vad gäller männens perspektiv visar historien att om vi inte tydligt betonar de utsatta männens utsatthet glöms de också bort, även av oss som representerar samhället, om man ska uttrycka sig så, eftersom traditionen är att det är mannen som får skulden. Det är därför det är så oerhört viktigt att trycka på deras utsatthet, för de är dubbelt utsatta. Jag har pratat om detta i den här talarstolen många gånger, och det känns inte som att jag skulle ha behövt göra det i ett program där du, Åsa, hade lett arbetet, men jag behövde det.

Anförande nr 210

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Stina Bengtsson! Sverigedemokraterna lämnade ju 2015 in en motion om att vi tyckte att man borde informera om hedersvåld och kvinnors rättigheter i sfi-undervisningen. Då uttalade du bland annat att motionen osade fördomar. Du använde uttrycket ”makalöst fördomsfullt”. Nu är det glädjande att man i det här programmet har tagit till sig Sverigedemokraternas

förslag; ett likadant förslag är med i det här programmet. Står du fast vid din åsikt? Tycker du att även det här programmet osar fördomar?

Anförande nr 211

S t i n a B e n g t s s o n (C): Jag tycker inte att det här programmet osar fördomar, men det mesta ni skriver osar fördomar. Jag kommer faktiskt inte ihåg vad som stod i den motionen, men oavsett vad som stod där är det troligt att det gjorde det.

Anförande nr 212

A m n e A l i (S): Fru ordförande! När stadens invånare inte känner sig trygga i hemmet måste de känna sig trygga i stadens händer. Det är därför glädjande att vi äntligen kommer att kunna börja implementera programmet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Det är ett arbete som kommer att implementeras i stadens alla verksamheter. Utöver att programmets syfte kommer att genomgå stadens verksamheter får stockholmarna också ett program som har ett tydligt fokus på både dem som utsatts för våld och förtryck och dem som utövar det. De får ett program som tar hänsyn till de olika komplexa nivåerna av våld och förtryck i nära relationer. Det finns ett normkritiskt, feministiskt och antirasistiskt perspektiv. Stadens invånare får ett program som är genomtänkt och inte minst ytterst angeläget. Bifall kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 213

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Precis som flera av er andra är jag glad att det här ärendet äntligen kommer upp till beslut i den här salen. Majoriteten har velat ta fram ett nytt program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld sedan vi tillträdde 2014. Nu, efter en bred remissrunda där ett stort antal kvinnojourer har deltagit och svarat, har man tagit med sig synpunkter och kan gå till beslut.

Det här programmet vänder sig till alla stockholmarna och har ett brett preventivt syfte. Det vänder sig till våldsutsatta oavsett kön, ålder och funktionalitet, till de barn som upplever och utsätts för våld samt till våldsutövarna. Gällande det preventiva syftet är det bra att det här programmet vänder sig brett till stadens verksamheter och bolag. Det är inte bara socialnämndens ansvar att jobba med de här frågorna, som det traditionellt har varit.

I dag är framför allt mäns våld mot kvinnor ett gigantiskt samhällsproblem. Det leder till skador och kostar liv, lyckliga barndomar och resurser varje dag. Nu tar vi ett kollektivt brett ansvar för detta i den här staden. Vi känner alla någon som har varit drabbad. Man kan kolla omkring sig i den här salen. Det gäller för ungefär var fjärde kvinna som sitter här att vi har den här erfarenheten med oss.

Vi slår i programmet fast fem mål som vi ska jobba efter. Först och främst ska alla medarbetare i staden arbeta våldsförebyggande. Det handlar om att arbeta mot de normer som ligger bakom våldsutövande. Vi vet att risken att bli en våldsutövare – det gäller framför allt killar och män – är ungefär tre gånger högre för de män som instämmer i stereotypa påståenden om kön och maskulinitet. Därför är det viktigt att förändra dessa attityder.

Det andra målet berör att alla människor som bor i vår stad ska känna sig trygga med att veta vart de ska vända sig, oavsett var man jobbar, för att få stöd om man drabbas, men också om man känner ett barn som är utsatt eller om man själv vill förändra sitt beteende och ringa och söka hjälp. Remissrundan visar också att det finns ett behov, att folk i staden inte vet det.

Det tredje och det fjärde målet är att barn respektive vuxna som utsätts för våld ska få det stöd och det skydd de behöver. Det är självklart det viktiga.

Det sista målet är att våldsutövare ska kunna erbjudas stöd att sluta utöva våld, oavsett var de bor i staden. Det är ett stort utvecklingsområde, men väldigt viktigt. Våld mot kvinnor kommer helt enkelt inte att upphöra förrän männen slutar slå. Ansvaret är deras, inte kvinnors.

Det här programmet ska säkerställa att sådant stöd finns över hela staden. Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag om att godkänna programmet.

Anförande nr 214

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande och fullmäktige! Jag har varit feminist sedan jag var tonåring. Då började jag förstå att det inte var samma villkor för mig som tjej som det var för killarna i min klass. Det var större risk att jag skulle utsättas för våldtäkter eller för misshandel av en partner. Det var större risk att hemmet för mig som kvinna när jag skulle bli stor inte nödvändigtvis skulle komma att bli ett ställe att känna sig trygg på.

När vi går härifrån i kväll har 54 kvinnor runtom i Sverige blivit utsatta för misshandel av en man i sin närhet. Årligt talat är jag så förbannat trött på att behöva protestera mot den här skiten: att mäns behov av att utöva makt och kontroll över kvinnor kostar samhället mängder av resurser och människoliv och orsakar så stort lidande. Vi måste faktiskt också se, inte minst efter de samtal vi har haft med kvinnojourer runt om i staden, att det grova och dödliga våldet handlar om mäns våld – mäns våld mot kvinnor och även mäns våld mot andra män.

Mitt tonårsjag skulle ha velat skriva ungefär en mening i det här programmet. Då hade det stått: Sluta förtrycka oss nu! Men sedan blev den här arga tonårsfeministen en arg feministpolitiker i stället. Och nu står jag här med ett helt program, som jag är väldigt stolt över att få prata om.

Det här programmet utgår ifrån ett feministiskt och antirasistiskt perspektiv, där hedersrelaterat våld och förtryck ingår som en egen del för att tydliggöra det hedersrelaterade våldets särdrag och framför allt de särskilda insatser som det kollektivt sanktionerade våldet kräver. Det är självklart så att de förebyggande, de akuta och de efterföljande insatserna måste vara anpassade till de risker som just kollektivt sanktionerat våld medför. Det är en självklar skillnad mellan att vara utsatt för våld och hot av en enskild person och att vara förföljd och våldsutsatt av en hel familj, en hel släkt eller ett helt nätverk. Det här har vårt nya program tagit fasta på.

Målen utgår också från förebyggande arbete, där information och uppsökande arbete är fokusområden. Alla, både de som utsätts och de som möter utsatta personer i sitt dagliga arbete, måste kunna veta, se och agera, så att ingen faller mellan stolarna.

Alla som utsätts för våld har rätt till hjälp, även de mest utsatta i samhället, även de som tvingas leva gömda på grund av rädsla för att skickas tillbaka till länder som de flytt ifrån. Jag är stolt över ett program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck som vågar se och lyfta samhällets svagaste och inte ryggar tillbaka inför att olika typer av våld kräver olika former av stöd. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 215

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det gäller nog oss alla att vi har hört berättelser om människor som blivit utsatta för våld i en nära relation, har anhöriga som utsatts för detta eller har drabbats av det själva. Staden anordnade för ett par veckor sedan en minnesceremoni på 15-årsdagen av Fadime Şahindals död. Det var en mycket fin och värdig ceremoni som jag är väldigt glad för att Stockholms stad anordnade och som jag inte tror att någon som var med lämnades oberörd av. Jag vill tacka Stockholms stad för att de genomförde den ceremonin och uppmärksammade detta väldigt viktiga ämne.

Jag vill också tacka Åsa Lindhagen för ett väldigt bra och viktigt inledningsanförande med väldigt bra innehåll som jag hoppas att vi alla kan instämna i. Jag tror att vi alla är överens om att det program som vi nu fattar beslut om är ett bättre program än det vi har haft innan. Det kvinnofridsprogram vi hade innan behövde uppdateras. Den produkt vi nu har är bättre än den tidigare. Det är väldigt positivt att programmet nu har kommit fram.

Jag vill ändå lyfta fram en problematik som jag tycker uppmärksammas för lite och som Stina Bengtsson tidigare har varit uppe och pratat om. Det gäller män som blir utsatta för våld i nära relationer. Det är väldigt bra att programmet nu är mer könsneutralt än det varit hittills. Men även om det i vissa meningar och på vissa ställen står att också män utsätts för våld andas ändå dokumentet att det nästan alltid är en kvinna som blir våldsutsatt av en nära anhörig. Många av de anföranden som hållits i talarstolen av majoriteten tycker jag också andas detta. Man lyfter också väldigt mycket fram att det behövs normkritik, feminism och antirasism för att komma åt problemen. Jag tror att man förenklar och politiserar retoriken lite för mycket. Man nämner även mycket om maskulinitetsnormer som behöver brytas. Och visst behöver maskulinitetsnormer brytas i många fall, men de flesta män lever med normer som innebär att det är fel att slå. Glöm aldrig det!

De män som är utsatta för våld i nära relationer är fler än de flesta av oss kan föreställa sig. Men våld mot män i denna situation är tabubelagt, och mörkertalet är förmodligen mycket stort. I programmet sägs det att 17 procent av männen och 25 procent av kvinnorna utsätts för våld. Enligt Brottsförebyggande rådet utsätts män och kvinnor för våld i nära relationer i samma omfattning. Våldet ser olika ut. Det är ofta dödligt för kvinnor. Det vet jag. Men utsattheten är stor för båda könen. Därför har vi krävt att man ska öppna en mottagning för just våldsutsatta män. Det är någonting som inte finns i dag i Stockholm.

Nu är min talartid nästan slut, så jag nöjer mig med att yrka bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 216

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Vi har debatterat det här förut, Erik Slottnér. Det kanske inte heller är sista gången vi gör det.

Vi måste också se de här siffrorna utifrån det ansvar att agera som socialtjänsten och kommunen överlag har. Vi vet att skyddade boenden krävs när man har en förövare som förföljer en, som gör att man måste flytta hemifrån och som gör att man inte får komma tillbaka till sitt boende för att det finns risk för allvarligt och dödligt våld där. Då är det framför allt fråga om mäns våld mot kvinnor. Kvinnojourerna som jag har pratat med kan vara mer provocerade över att vi skriver ”våld i nära relationer” och inte ”mäns våld mot kvinnor”, för den verklighet de har är att det är fråga om mäns våld mot kvinnor. Vi har ett mycket mer könsneutralt program.

Sedan vill jag också snabbt, innan min talartid tar slut, säga att det är maskulinitetsnormerna vi har att skylla för att män inte anmäler våld. Det är nämligen också en del av maskulinitetsnormerna att män inte skulle kunna få möjlighet att anmäla våld därför att det inte anses vara manligt att söka hjälp för det.

Anförande nr 217

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det ligger såklart mycket i det, men man undrar ju: Är det också maskulinitetsnormerna som är härskande när en kvinna utövar våld mot sin partner, oavsett om det är mot en kvinna eller mot en manlig partner? Det tycker jag är en intressant fråga.

Jag välkomnar programmet. Det är mer könsneutralt i dag. Jag välkomnar också att man lyfter fram det hedersrelaterade våldet mycket tydligare än man tidigare har gjort. Den utvecklingen tror jag faktiskt att en och annan debatt i den här salen har bidragit till, och det tycker jag är väldigt bra.

Vad jag vet finns det i dag bara en mottagning som enbart är till för män som utsätts för våld, och det är Akillesjouren i de nordostliga kommunerna av Stockholms län. Jag tycker att den typen av verksamheter borde finnas på många fler ställen, och de borde få ökade resurser för att kunna lägga mer tid på de män som utsätts för våld.

Anförande nr 218

B o r g a r r å d e t L i n d h a g e n (MP): Jag vill börja med att tacka dig, Erik, för din konstruktiva ton, som du också har haft förut i våra diskussioner. Jag uppskattar det väldigt mycket, och jag tror att Sverige behöver mer av det.

Jag håller dock inte med dig och den tidigare talaren Stina om att män inte lyfts fram tillräckligt mycket. Jag tycker att vi verkligen har tagit kliv framåt där. Vi pekar tydligt ut att man slåss mot de normer som finns om att män inte kan bli utsatta för våld – ”det är väl ingen man som kan bli det”. De normerna måste vi motverka, för på individnivå måste varje stockholmare i vår stad få stöd och skydd. Det är otroligt viktigt.

Där kommer jag in på en tredje del. Vi kommer framöver att öppna ett nytt relationsvårdscentrum som ska ge stöd till dem som blir utsatta för våld, men också till våldsutövare för att få dem att sluta slå. En stor utmaning där är att män inte tar emot

insatser som erbjuds. Jag tror att det första steget är att verkligen jobba med att motivera männen att ta emot stöd och hjälp, för de har också rätt till det.

Anförande nr 219

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det är ett kliv framåt, som jag har sagt flera gånger, att det nu är mer könsneutralt skrivet. Det finns en del formuleringar jag gillar. Men fortfarande tycker jag som sagt att andemeningen blir en annan. När man läser dokumentet är inte det bestående intrycket att både män och kvinnor utsätts för våld i ganska hög utsträckning. Sedan visar olika mätningar väldigt olika, och det beror säkert på hur man definierar våld, skulle jag gissa.

Relationsvårdscentrum i Skärholmen har jag varit och besökt. Det är en jättebra verksamhet. Jag tror, precis som du, Åsa, att en bidragande faktor till att män kanske inte söker hjälp i samma omfattning är att man inte riktigt vågar därför att det bryter mot de allmänna normer eller föreställningar om manlighet man har. Man kanske inte vågar gå till en mottagning där det mest är kvinnor och där det mest förväntas finnas kvinnor. Därför tror jag att man behöver utveckla verksamheter som bara riktar sig till män.

Anförande nr 220

R a n a C a r l s t e d t (S): Ordförande och fullmäktige! Vi hade tidigare i dag en debatt om trygghet på gator och torg, och det är såklart en mycket viktig fråga. Den trygghet vi diskuterar nu är för mig en ännu viktigare fråga. Det handlar om trygghet i hemmet. Varje dag är det människor i vår stad som inte känner sig trygga i sina egna hem. Varje dag får barn bevittna hur den ena föräldern kränker eller begår övergrepp mot den andra. Varje dag går barn hem från skolan med motvilliga steg och ont i magen för att de undrar hur stämningen kan vara hemma i dag. Det här är inte acceptabelt. Varje dag får unga tjejer och killar dölja vilka de egentligen är och vad de har för intressen och träffa vänner eller kärleken i smyg. Det är inte acceptabelt.

Vi ska i kväll anta ett nytt program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Det är ett program som jag är mycket stolt över att få stå här och prata om. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck orsakar så mycket mänskligt lidande och begränsar så många stockholmars liv. Det är inte acceptabelt. Det program vi ska anta i dag ger alla stadens förvaltningar och bolag ett uppdrag att arbeta med frågorna. Det bygger på långsiktighet och samverkan, både inom staden och med civilsamhällets organisationer. Programmet har en mycket tydlig förebyggande ansats, dels genom att medarbetare i stadens verksamheter ska få kunskap om våldsförebyggande arbete, dels genom att det ska motverka och förändra de maktrelationer och strukturer som bidrar till våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Det är mycket viktigt att arbetet mot maskulinitetsnormer och normer och värderingar knutna till heder ingår i det här arbetet för att våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck till slut ska upphöra. Det är en ambition som jag tror att alla i den här salen delar. Under tiden ska socialtjänsten fortsätta med att utveckla sitt goda arbete med att ge våldsutsatta skydd och stöd i samarbete med den ideella sektorn och motivera våldsutövare att förändra sitt beteende och ständigt ta barnens

perspektiv i beaktande. Vi ska ta barnens parti. Det är vårt ansvar. Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 221

Ole - J ö r g e n P e r s s o n (M): Ordförande! Mycket klokt har redan blivit sagt. Jag vill ändå säga några ord på Moderaternas vägnar när det gäller framtagandet av det här programmet. Vi är alla helt överens om att det är fullständigt oacceptabelt att tusentals människor, främst flickor och kvinnor, men även pojkar och män, lever under hot från sina anhöriga på grund av så kallat hederstänkande.

Låt mig vara extremt tydlig. Det finns inget utrymme för någon form av hederskultur i det svenska samhället. Hederskultur är osvenskt och strider mot våra gemensamma värderingar. Därför ska vi aldrig tillåta att den enskildes fri- och rättigheter inskränks med hänvisning till kultur eller tradition. Tyvärr är verkligheten en annan för alldeles för många i vårt land och i vår stad.

Att nu ta fram ett program mot våld i nära relationer och mot hedersrelaterat våld och förtryck är därför angeläget. Det är bra att majoriteten har tagit det arbetet på allvar. Vi och våra allianskompisar menar dock att programmet hade stått sig starkare om man hade strävat efter ett blocköverskridande samarbete under framtagandet.

Organisationen Glöm aldrig Pela och Fadime säger i sitt remissvar till programmet att normanalyserna borde ha varit tydligare kring våldsnormernas källa, ursprung och utbredning. Jag delar den uppfattningen. Programmet borde betona vikten av att identifiera de "källor" som med våld tar sig rätten att upprätthålla normen om mäns överhöghet och bestämmanderätt över kvinnor, hbt-personer eller andra. I förlängningen av detta vill jag därför understryka hur viktigt det är att de stadsdelar där problematiken kring hedersvåld är som störst, exempelvis Järvafältet, som jag själv kommer från, också får de resurser och de verktyg som behövs för att motverka problematiken.

Vi moderater menar att det inom ramen för samhällsutvecklingen bör finnas ett tydligt fokus på hedersrelaterat våld och förtryck. Här ska kvinnors, barns och hbt-personers rättigheter inkluderas. Detta bör särskilt riktas gentemot nyanlända i Sverige. Det är mycket bra att det här nu finns i programmet, men programmet bör konkretiseras, och ett konkret uppdrag till sfi och komvux saknas fortfarande. Programmet hade dessutom påtagliga brister i skrivningarna om förekomsten av könsstympling. Könsstympling är ett vidrigt ingrepp i unga flickors och kvinnors liv och skadar deras fysiska och psykiska hälsa. Även här bör programmet konkretiseras, så att man även talar om hur man konkret ska hjälpa dem som utsätts för de här övergreppen. Majoriteten har inte gett uttryck för att handlingsplaner ska upprättas för att följa upp intentionerna i det program vi nu ska ta ställning till. Utan mer konkretion och analys samt en genomförandeplan blir programmet därför för tunt.

Med det yrkar jag bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 222

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Könsstympling kom upp igen. Det här är någonting som vi har kompletterat programmet med och som jag tycker att vi är väldigt tydliga med. Jag uppskattar också att det i remissvaren har framkommit ett

behov av att prata ännu mer om den frågan. Det är ett oerhört lidande för de kvinnor som utsätts för det här, ett fruktansvärt lidande.

En annan del som du lyfte fram var det här med handlingsplaner för att genomföra programmet. Det här programmet består av 35 delmål som är rätt specifika i vad det är som ska göras. Det är också tydligt utpekade vilka nämnder som ansvarar för respektive mål, och dessutom finns ett årtal knutet till respektive mål. Det betyder att vi nu lämnar över det här till nämnderna. Under den remissrunda som skett har de också visat ett stort engagemang i remissvaren, vilket jag också uppskattar. Nu är det upp till nämnderna att genomföra det här arbetet. Jag har stort förtroende för att såväl våra politiker i olika nämnder som professionen har den kunskap och kompetens som behövs för att de för respektive mål ska kunna göra en bedömning av vad som behöver göras.

Anförande nr 223

Ole - J ö r g e n P e r s s o n (M): Låt oss hoppas att du har rätt! Jag ska inte bortse från det på något sätt, snarare tvärtom. Jag vill dock påminna om att vi sade ungefär motsvarande när det gällde implementeringen av handlingsplanen mot våldsbejakande extremism, som också skulle ut till bland annat stadsdelarna för att man skulle få konkreta lokala handlingsplaner där. Dem har vi fortfarande inte sett röken av. Jag hoppas att det inte blir samma sak i det här fallet.

Anförande nr 224

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag måste säga att det är väldigt glädjande att framför allt Karin Wanngård har tagit till sig vad Sverigedemokraterna tog upp i en motion 2015. Man kan kontrollera det själv; det är motion 2015:4. I vår motion tog vi upp att sfi-lärare ska informera om hedersvåld och kvinnors rättigheter i Sverige. Det stycket är numera med i det program som ligger som ett förslag. Men det som kan ses som anmärkningsvärt är att Karin Wanngård 2015 ansåg att det här var ett dåligt förslag. ”Detta vänder jag mig emot”, skrev hon då. Det är intressant att Karin Wanngård nu har kommit fram till något annat. Nu har man vänt i frågan och väljer att driva igenom Sverigedemokraternas politik. Självklart är det glädjande att så sker, och det är jättepositivt att Sverigedemokraterna även fortsättningsvis kan lyfta fram viktiga frågor för att ta debatten framåt.

Moderaternas och Liberalernas reservation lyfter fram det här med barnperspektivet, vilket vi tycker är väldigt bra och väldigt viktigt. Vi yrkar bifall till denna reservation.

Anförande nr 225

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag kunde inte riktigt hålla mig. Martin Westmont! Det här med att du och ditt parti alltid vill lyfta de här frågorna bara när det gäller vissa personer är helt verklighetsfrånvänt. Vi måste se att mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är ett enormt stort samhällsproblem. Det här programmet lyfter fram att vi måste ta upp det överallt. Men du väljer att bara lyfta in det när det gäller till exempel sfi-undervisningen. Det säger någonting om hur smal och trång din syn på det här stora samhällsproblemet är.

Anförande nr 226

Martin Westmont (SD): Ordförande! Vi ställer oss bakom det här programmet. Vi tycker också att det är en bra reservation som kanske kan ta programmet ett steg längre.

Men det vi lyfter fram tycker jag att man ska vara uppmärksam på. Det här händer på både kommunal nivå och riksnivå. Sverigedemokraterna kommer in med förslag som är bra, men man väljer att helt enkelt inte genomföra våra förslag för att de kommer från Sverigedemokraterna. Sedan lägger man ungefär ett år senare själv fram samma förslag. Den förvaltning som är först i ett utlåtande, i det här fallet arbetsmarknadsförvaltningen, tycker att förslaget är dåligt när det kommer från Sverigedemokraterna. Men när det nu kommer från majoriteten tycker man att förslaget är bra. Det är någonting som är fel här. Man måste tänka på att det i grund och botten är de här flickorna och kvinnorna som drabbas i slutändan. Jag tycker att det är problematiskt att det ska behöva vara så här.

Anförande nr 227

Torun Boucher (V): Ordförande, fullmäktigeledamöter och eventuellt någon tapper lyssnare! Jag tänkte ta upp en grupp som vi nästan inte har pratat om alls i kväll, tror jag. Det våld vi diskuterar går tyvärr inte i pension. Att vara äldre är en egen riskfaktor. Jag är väldigt glad att det också är tydligt i det här programmet att det är en egen riskfaktor. Äldrenämnden har skrivit i sitt remissvar att äldre visserligen återfinns i samtliga riskgrupper, och en individ kan tillhöra flera riskgrupper samtidigt. Men våldet mot äldre skiljer sig också lite grann från våldet i andra typer av nära relationer, bland annat därför att förövarna utöver till exempel partner också återfinns bland exempelvis vårdare och personal, men också bland de egna vuxna barnen, vilket kanske är allra svårast. Det ska väldigt mycket till för att man ska anmäla sitt eget vuxna barn. Det är en svårighet som är väldigt specifik för just den här gruppen.

Vi är väldigt glada över att ha fått det här programmet. Det stärker oss. Vi kunde inte låta bli att tjuvstarta lite. Äldrenämnden har i sin budget redan avsatt en knapp miljon för att göra en bred informations- och kompetenssatsning runt just våld i nära relationer riktat mot äldre. Vi har alltså redan startat. Det arbetet sker nu i samarbete med stadens kvinnojourer, eller snarare deras paraplyorganisation i Stockholm, Unizon. Vi har precis startat, så vi får väl återkomma om det.

Med andra ord: Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 228

Borgarrådet Lindhagen (MP): Ordförande, kommunfullmäktige och stockholmare! Jag vill tacka för den debatt som skett hittills.

I Stockholm finns det både kvinnor och män i såväl samkönade som olikkönade relationer som utsätts för våld. Detta är en fråga om mänskligt lidande för varje enskild individ, men också en fråga om jämställdhet på övergripande nivå. Vi vet att det grova våldet i mycket större utsträckning drabbar kvinnor. Kvinnor löper också i betydligt större utsträckning risk att dödas i en relation.

Våld i nära relationer är ett stort samhällsproblem. Det är också ett jämställdhetsproblem. Mänskliga rättigheter kränks. Hemmet ska vara den plats där man känner sig som allra tryggast. Men för vissa kan det faktiskt till och med innebära livsfara att befinna sig där. Det kan också handla om att gå med en ständigt malande oro och rädsla. Det är helt oacceptabelt att det ser ut på det här sättet i vårt samhälle 2017.

De som utsätts för våld ska få hjälp. Det handlar om skyddat boende, stöd efter att man har lämnat ett boende, hjälp med att bygga upp nya nätverk, stödsamtal för att bearbeta upplevelser och stöd för att börja om sitt liv på nytt. Men utöver det här stödet behöver vi också jobba med att få våldet och förtrycket att minska och på sikt upphöra. Det förebyggande arbetet har fått en framträdande plats i det program som vi nu beslutar om.

Vi måste också arbeta med att förändra de här destruktiva normerna som finns i vårt samhälle, för det är faktiskt så att forskningen visar att det är avgörande för att minska våldet. Det behövs även insatser för att få våldsutövare att sluta slå och att ta ansvar för de handlingar som de begår. I det här våldspreventiva arbetet och även i det akuta arbetet är civilsamhället oerhört viktigt. I programmet slås det tydligt fast att vi ska ha en god samverkan med civilsamhället.

Programmet lyfter också tydligt fram barn och deras rätt till skydd och stöd. Barn i skyddat boende ska erbjudas skolundervisning inom en vecka. Barn ska enbart bo i skyddade boenden som är barnanpassade. Varje barn ska erbjudas stödsamtal för att kunna bearbeta det som det har varit med om. Vi behöver göra mycket mer för barn som lever med våld i sina hem.

Även män drabbas av våld, vilket vi har pratat en hel del om här i kväll. Även pojkar och unga män utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. I programmet slås tydligt fast att varje människa har rätt till stöd och skydd oavsett kön.

Ett sådant här program handlar om grundläggande frihetsfrågor. Det får inte bara vara fina ord och vackra visioner. Därför innehåller det här programmet 35 tydliga delmål, som alla har ett specifikt årtal för när de ska vara uppfyllda. Vi måste agera. Vi måste agera för att varje människa ska ha makten över sitt eget liv och kunna leva i frihet och trygghet.

§ 27 Samverkan mellan länets kommuner och lärosäten med vårdutbildningar på högskolenivå (Utl. 2017:14)

Anförande nr 229

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det är inte alltid jätteroligt att vara rotel VIII, för man hamnar väldigt ofta sist, och då är det lätt att man blir lite övertaggad när man tror att det börjar dra ihop sig. Förra gången gick jag upp i talarstolen under fel ärende. Men nu har jag läst väldigt många gånger, och det är det här ärendet jag ska prata om.

Jag ska inte återupprepa mig. Det handlar om kompetensförsörjning och en modell vad gäller samverkan mellan länets kommuner och lärosäten. Jag tycker att det här ärendet ligger väl i linje med det arbete som vi har initierat. Som sagt: 225 000 nya medarbetare ska anställas i välfärden fram till 2023. En absolut majoritet av alla dessa är undersköterskor. Det vi behöver göra och det som är ett uppdrag nu i samband med årets budget är att alla våra nämnder ska ta fram kompetensförsörjningsplaner på tre till fem års sikt. Detta räcker dock inte, utan vi kommer också att ta fram en samlad stadsövergripande strategi med fokus på kompetensförsörjning inom våra välfärdsyrken. Det gäller undersköterskor till äldreomsorgen, barnskötare och förskollärare till barnomsorgen men också till exempel medarbetare inom LSS och inom socialpsykiatrin. Vi har väldigt stora utmaningar.

Jag tycker att den här modellen är väldigt bra. Den kan användas för lokala samverkansavtal. Vi ska titta på detta vad gäller stadsdelsnämnderna, men också kommunövergripande verksamheter som till exempel LSS-hälsan och socialpsykiatrin behöver inkluderas, liksom ”funken” ute i stadsdelarna.

Det här är ett väldigt bra förslag. Jag tycker att det är bra att Kommunförbundet Stockholms län har tagit täten i de här frågorna. Vi kommer att behöva samarbeta väldigt mycket mer de kommande åren för att möta den här stora utmaningen. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 230

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Ja, det här behövs verkligen. Jag vill bara säga att det är ett mycket bra förslag. Jag yrkar bifall från Miljöpartiet till kommunstyrelsens förslag.

§ 29 Uppsägning av utförare inom valfrihetssystemet för hemtjänst och tillfälligt uppehåll i upphandlingen med anledning av nytt förfrågningsunderlag (Utl. 2017:15)

Anförande nr 231

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Detta är dagens sista ärende. Som ni vet bedriver vi ett väldigt stort och omfattande utvecklingsarbete inom hemtjänsten. Vi har testat ramtid i tre pilotstadsdelar, och detta ska nu rullas ut i hela staden. Stora utbildningsinsatser kommer att genomföras under våren för att få med de privata aktörerna. Vi jobbar hårt för att förbättra samverkan, såväl mellan utförare och beställare inom hemtjänsten som för att få med landstinget. Det handlar om att få till en sammanhängande vård- och omsorgskedja.

Vi vidtar åtgärder för att förbättra schemaläggning och bemanning och få högre personalkontinuitet. Det handlar också om att förbättra villkoren för de anställda. Detta säger jag mot bakgrund av det förrföra ärendet, som handlar om våra stora utmaningar vad gäller den framtida kompetensförsörjningen. 225 000 medarbetare behöver anställas fram till 2023. Framför allt är det som sagt undersköterskor. Vi måste lyfta det här yrkets status. Sådana enkla saker som att socialtjänstens riktlinjer vad gäller hygien ska följas ska vara en självklarhet i den här sektorn. Det här handlar om att möta behoven, både hos dagens äldre och hos våra framtida äldre, när demografin förändras och andelen äldre äldre i befolkningen kraftigt växer.

Det här ärendet är en konsekvens av den rapport om utveckling av hemtjänsten som vi godkände i den här salen den 5 september 2016. Det ärende som vi då godkände innebar stora förändringar i förfrågningsunderlaget, och då är en naturlig konsekvens att vi nu säger upp gällande avtal och att vi har nya förfrågningsunderlag på plats från den 1 maj 2017.

Syftet med det nya förfrågningsunderlaget är att de krav vi ställer på kommunala och privata utförare ska ligga i linje med våra ambitioner för hemtjänsten. Det handlar om att oseriösa aktörer som tidigare kunnat runda våra krav genom att använda sig av målvakter och efter hävning ombilda sig och återkomma i ny skepnad inte har i hemtjänsten att göra. Det handlar också om att Socialstyrelsen har kommit med nya krav vad gäller arbetskläder, tvätt av kläder och omklädningsrum. Självklart ska dessa krav implementeras i både kommunala och privata företag. Det handlar även om att säkerställa sjysta villkor, för vi kan inte behandla äldreomsorgen och framför allt hemtjänsten som en sektor där vem som helst kan jobba under vilka villkor som helst. Det här är inga enkla jobb. Hemtjänsten är komplex. Den kräver lyhördhet och kompetens, och vi måste börja behandla den som en verklig profession. Det kräver goda villkor och närvarande ledarskap. Det kräver också handledning, kollegialt lärande och så vidare.

Jag är väldigt glad över att vi nu går vidare. Att säga upp alla avtal är inte ett mål i sig utan en väg mot en hemtjänst som faktiskt möter behovet hos våra äldre i dag och i framtiden. Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 232

D e n n i s W e d i n (M): Ordförande! Som politiker har jag lärt mig att man ska ha örat mot marken. Jag uppfattar stämningen i salen som att vi inte ska förlänga den

här debatten alldeles för mycket. Våra synpunkter finns kvar från den tidigare debatt då vi behandlade det här.

Ni försvårar för hemtjänsten genom ett antal krav som inte är relevanta och egentligen inte är rimliga. Det betungande lokalkrav som du själv nämner går längre än det nationella kravet, och det kommer att försvåra framför allt för små utövare. Ovanpå det här vill ni också ha volymkrav. Risken är att ni kommer att tränga ut de små aktörerna. Det finns också en symbolik kring personalkontinuiteten. Ni inledde mandatperioden med att säga att den var för hög. Nu jobbar ni snarare med kravställande. Vi föreslår i stället incitament i form av en kontinuitetsbonus. Vi skiljer oss åt i den här frågan. I övrigt hänvisar jag till vårt uttalande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 233

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Vi menar av naturliga skäl att samtliga dessa krav är proportionerliga i förhållande till den tjänst som efterfrågas. De går i linje med en strävan att professionalisera hemtjänsten och sätta den äldre i centrum.

Vad gäller personalkontinuiteten vet du lika väl som jag att ingen här från politiskt håll har sagt att den är för hög. Det var en formulering som äldreförvaltningen hade i ärenden om anhörganställningar. Man såg att det fanns ett problem i att det var en och samma person hela tiden utan närvarande ledarskap, möjlighet att "briefas" med kollegor, APT-möten och så vidare. Jag förstår att du använder detta som en retorisk figur för att påvisa din sak, men jag tycker att det börjar bli dags att sluta med det nu.

Anförande nr 234

A n n - K a t r i n Å s l u n d (L): Invändningarna har Dennis redan presenterat, och vi står för samma särskilda uttalande.

Jag är glad över att ni inte vågade ta bort LOV, för det är någonting som vi tror är en väldigt viktig del. Men de väldigt speciella krav ni ställer kan leda till vissa misstankar. De krav som vi opponerar oss mot är inte sådana som kommer att förbättra för dem som får hemtjänsten. De minskar i stället möjligheterna för små utförare, som man kan välja mellan. De kan ju inte verka. Vi som sitter i äldre-nämnden fick senast i dag en skrivning från en seriös liten utförare som undrar om detta är ett sofistikerat sätt att strypa möjligheten för dem att verka i stället för att avskaffa LOV. Då är min fråga: Vill du bli av med dem genom att strypa möjligheterna för dem?

Anförande nr 235

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Vad gäller LOV är jag pragmatisk. Jag har inte tagit det fyraåriga uppdraget som äldreborgarråd utan att vilja göra skillnad. Att jag sitter och har ansvaret under fyra år menar jag förpliktar. Jag är skyldig att se till att det blir skillnad här och nu. Hade vi gått över till LOU hade det tagit alldeles för lång tid. Därför väljer jag att verka inom LOV.

Vad gäller kraven kan jag säga att ett problem med LOV som väldigt många är medvetna om är att det är väldigt låga trösklar in. Det har fördelar, menar vissa, men det är också så att det har nackdelar. En nackdel som äldreförvaltningen har sett är att det med gällande förfrågningsunderlag har varit jättesvårt att stänga ute aktörer som man inte vill ha. Till exempel har det varit väldigt lätt för företag att ombilda sig. Vi

har hävt dem, men de har bytt skepnad och verksamhetsansvarig och kommit tillbaka, trots att det egentligen är precis samma företag som tidigare. Därför är det här kravet på referenstagning väldigt viktigt. Det är det krav som äldreförvaltningen själv lyfter fram som det absolut viktigaste för att hålla ute aktörer som ingen av oss egentligen vill ha på Stockholms stads hemtjänstmarknad.

Anförande nr 236

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Nu handlar inte det här ärendet egentligen om förfrågningsunderlaget. Det är inte det vi beslutar om nu, och därför har vi inte heller lämnat någon reservation. I stället har vi gjort ett särskilt uttalande.

Det vi ändå känner en oro för är bland annat att man kommer att ställa högre krav på LOV-upphandlad verksamhet än vad vi kan leverera i den kommunala verksamheten. Det riskerar att leda till en osund konkurrens mellan privat och kommunalt. Det tycker vi känns osjyst, helt enkelt. Det är ingenting som kommer att leda till att äldrevården förbättras. Ta det här med kontinuitet exempelvis! Jag tror att vi alla tycker att det är bra om kontinuiteten kan öka. Men kan vi lova att den kommer att öka i samma omfattning i den kommunala verksamheten som vi kräver att den ska öka i LOV-upphandlad verksamhet? Eller är det bättre att exempelvis jobba med incitament, som Dennis Wedin var inne på? Jag tror att den senare modellen är bättre. Risken är att vi försvårar för de mindre företagen att komma in på marknaden och att det i sin tur kommer att försämra äldreomsorgen.

Anförande nr 237

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det är precis som du säger. Vi tar det här ärendet som en konsekvens av det ärende vi tog den 5 september. Det nya förfrågningsunderlaget kommer att tas i äldrenämnden i mars.

Vad gäller kontinuitet och vad gäller det kommunala kontra det privata: När vi införde LOV i Stockholms stad valde den dåvarande majoriteten medvetet att inte ställa samma krav på den kommunala verksamheten. Vi har sedan dess haft en skillnad beträffande vilka krav som vi följer upp och ställer på den privata kontra den kommunala verksamheten. Jag vill inte ha det så längre. Det här kommer att gälla för båda. Det handlar om sådana enkla saker – självklara saker, återigen – som till exempel arbetskläder, men också faktiskt om att vi är väldigt tydliga från Stockholms stad: I Stockholms stad ska man ha en god personalkontinuitet oavsett om man är kommunal eller privat. Vi vet att det är den enskilt viktigaste faktorn för att ha en hög kvalitet för våra äldre vad gäller hemtjänsten. De här kraven kommer att ställas på båda. Det kommer att vara utmanande för både privata och kommunala aktörer, men våra äldre är helt enkelt värda det.